

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΩΝ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΩΝ	i
I. Πολιτικές ανά τομέα που περιέχουν στόχους που αφορούν το ΠΕΠ και πρέπει να ληφθούν υπόψη από το σχεδιασμό.....	1
I.1 Αειφόρος Ανάπτυξη (ΠΛΑΙΣΙΟ).....	1
I.2 Αγροτική Ανάπτυξη.....	10
I.3 Χωρική, Εδαφική και Αστική Ανάπτυξη	15
I.4 Περιβάλλον (γενικά-στρατηγικά)	31
I.5 Ατμοσφαιρική Ρύπανση - Θόρυβος	42
I.6 Ύδατα.....	44
I.7 Έδαφος.....	49
I.8 Απορρίμματα	50
I.9 Βιοποικιλότητα.....	58
I.10 Μετρίαση της Κλιματικής Αλλαγής - Ενέργεια.....	66
I.11 Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή	71
I.12 Πολιτιστική κληρονομιά και Τοπίο.....	77
II. Κατάσταση και έργα Διαχείρισης σε Περιοχές του Δικτύου NATURA 2000.....	83
III. Κατάλογος Κυριοτέρων Αρχαιολογικών Χώρων	90

I. Πολιτικές ανά τομέα που περιέχουν στόχους που αφορούν το ΠΕΠ και πρέπει να ληφθούν υπόψη από το σχεδιασμό

I.1 Αειφόρος Ανάπτυξη (ΠΛΑΙΣΙΟ)

I.1.1 Ευρώπη 2020 – Στρατηγική για έξυπνη, διατηρήσιμη και χωρίς αποκλεισμού ανάπτυξη

Στις 03/03/2010 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υιοθετεί τη στρατηγική ανάπτυξης με την ονομασία «Ευρώπη 2020» για τη μετατροπή της ΕΕ σε μια έξυπνη, διατηρήσιμη και χωρίς αποκλεισμούς οικονομία με υψηλά επίπεδα απασχόλησης, παραγωγικότητας και κοινωνικής συνοχής. Στην ουσία, με την «Ευρώπη 2020» προτείνονται τρεις αλληλοενισχυόμενες προτεραιότητες, που διαμορφώνουν την εικόνα της κοινωνικής οικονομίας της αγοράς:

- *Έξυπνη ανάπτυξη*: ανάπτυξη μιας οικονομίας βασιζόμενης στη γνώση και την καινοτομία μέσω της βελτίωσης της ποιότητας της εκπαίδευσης, της ενίσχυσης των επιδόσεων στην έρευνα, της προώθησης της καινοτομίας και της μεταβίβασης γνώσης σε όλη την Ένωση, της πλήρους αξιοποίησης των τεχνολογιών πληροφοριών και επικοινωνιών και της διασφάλισης ότι οι καινοτόμες ιδέες θα καταστεί δυνατό να λάβουν τη μορφή νέων προϊόντων και υπηρεσιών που δημιουργούν ανάπτυξη, ποιοτικές θέσεις εργασίας και συμβάλουν στην αντιμετώπιση των ευρωπαϊκών και παγκόσμιων κοινωνικών προκλήσεων.
- *Διατηρήσιμη ανάπτυξη*: προώθηση μιας πιο αποδοτικής στη χρήση πόρων, πιο πράσινης και πιο ανταγωνιστικής οικονομίας με την αξιοποίηση του ηγετικού ρόλου της Ευρώπης στον αγώνα δρόμου για την ανάπτυξη νέων διαδικασιών και τεχνολογιών, την επιτάχυνση της εγκατάστασης ευφυών δικτύων χρησιμοποιώντας ΤΠΕ, την εκμετάλλευση δικτύων σε κλίμακα ΕΕ και την ενίσχυση των ανταγωνιστικών πλεονεκτημάτων των επιχειρήσεων ιδίως στον μεταποιητικό τομέα και στο πλαίσιο των μικρομεσαίων επιχειρήσεων μας καθώς και με την παροχή βοήθειας στους καταναλωτές για να αντιμετωπίζουν με εκτίμηση την αποδοτική χρησιμοποίηση των πόρων.
- *Ανάπτυξη χωρίς αποκλεισμούς*: μια οικονομία με υψηλή απασχόληση που θα επιτυγχάνει κοινωνική και εδαφική συνοχή με εξασφάλιση πρόσβασης και ευκαιριών για όλους καθ' όλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής.

Ειδικότερα, προτείνονται πρωταρχικοί ποσοτικοποιημένοι / μετρήσιμοι στόχοι καθοριστικής σημασίας για τη γενικότερη επιτυχία της στρατηγικής, οι οποίοι είναι οι εξής:

- Το 75% του πληθυσμού μεταξύ 20-64 ετών πρέπει να έχει απασχόληση (σήμερα έχει 69%), μεταξύ άλλων μέσω της μεγαλύτερης συμμετοχής των γυναικών, των ατόμων μεγαλύτερης ηλικίας και καλύτερης ενσωμάτωσης των μεταναστών.
- Το 3% του ΑΕΠ της ΕΕ πρέπει να επενδύεται σε Έρευνα και Ανάπτυξη (Ε&Α) και είναι αναγκαίος ο καθορισμός δείκτη που θα αντικατοπτρίζει την ένταση Ε&Α και καινοτομίας.
- Οι στόχοι του «20/20/20» ως προς το κλίμα / την ενέργεια πρέπει να έχουν επιτευχθεί. Δηλαδή, θα πρέπει να μειωθούν οι εκπομπές των αερίων του θερμοκηπίου κατά τουλάχιστον 20% σε σύγκριση με τα επίπεδα του 1990 ή κατά 30%, εάν πληρούνται οι όροι, θα πρέπει να αυξηθεί το ποσοστό των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στην τελική κατανάλωση ενέργειας κατά 20%, όπως επίσης και η ενεργειακή απόδοση κατά 20%.
- Το ποσοστό των ατόμων που εγκαταλείπουν πρόωρα τη σχολική εκπαίδευση πρέπει να είναι μικρότερο από 10% (σημερινό ποσοστό 15%) και τουλάχιστον το 40% του πληθυσμού ηλικίας 30-34 ετών πρέπει να έχει ολοκληρώσει την τριτοβάθμια εκπαίδευση (31% σήμερα).
- Ο αριθμός των ατόμων που ζουν κάτω από τα εθνικά όρια φτώχειας πρέπει να μειωθεί κατά 20 εκατομμύρια (μείωση κατά 25%).

Αυτοί οι προαναφερθέντες αλληλένδετοι στόχοι της ΕΕ προτείνεται να μετασχηματιστούν σε εθνικούς στόχους και πορείες, ώστε να διασφαλιστεί ότι το κάθε κράτος μέλος θα προσαρμόσει τη στρατηγική του για την Ευρώπη 2020 στην ιδιαίτερη κατάστασή του. Παρά το ότι οι στόχοι αντανακλούν τις τρεις προτεραιότητες, εντούτοις το πεδίο τους είναι ευρύτερο, αφού για την επίτευξή τους θα απαιτηθεί μεγάλο φάσμα δράσεων σε εθνικό, ενωσιακό και διεθνές επίπεδο.

Πιο συγκεκριμένα, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προτείνει **επτά εμβληματικές πρωτοβουλίες** που θα ενεργήσουν ως καταλύτες για την επίτευξη προόδου σε κάθε βασική προτεραιότητα. Αυτές μπορούν να συνοψιστούν στις εξής:

1. «*Ένωση καινοτομίας*», για τη βελτίωση των συνθηκών-πλαίσιο και της πρόσβασης στη χρηματοδότηση για την έρευνα και καινοτομία ώστε να εξασφαλιστεί ότι οι καινοτόμες ιδέες θα μπορέσουν να μετατραπούν σε προϊόντα και υπηρεσίες που θα δημιουργήσουν ανάπτυξη και θέσεις εργασίας.
2. «*Νεολαία σε κίνηση*», για την ενίσχυση των επιδόσεων των εκπαιδευτικών συστημάτων και τη διευκόλυνση της εισόδου των νέων στην αγορά εργασίας.
3. «*Ψηφιακό θεματολόγιο για την Ευρώπη*», για την επίσπευση της ανάπτυξης των υπηρεσιών πρόσβασης στο Διαδίκτυο υψηλής ταχύτητας και την άντληση οφελών από μια ψηφιακή ενιαία αγορά για νοικοκυριά και επιχειρήσεις.
4. «*Μια Ευρώπη που χρησιμοποιεί αποτελεσματικά τους πόρους*», για την αποσύνδεση της οικονομικής ανάπτυξης από τη χρήση των πόρων, τη στήριξη της μετάβασης σε οικονομία χαμηλών εκπομπών άνθρακα, την αύξηση της χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, τον εκσυγχρονισμό του τομέα των μεταφορών και την ενθάρρυνση της ενεργειακής αποδοτικότητας.
5. «*Μια βιομηχανική πολιτική για την εποχή της παγκοσμιοποίησης*», για τη βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος, ιδίως για τις ΜΜΕ, και τη στήριξη της ανάπτυξης μιας ισχυρής και βιώσιμης βιομηχανικής βάσης, ικανής να ασκεί ανταγωνισμό σε παγκόσμιο επίπεδο.

6. «Ατζέντα για νέες δεξιότητες και θέσεις εργασίας», για τον εκσυγχρονισμό των αγορών εργασίας και την παροχή δυνατοτήτων στους πολίτες μέσω της δια βίου ανάπτυξης δεξιοτήτων με σκοπό την αύξηση της συμμετοχής στην αγορά εργασίας και την καλύτερη αντιστοίχιση προσφοράς και ζήτησης στην αγορά εργασίας, μεταξύ άλλων και μέσω της κινητικότητας του εργατικού δυναμικού.
7. «Ευρωπαϊκή πλατφόρμα για την καταπολέμηση της φτώχειας», για τη διασφάλιση της κοινωνικής και εδαφικής συνοχής, ούτως ώστε να εξαπλωθούν ευρέως τα οφέλη της ανάπτυξης και της απασχόλησης και τα άτομα που ζουν σε συνθήκες φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού να αποκτήσουν τα μέσα αξιοπρεπούς διαβίωσης και να συμμετάσχουν ενεργά στην κοινωνία.

Με τους προαναφερθέντες στόχους και τις εμβληματικές πρωτοβουλίες, η ΕΕ στοχεύει στην καταγραφή όλων όσων πρέπει να υλοποιηθούν, ώστε να χαραχθεί μια αξιόπιστη στρατηγική εξόδου από την κρίση, να συνεχιστεί η μεταρρύθμιση του χρηματοπιστωτικού συστήματος, να διασφαλιστεί η δημοσιονομική εξυγίανση με γνώμονα την μακροπρόθεσμη ανάπτυξη και να ενισχυθεί η συνεργασία στους κόλπους της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης. Για την επίτευξη αυτών των σκοπών, θα απαιτηθεί ισχυρότερη οικονομική διακυβέρνηση. Αυτές οι εμβληματικές πρωτοβουλίες αντιστοιχίζονται στους στόχους της στρατηγικής «Ευρώπη 2020», όπως φαίνεται στον παρακάτω πίνακα.

Πίνακας 1: Η αντιστοίχιση των θεματικών πρωτοβουλιών με τις προτεραιότητες της στρατηγικής «Ευρώπη 2020»

Προτεραιότητες	Εμβληματικές Πρωτοβουλίες
Έξυπνη ανάπτυξη	- ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ «Ένωση καινοτομίας» - ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ «Νεολαία σε κίνηση» - ΨΗΦΙΑΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ «Ψηφιακό θεματολόγιο για την Ευρώπη»
Διατηρήσιμη / Βιώσιμη ανάπτυξη	- ΚΛΙΜΑ, ΕΝΕΡΓΕΙΑ & ΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑ «Μια Ευρώπη που χρησιμοποιεί αποτελεσματικά τους πόρους» - ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ «Μια βιομηχανική πολιτική για την εποχή της παγκοσμιοποίησης»
Ανάπτυξη χωρίς αποκλεισμούς	- ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ & ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ «Ατζέντα για νέες δεξιότητες και θέσεις εργασίας» - ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΗΣ ΦΤΩΧΕΙΑΣ «Ευρωπαϊκή πλατφόρμα για την καταπολέμηση της φτώχειας»

Η Ευρώπη 2020 θα βασίζεται σε δύο πυλώνες, που αφορούν:

- α) τη θεματική διάρθρωση που αναλύθηκε προηγουμένως με τις προτεραιότητες και τους πρωταρχικούς στόχους και
- β) την ανάγκη για υποβολή εκθέσεων κατά χώρα, ώστε να βοηθηθούν τα κράτη μέλη να αναπτύξουν τις στρατηγικές τους για την επάνοδο σε διατηρήσιμη ανάπτυξη και διατηρήσιμα δημόσια οικονομικά (έξοδος από την κρίση).

Αυτό θα πραγματοποιηθεί με ειδικές συστάσεις ανά χώρα για να υιοθετηθούν ολοκληρωμένες κατευθυντήριες γραμμές σε επίπεδο ΕΕ που θα καλύπτουν τις προτεραιότητες και τους στόχους της. Σημειώνεται ότι η υποβολή αυτών των εκθέσεων για την Ευρώπη 2020 και η αξιολόγηση βάσει του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης θα πραγματοποιούνται ταυτόχρονα μεν, αλλά οι σχετικοί μηχανισμοί θα παραμείνουν αυτοτελείς, ενώ παράλληλα θα διατηρηθεί η ακεραιότητα του Συμφώνου.

Όσον αφορά τις αρμοδιότητες, αξίζει να αναφερθεί ότι το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο είναι αυτό που θα έχει την πλήρη ευθύνη της νέας στρατηγικής και θα αποτελεί στην ουσία την εστία της. Αντίθετα, η αρμοδιότητα της Επιτροπής έγκειται στην παρακολούθηση της προόδου σχετικά με την επίτευξη των στόχων, διευκολύνοντας τις ανταλλαγές πολιτικής και υποβάλλοντας τις απαιτούμενες προτάσεις με σκοπό την καθοδήγηση των δράσεων και την προώθηση των εμβληματικών πρωτοβουλιών της ΕΕ. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο θα αποτελεί κινητήρια δύναμη που θα κινητοποιεί τους πολίτες και θα ενεργεί ως από κοινού νομοθέτης στο πλαίσιο βασικών πρωτοβουλιών. Αυτή η τύπου «εταιρικής σχέσης» προσέγγιση είναι αναγκαίο να τηρηθεί και απέναντι σε επιτροπές της ΕΕ, στα εθνικά κοινοβούλια και εθνικές, τοπικές και περιφερειακές αρχές, σε κοινωνικούς εταίρους, σε ενδιαφερόμενα μέρη και στην κοινωνία των πολιτών, ώστε όλοι να είναι συμμετέχοντες στην υλοποίηση του οράματος.

I.1.2 ΕΣΠΑ 2014-2020

Το ΕΣΠΑ 2014-2020 προωθεί την αξιοποίηση των αναπτυξιακών πόρων των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων (ΕΔΕΤ) για την περίοδο 2014-2020 προκειμένου αυτά να συμβάλουν, στο βαθμό που τους αναλογεί, σημαντικά στις θεσμικές και οργανωτικές αλλαγές που έχουν ξεκινήσει στην Ελλάδα για τη μετάβαση σε ένα νέο αναπτυξιακό υπόδειγμα, το οποίο αποβλέπει στη διασφάλιση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων στον παγκόσμιο χώρο με περαιτέρω αναβάθμιση και δημιουργία νέων ανταγωνιστικών πλεονεκτημάτων, τόσο σε εθνικό όσο και σε περιφερειακό επίπεδο.

Οι Ευρωπαϊκοί πόροι είναι, περισσότερο από ποτέ άλλοτε, κρίσιμοι για την Ελλάδα, καθώς σε μεγάλο βαθμό είναι και οι μοναδικοί διαθέσιμοι για παροχή κινήτρων αναπτυξιακών επενδύσεων, τουλάχιστον σε μεσοπρόθεσμο ορίζοντα. Το γεγονός αυτό, σε συνδυασμό με τους περιορισμούς των πόρων (οικονομικών αλλά και ανθρωπίνων), καθιστά την ιεράρχηση των προτεραιοτήτων και την έμφαση που θα δοθεί σ' αυτές στο προκαθορισμένο χρονικό διάστημα, περισσότερο αναγκαίες από ποτέ.

Για την προγραμματική περίοδο 2014-2020, η Ελλάδα στοχεύει πρωτίστως στη μεταφορά των εν ανεπαρκεία επενδυτικών πόρων από μη διεθνώς εμπορεύσιμους τομείς σε εμπορεύσιμους τομείς και στην εφαρμογή ενός νέου μοντέλου ανάπτυξης που δεν θα στηρίζεται πλέον στην κατανάλωση και το δανεισμό, αλλά σε υγιείς επενδύσεις που δημιουργούν βιώσιμες θέσεις απασχόλησης.

Η νέα αναπτυξιακή στρατηγική που διέπει το Εταιρικό Σύμφωνο για το Πλαίσιο Ανάπτυξης (ΕΣΠΑ) 2014-2020, συνάδει απόλυτα τόσο με τις ανάγκες και τις δυνατότητες της χώρας, όσο και με τα διαλαμβανόμενα στο Κοινό Στρατηγικό Πλαίσιο (ΚΣΠ), στο Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων,

τις Ειδικές Συστάσεις του Συμβουλίου για τη χώρα, καθώς και με τους στόχους για έξυπνη, βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη της ευρωπαϊκής στρατηγικής E2020 .

Ο αναπτυξιακός σχεδιασμός για την Ελλάδα του 2020 αποβλέπει «στην αναγέννηση της ελληνικής οικονομίας με ανάταξη και αναβάθμιση του παραγωγικού και κοινωνικού ιστού της χώρας και τη δημιουργία και διατήρηση βιώσιμων θέσεων απασχόλησης, έχοντας ως αιχμή την εξωστρέφει, καινοτόμο και ανταγωνιστική επιχειρηματικότητα και γνώμονα την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής και της αρχές της αειφόρου ανάπτυξης».

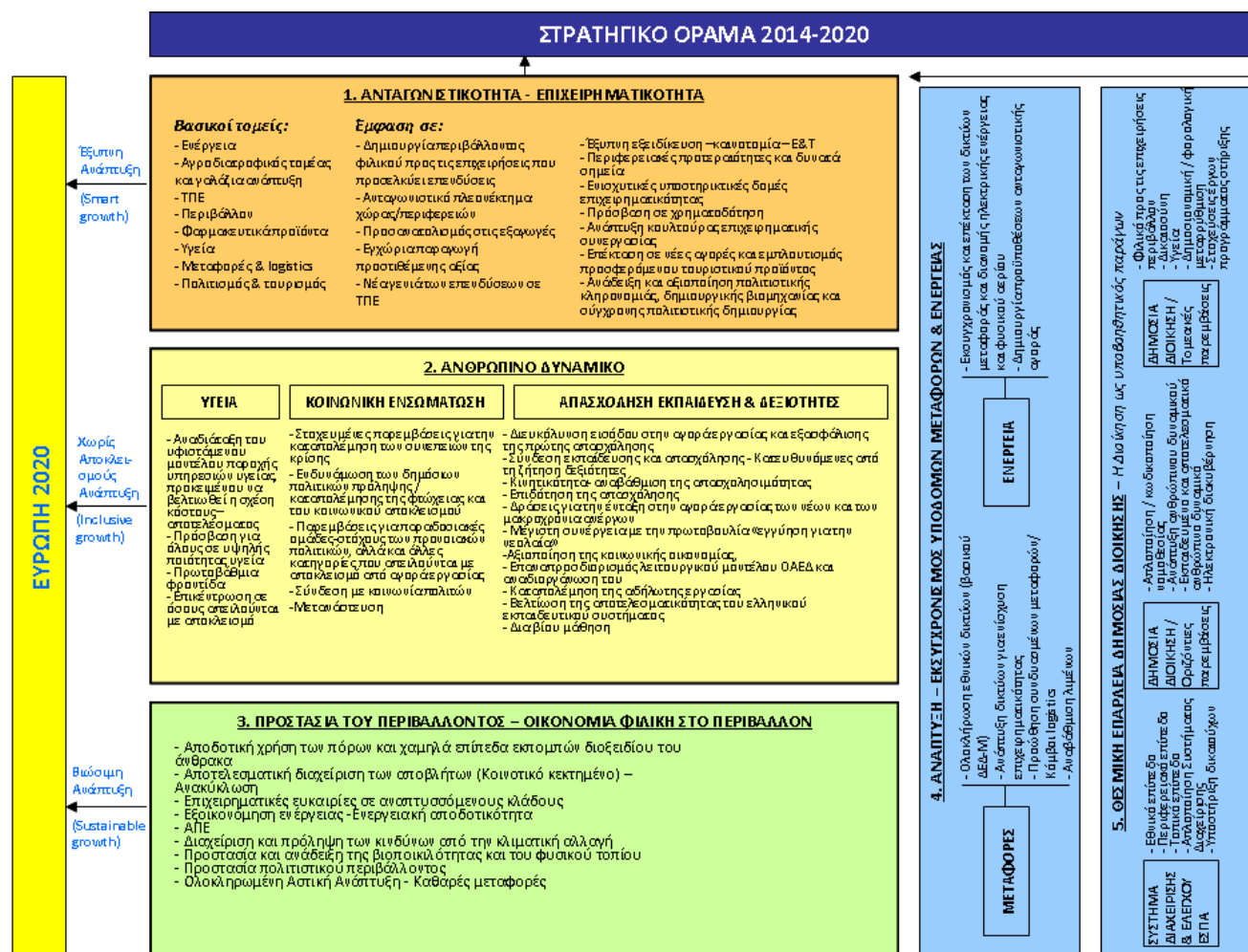
Για την επίτευξη του αναπτυξιακού οράματος της χώρας επιλέγονται στο πλαίσιο της στρατηγικής οι ακόλουθες πέντε χρηματοδοτικές προτεραιότητες με συγκέντρωση των πόρων σε επιλεγμένους θεματικούς στόχους και επενδυτικές προτεραιότητες που όχι μόνο καλύπτουν τα προβλεπόμενα από τους κανονισμούς ποσοστά, αλλά και θέτουν τον πήχη υψηλότερα.

Οι Στρατηγικές αυτές Προτεραιότητες είναι:

- 1) Η Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της εξωστρέφειας των επιχειρήσεων (ιδιαίτερα των ΜΜΕ), μετάβαση στην ποιοτική επιχειρηματικότητα, με αιχμή την καινοτομία και αύξηση της εγχώριας προστιθέμενης αξίας
- 2) Η Ανάπτυξη και αξιοποίηση ικανοτήτων ανθρώπινου δυναμικού – ενεργός κοινωνική ενσωμάτωση
- 3) Η Προστασία του περιβάλλοντος – μετάβαση σε μία οικονομία φιλική στο περιβάλλον
- 4) Η Ανάπτυξη – εκσυγχρονισμός – συμπλήρωση υποδομών για την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη
- 5) Η Βελτίωση της θεσμικής επάρκειας και της αποτελεσματικότητας της δημόσιας διοίκησης και της Τοπικής Αυτοδιοίκησης

Η Στρατηγική του ΕΣΠΑ περιλαμβάνει την υλοποίηση παρεμβάσεων και δράσεων σε συγκεκριμένους τομείς. Οι τομείς αυτοί παρουσιάζονται συνοπτικά στο σχήμα που ακολουθεί.

Εικόνα 1: Συνοπτική Δομή ΕΣΠΑ 2014-2020

Βασική επιδίωξη για την προστασία του περιβάλλοντος είναι η μετάβαση σε μια οικονομία φιλική στο περιβάλλον με αποδοτική χρήση των πόρων και χαμηλά επίπεδα εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα, παράλληλα με την προστασία του φυσικού, πολιτιστικού και δομημένου περιβάλλοντος και των φυσικών πόρων.

1.1.2.1 ΕΠ «Υποδομές μεταφορών, περιβάλλον και αειφόρος ανάπτυξη»

Το ΕΠ «Υποδομές μεταφορών, περιβάλλον και αειφόρος ανάπτυξη» (Ε.Π. ΥΜΠΕΡΑΑ) διαμορφώνεται σύμφωνα με τις χρηματοδοτικές Προτεραιότητες 3 και 4 του ΕΣΠΑ που απευθύνονται στον Τομέα της Προστασίας του Περιβάλλοντος και των Μεταφορών και Ενέργειας αντίστοιχα. Το Ε.Π. ΥΜΠΕΡΑΑ είναι πολυτομεακό και πολυταμειακό (ΕΤΠΑ και Τ.Σ.) και θα χρηματοδοτεί μέσω των Ταμείων αυτών κυρίως τις βασικές υποδομές των μεταφορών και τις δράσεις προστασίας του περιβάλλοντος

Στον Τομέα των Μεταφορών τέσσερις κυρίαρχοι στόχοι θα χρηματοδοτηθούν κατά προτεραιότητα στη περίοδο 2014-2020:

- Α) Προώθηση της ολοκλήρωσης μέρους των υποδομών του βασικού ΔΕΔ-Μ (οδικών και σιδηροδρομικών) και περαιτέρω ανάπτυξη/αναβάθμιση του αναλυτικού ΔΕΔ-Μ (με έμφαση στο οδικό και σιδηροδρομικό, αλλά και επιλεγμένες παρεμβάσεις λιμένων και αεροδρομίων),
- Β) Προώθηση των συνδυασμένων μεταφορών,
- Γ) Βελτίωση της οδικής ασφάλειας, και
- Δ) Ανάπτυξη και επέκταση βιώσιμων και οικολογικών αστικών μεταφορών (αστικών μέσων σταθερής τροχιάς και λοιπών καθαρών επιφανειακών μέσων).

Οι Θεματικοί Στόχοι (ΘΣ) της περιόδου 2014-2020 που συνεργούν άμεσα στην ενίσχυση των δικτύων Μεταφορών είναι ο ΘΣ 7 και ο ΘΣ 4. Ειδικότερα:

Με τον ΘΣ 7 «Προώθηση των βιώσιμων μεταφορών και άρση των εμποδίων σε βασικές υποδομές δικτύων», οι βασικές στρατηγικές επιλογές για τις Βιώσιμες Μεταφορές αποτυπώνονται στις ακόλουθες ομάδες στόχων:

- ο Η πρώτη ομάδα στόχων αφορά την προώθηση της ολοκλήρωσης των Βασικών Διευρωπαϊκών Δικτύων Μεταφορών.
- ο Η δεύτερη ομάδα στόχων αφορά την προώθηση των συνδυασμένων μεταφορών και τον εκσυγχρονισμό του συστήματος εμπορευματικών μεταφορών, με επιμέρους στόχους:

Στα αναμενόμενα αποτελέσματα του ΘΑ 7 περιλαμβάνονται η προώθηση της ολοκλήρωσης της ανάπτυξης των «βασικών» αξόνων του εθνικού συστήματος μεταφορών, η βελτίωση της ποιότητας υπηρεσιών μετακίνησης προσώπων και μεταφοράς προϊόντων, η βελτίωση δεικτών πολυτροπικότητας στις μεταφορές, η βελτίωση της ασφάλειας σε όλα τα υποσυστήματα των Μεταφορών, η συμβολή στην άρση της απομόνωσης και περιφερειακότητας των γεωγραφικά απομονωμένων και δύσκολα προσβάσιμων περιοχών.

Με τον ΘΣ 4 «Υποστήριξη της μετάβασης σε μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα σε όλους τους τομείς», ιδιαίτερη προτεραιότητα δίνεται στην ανάπτυξη/επέκταση έργων καθαρών αστικών μεταφορών στα κύρια αστικά κέντρα της χώρας, με στόχο την προαγωγή της βιώσιμης πολυτροπικής αστικής κινητικότητας με τη χρήση μέσων φιλικών προς το περιβάλλον.

Οι Θεματικοί Στόχοι (ΘΣ) της περιόδου 2014-2020, που συνεργούν άμεσα στην προαγωγή του τομέα του Περιβάλλοντος, είναι ο προαναφερθέν ΘΣ4, ο ΘΣ5 «Προώθηση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, της πρόληψης και της διαχείρισης κινδύνων» και ο ΘΣ6 «Διατήρηση και προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικής χρήσης των πόρων». Ειδικότερα:

- ο στο πλαίσιο του ΘΣ4 εντάσσεται η υλοποίηση παρεμβάσεων για προώθηση της ενεργειακής απόδοσης, της διαχείρισης της έξυπνης ενέργειας και της χρήσης των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στις υποδομές, συμπεριλαμβανομένων των δημοσίων κτιρίων και των κατοικιών, και της συμπαραγωγής θερμότητας και ηλεκτρισμού υψηλής απόδοσης. Επίσης, εντάσσονται παρεμβάσεις προώθησης της αειφόρου πολυτροπικής αστικής κινητικότητας και δράσεων που συμβάλλουν σε χαμηλές εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα για όλους τους τύπους περιοχών, ιδιαίτερα των αστικών.
- ο στο πλαίσιο του ΘΣ5 προωθούνται στοχευμένες δράσεις για προσαρμογή και μετριασμό των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής σε όλους τους τομείς, για ολοκληρωμένη πρόληψη και διαχείριση των κινδύνων, με έμφαση στην πρόληψη και διαχείριση υψηλής επικινδυνότητας πλημμυρικών φαινομένων που καταδεικνύονται από τα Διαχειριστικά Σχέδια Πλημμυρών. Οι παρεμβάσεις αυτές δρουν συμπληρωματικά με αντίστοιχες δράσεις που θα υλοποιηθούν μέσω των ΠΕΠ (περιπτώσεις παρέμβασης για αντιμετώπιση του προβλήματος της διάβρωσης των ακτών) ή άλλων Τομεακών Ε.Π., όπως το ΕΓΤΑΑ (περιπτώσεις παρέμβασης με εκπόνηση σχεδίων διαχείρισης για πρόληψη και αντιμετώπιση των δασικών πυρκαγιών). Παράλληλα, προωθούνται δράσεις για ενίσχυση της δυνατότητας επενδυτικών ευκαιριών που στοχεύουν στην αντιμετώπιση ειδικών κινδύνων, εξασφαλίζοντας ανθεκτικότητα στις καταστροφές και αναπτύσσοντας συστήματα διαχείρισης καταστροφών.
- ο στο πλαίσιο του ΘΣ6 δίδεται προτεραιότητα στην εκπλήρωση των απαιτήσεων του περιβαλλοντικού κεκτημένου της Ευρωπαϊκής Ένωσης στους τομείς των αποβλήτων, των υδάτων, της βιοποικιλότητας και των προστατευόμενων περιοχών Natura 2000, ενώ θα προωθηθούν και εμβληματικές παρεμβάσεις για βελτίωση και αναζωογόνηση του αστικού περιβάλλοντος με προώθηση των πράσινων υποδομών, καθώς και στοχευμένες δράσεις για μείωση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης και περιορισμό του θορύβου.

Το Πρόγραμμα έχει 15 Άξονες Προτεραιότητας (Α.Π.):

- Α.Π.1 ΔΙΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ ΛΙΓΟΤΕΡΟ ΑΝΑΠΤΥΓΜΕΝΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ
- Α.Π.2 ΔΙΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ

- Α.Π.3 ΔΙΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ΟΔΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ ΚΑΙ ΣΥΝΔΕΣΕΙΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΛΙΓΟΤΕΡΟ ΑΝΑΠΤΥΓΜΕΝΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ
- Α.Π.4 ΔΙΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ΟΔΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ ΚΑΙ ΟΔΙΚΗ ΑΣΦΑΛΕΙΑ
- Α.Π.5 ΣΥΝΔΕΣΙΜΟΤΗΤΑ ΝΗΣΙΩΤΙΚΩΝ Ή/ΚΑΙ ΑΠΟΜΑΚΡΥΣΜΕΝΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ
- Α.Π.6 ΘΑΛΑΣΣΙΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΝΑΥΣΙΠΛΟΪΑΣ
- Α.Π.7 ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΑΕΡΟΠΛΟΪΑΣ
- Α.Π.8 ΚΑΘΑΡΕΣ ΑΣΤΙΚΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ ΛΙΓΟΤΕΡΟ ΑΝΑΠΤΥΓΜΕΝΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ
- Α.Π.9 ΚΑΘΑΡΕΣ ΑΣΤΙΚΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ & ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΑΣΤΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
- Α.Π.10 ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΩΝ ΕΠΙΤΕΥΞΗΣ ΧΑΜΗΛΩΝ ΕΚΠΟΜΠΩΝ ΔΙΟΞΕΙΔΙΟΥ ΤΟΥ ΑΝΘΡΑΚΑ ΜΕ ΕΜΦΑΣΗ ΣΤΙΣ ΑΣΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ
- Α.Π.11 ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΩΝ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗΣ ΣΤΗΝ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ, ΤΗΣ ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΚΙΝΔΥΝΩΝ
- Α.Π.12 ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ - ΠΡΟΑΓΩΓΗ ΤΗΣ ΑΠΟΔΟΤΙΚΗΣ ΧΡΗΣΗΣ ΤΩΝ ΠΟΡΩΝ (ΕΤΠΑ)
- Α.Π.13 ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ - ΠΡΟΑΓΩΓΗ ΤΗΣ ΑΠΟΔΟΤΙΚΗΣ ΧΡΗΣΗΣ ΤΩΝ ΠΟΡΩΝ (ΤΣ)
- Α.Π.14 ΤΕΧΝΙΚΗ ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΠΑ
- Α.Π.15 ΤΕΧΝΙΚΗ ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΤΑΜΕΙΟΥ ΣΥΝΟΧΗΣ

1.1.2.2 ΕΠ «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα, Καινοτομία»

Το ΕΠ «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα, Καινοτομία» (Ε.Π.ΑνΕΚ) διαμορφώνεται σύμφωνα με τις χρηματοδοτικές Προτεραιότητες 1 και 2 του ΕΣΠΑ που απευθύνονται στον Τομέα της Ανταγωνιστικότητας – Επιχειρηματικότητας και του Ανθρώπινου Δυναμικού αντίστοιχα. Το Ε.Π.ΑνΕΚ είναι πολυτομεακό και πολυταμειακό (ΕΤΠΑ και ΕΚΤ) και θα χρηματοδοτεί μέσω των Ταμείων αυτών κυρίως τις βασικές υποδομές για την ανταγωνιστικότητα και την επιχειρηματικότητα.

Οι Θεματικοί Στόχοι (ΘΣ) της περιόδου 2014-2020 που συνεργούν άμεσα στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας, της επιχειρηματικότητας και της καινοτομίας είναι οι ΘΣ 1, 2 και 3.

Πιο συγκεκριμένα, με το ΘΣ 1 «Ενίσχυση της Έρευνας, της Τεχνολογικής Ανάπτυξης και της Καινοτομίας» ενισχύονται οι υποδομές έρευνας και προάγονται οι επιχειρηματικές επενδύσεις στην Έρευνα και Καινοτομία (Ε&Κ) και με το ΘΣ 2 «Βελτίωση της πρόσβασης σε Τεχνολογίες των Πληροφοριών και των Επικοινωνιών (ΤΠΕ), της χρήσης και της ποιότητάς τους» επεκτείνονται οι ευρυζωνικές υπηρεσίες, αναπτύσσονται προϊόντα και υπηρεσίες ΤΠΕ, καθώς και το ηλεκτρονικό εμπόριο, ο ηλεκτρονικός πολιτισμός και η ηλεκτρονική υγεία. Με το ΘΣ 3 «Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων» προάγονται νέες ιδέες, ενισχύονται νέες επιχειρήσεις, αναπτύσσονται νέα επιχειρηματικά μοντέλα για τις ΜικροΜεσαίες Επιχειρήσεις (ΜΜΕ), οι οποίες στηρίζονται ώστε να αναπτυχθούν σε νέες αγορές και να συμμετέχουν σε διαδικασίες καινοτομίας.

Το Πρόγραμμα, όπως παρουσιάστηκε τον Απρίλιο του 2014, έχει 6 Άξονες Προτεραιότητας (Α.Π.):

1. Ανάπτυξη επιχειρηματικότητας με τομεακές προτεραιότητες
2. Έρευνα και καινοτομία
3. Προσαρμογή εργαζομένων, επιχειρήσεων και επιχειρηματικού περιβάλλοντος στις νέες αναπτυξιακές απαιτήσεις
4. Ανάπτυξη μηχανισμών στήριξης της επιχειρηματικότητας
5. Χρηματοδοτικά εργαλεία
6. Τεχνική Βοήθεια.

I.2 Αγροτική Ανάπτυξη

I.2.1 Κοινή Γεωργική Πολιτική

Η Κοινή Γεωργική Πολιτική έχει εξελιχθεί με την πάροδο του χρόνου και προσαρμόζεται όλο και περισσότερο στην ενσωμάτωση των περιβαλλοντικών ανησυχιών και την εξυπηρέτηση των σκοπών της προστασίας της βιωσιμότητας.

Από το 1992, η ΚΓΠ έχει σταδιακά προσαρμοστεί προκειμένου να εξυπηρετήσει καλύτερα τους στόχους της αειφορίας, συμπεριλαμβανομένης της προστασίας του περιβάλλοντος. Η εξέλιξη αυτή κατέστη πρόδηλη σε μια διαδικασία μεταρρύθμισης που αποσκοπεί στη μετάβαση, από τη στήριξη των τιμών και της παραγωγής, σε μια πολιτική άμεσης στήριξης του εισοδήματος και μέτρα αγροτικής ανάπτυξης. Σήμερα, η ΚΓΠ είναι συμβατή με τις απαιτήσεις της αγοράς και συμβαδίζει με την περιβαλλοντική ενσωμάτωση.

Γενική αρχή είναι η ενσωμάτωση των περιβαλλοντικών προβληματισμών στην κοινή γεωργική πολιτική, η οποία βασίζεται στη διάκριση μεταξύ:

- διασφάλισης ενός βιώσιμου τρόπου καλλιέργειας, αποφεύγοντας επιβλαβείς για το περιβάλλον γεωργικές δραστηριότητες και
- την παροχή κινήτρων για τη διαφύλαξη περιβαλλοντικά δημόσιων αγαθών και υπηρεσιών.

Για την εξασφάλιση βιώσιμων γεωργικών δραστηριοτήτων, οι γεωργοί είναι υποχρεωμένοι να τηρούν τους κοινούς κανόνες και πρότυπα για την προστασία του περιβάλλοντος και του τοπίου. Οι κοινοί κανόνες και πρότυπα είναι υποχρεωτικά και αποτελούν τη βάση για την εξασφάλιση ότι η γεωργική δραστηριότητα γίνεται με βιώσιμο τρόπο. Οι εν λόγω κανόνες και τα πρότυπα αποτελούν το «επίπεδο αναφοράς» μέχρι το οποίο το κόστος για τη συμμόρφωση αποτελεί ευθύνη του καλλιεργητή, σύμφωνα με την

αρχή "ο ρυπαίνων πληρώνει". Ωστόσο, οι περιβαλλοντικοί στόχοι συχνά υπερβαίνουν ό,τι μπορούμε να περιμένουμε τους αγρότες να αποδώσουν με το σεβασμό στη νομοθεσία. Θα πρέπει, λοιπόν, οι αγρότες να συμμετάσχουν εθελοντικά σε δράσεις για τη βελτίωση του περιβάλλοντος, πέρα από τις υποχρεωτικές απαιτήσεις, και για αυτό θα πρέπει να παρέχονται τα κατάλληλα κίνητρα.

Η Κοινή Γεωργική Πολιτική αντικατοπτρίζει τις δύο παραπάνω προσεγγίσεις και την ενσωμάτωση των περιβαλλοντικών προβληματισμών στην πολιτική μέσω δύο μηχανισμών:

- Συνδέοντας το σεβασμό των επιλεγμένων κανονιστικών απαιτήσεων (πολλαπλή συμμόρφωση) στις περισσότερες των ενισχύσεων της ΚΓΠ και την επιβολή κυρώσεων για μη συμμόρφωση με τις μειώσεις πληρωμών .
- Πληρώνοντας για την παροχή περιβαλλοντικών δημόσιων αγαθών και υπηρεσιών πέραν των υποχρεωτικών απαιτήσεων (γεωργοπεριβαλλοντικά μέτρα) .

Η ενσωμάτωση της περιβαλλοντικής διάστασης επιτυγχάνεται με μέτρα που στοχεύουν:

- στην επίτευξη στόχων, όπως η σταθερότητα της αγοράς, στήριξη του εισοδήματος ή η ενίσχυση του εισοδήματος από θετικές δευτερογενείς επιπτώσεις στο περιβάλλον ή η διατήρηση επωφελών για το περιβάλλον δομών ή τύπων γεωργίας (π.χ. ενισχύσεων στις μειονεκτικές περιοχές),
- στην επίτευξη στόχων, όπως η στήριξη του εισοδήματος, με σκοπό τη συμβολή στην εφαρμογή των υποχρεωτικών περιβαλλοντικών απαιτήσεων και την εφαρμογή της αρχής ο ρυπαίνων πληρώνει (π.χ. αποσυνδεδεμένων ενισχύσεων σε συνδυασμό με την πολλαπλή συμμόρφωση),
- στην ενθάρρυνση της παροχής περιβαλλοντικών υπηρεσιών σε εθελοντική βάση (γεωργοπεριβαλλοντικά μέτρα),
- στη διευκόλυνση της συμμόρφωσης με τις υποχρεωτικές περιβαλλοντικές απαιτήσεις (π.χ. «τήρηση των προδιαγραφών») ή αντισταθμίζουν τα σχετικά οικονομικά μειονεκτήματα που προκύπτουν σε μια περιοχή - με υψηλές περιβαλλοντικές δεσμεύσεις (π.χ. Natura 2000 και η οδηγία πλαίσιο για τα ύδατα).

1.2.1.1 Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020 (υπό κατάρτιση)

Το Πρόγραμμα Αγροτικής για την προγραμματική περίοδο 2014-2020 βρίσκεται υπό εκπόνηση, χωρίς να έχει εκδοθεί κάποιο προσχέδιο, ώστε να είναι εφικτή μια πρώτη ανάλυση των στόχων του και των επενδυτικών προτεραιοτήτων του. Έτσι, για μια εικόνα του προγράμματος που πρόκειται να εκδοθεί, κρίθηκε αναγκαίο να αναφερθεί ο κανονισμός 1305/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και Συμβουλίου «για τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης

(ΕΓΤΑΑ) και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1698/2005 του Συμβουλίου», στον οποίο θα στηριχθεί το πρόγραμμα.

Ο κανονισμός του ΕΓΤΑΑ, σε γενικές γραμμές, θεσπίζει τους κανόνες που διέπουν τη στήριξη της Ένωσης για την αγροτική ανάπτυξη και περιγράφει το στρατηγικό πλαίσιο της πολιτικής αγροτικής ανάπτυξης, ορίζοντας παράλληλα τα μέτρα που θα ληφθούν για την εκτέλεση της πολιτικής αυτής. Το ΕΓΤΑΑ συμβάλλει στη Στρατηγική «Ευρώπη 2020» κατά τρόπο συμπληρωματικό ως προς τα άλλα εργαλεία της ΚΓΠ, της πολιτικής συνοχής και της κοινής αλιευτικής πολιτικής.

Στο γενικό πλαίσιο της ΚΓΠ, η στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης (μαζί με δραστηριότητες στον τομέα των τροφίμων, εκτός τροφίμων και της δασοπονίας), θα συμβάλει στην επίτευξη των ακόλουθων στόχων:

1. ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της γεωργίας·
2. διασφάλιση αφενός της βιώσιμης διαχείρισης των φυσικών πόρων και αφετέρου της δράσης για το κλίμα·
3. επίτευξη ισόρροπης εδαφικής ανάπτυξης των αγροτικών οικονομιών και κοινοτήτων, συμπεριλαμβανομένης της δημιουργίας και της διατήρησης θέσεων απασχόλησης.

Ειδικότερα, επιδιώκει τις ακόλουθες έξι προτεραιότητες της Ένωσης για την αγροτική ανάπτυξη, οι οποίες εκφράζουν τους σχετικούς θεματικούς στόχους του Κοινοτικού Στρατηγικού Πλαισίου (ΚΣΠ) και είναι οι εξής:

1. προώθηση της μεταφοράς γνώσεων και της καινοτομίας στη γεωργία, τη δασοπονία και τις αγροτικές περιοχές,
2. ενίσχυση της βιωσιμότητας των γεωργικών εκμεταλλεύσεων και της ανταγωνιστικότητας όλων των τύπων γεωργίας σε όλες τις περιφέρειες και προώθηση των καινοτόμων γεωργικών τεχνολογιών και της βιώσιμης διαχείρισης των δασών,
3. προώθηση της οργάνωσης της αλυσίδας τροφίμων, περιλαμβανομένης της επεξεργασίας και εμπορίας γεωργικών προϊόντων, της καλής διαβίωσης των ζώων και της διαχείρισης κινδύνων στη γεωργία
4. αποκατάσταση, διατήρηση και ενίσχυση των οικοσυστημάτων που συνδέονται με τη γεωργία και τη δασοπονία
5. προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων και στήριξη της στροφής προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα με ανθεκτικότητα στην αλλαγή του κλίματος στους τομείς της γεωργίας, των τροφίμων και της δασοπονίας,
6. προώθηση της κοινωνικής ένταξης, της μείωσης της φτώχειας και της οικονομικής ανάπτυξης στις αγροτικές περιοχές.

Πιο συγκεκριμένα, σχετικά με το πρόγραμμα αγροτικής ανάπτυξης 2014-2020, σημειώνεται ότι, επιπλέον των στοιχείων που αναφέρονται στο άρθρο 27 του κανονισμού όλων των ταμείων (αριθ. 1303/2013), κάθε πρόγραμμα αγροτικής ανάπτυξης περιλαμβάνει:

α) την εκ των προτέρων αξιολόγηση

β) μια ανάλυση SWOT της κατάστασης και τον προσδιορισμό των αναγκών που πρέπει να αντιμετωπιστούν στη γεωγραφική περιοχή που καλύπτεται από το πρόγραμμα.

γ) περιγραφή της στρατηγικής

δ) αξιολόγηση σχετικά με τους εκ των προτέρων καθορισμένους όρους που ισχύουν για το πρόγραμμα και σχετικά με το ποιοι εξ αυτών πληρούνται κατά την ημερομηνία υποβολής της συμφωνίας εταιρικής σχέσης και του προγράμματος. Όταν δεν πληρούνται οι ισχύοντες εκ των προτέρων καθορισμένοι όροι, το πρόγραμμα περιλαμβάνει περιγραφή των δράσεων που πρέπει να αναληφθούν, των υπεύθυνων οργάνων και του χρονοδιαγράμματος για την υλοποίησή των δράσεων, σύμφωνα με την περίληψη που συνυποβάλλεται με την εταιρική συμφωνία

ε) περιγραφή του πλαισίου επιδόσεων

στ) περιγραφή καθενός από τα επιλεγέντα μέτρα

ζ) το σχέδιο αξιολόγησης

η) χρηματοδοτικό σχέδιο

θ) σχέδιο δεικτών, κατανεμημένο σε τομείς επικέντρωσης

ι) όπου κρίνεται σκόπιμο, έναν πίνακα με την πρόσθετη εθνική χρηματοδότηση ανά μέτρο,

ια) όπου ισχύει, τον κατάλογο των καθεστώτων ενίσχυσης

ιβ) πληροφορίες για τη συμπληρωματικότητα με μέτρα που χρηματοδοτούνται από άλλα εργαλεία της κοινής γεωργικής πολιτικής, και από τα Ευρωπαϊκά διαρθρωτικά και επενδυτικά ταμεία («ΕΔΕΤ»).

ιγ) ρυθμίσεις εφαρμογής του προγράμματος

ιδ) τις αναληφθείσες δράσεις για συμμετοχή των εταίρων

ιε) όπου κρίνεται σκόπιμο, τη δομή του Εθνικού αγροτικού δικτύου

1.2.1.2 Επιχειρησιακό Αλιείας 2014-2020 (υπό κατάρτιση)

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Αλιείας για την προγραμματική περίοδο 2014-2020 βρίσκεται υπό κατάρτιση και ακόμα δεν έχει δοθεί κάποιο προσχέδιο για να είναι εφικτή μια πρώτη ανάλυση των στόχων του και των επενδυτικών προτεραιοτήτων του. Γι' αυτό κρίθηκε αναγκαίο να αναφερθεί ο κανονισμός που ισχύει για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας (ΕΤΘΑ), σύμφωνα με τον οποίο θα αναπτυχθεί το πρόγραμμα και ο οποίος ορίζει τα χρηματοδοτικά μέτρα της Ένωσης για την εφαρμογή:

α) της Κοινής Αλιευτικής Πολιτικής (ΚΑΠ),

β) των σχετικών μέτρων σχετικά με το δίκαιο της θάλασσας,

γ) της βιώσιμης ανάπτυξης των τομέων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας και της αλιείας εσωτερικών υδάτων, και

δ) και της Ολοκληρωμένης Θαλάσσιας Πολιτικής (ΟΟΠ).

Σε συνέχεια του Κανονισμού αριθ. 1303/2013, που αφορά τις κοινές διατάξεις για όλα τα Ευρωπαϊκά Ταμεία (συμπεριλαμβανόμενο και του ΕΤΘΑ), στις 24 Απριλίου 2014 εγκρίθηκε από την Ολομέλεια του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου το τελικό κείμενο του Κανονισμού για το ΕΤΘΑ, ενώ το επόμενο βήμα αφορά τη δημοσίευσή του στην επίσημη εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων. Σημειώνεται ότι η ΚΑΛΠ μεταρρυθμίσθηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1380/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.

Σε γενικές γραμμές, το ΕΤΘΑ συμβάλλει στην επίτευξη των ακόλουθων στόχων:

1. προώθηση ανταγωνιστικής, περιβαλλοντικά βιώσιμης, οικονομικά βιώσιμης και κοινωνικά υπεύθυνης αλιείας και υδατοκαλλιέργειας,
2. ενίσχυση της εφαρμογής της ΚΑΛΠ,
3. προώθηση της ισορροπημένης και χωρίς αποκλεισμούς εδαφικής ανάπτυξης των περιοχών αλιείας και υδατοκαλλιέργειας.

Επιπλέον, όπως γίνεται κατανοητό από τους προαναφερθέντες στόχους, συμβάλλει στη στρατηγική «Ευρώπη 2020» και στην εφαρμογή της ΚΑΛΠ. Ειδικότερα, επιδιώκει τις ακόλουθες προτεραιότητες της Ένωσης για τη βιώσιμη ανάπτυξη της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας, καθώς και των σχετικών δραστηριοτήτων, οι οποίες αντικατοπτρίζουν τους σχετικούς θεματικούς στόχους του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013:

- Προώθηση της περιβαλλοντικά βιώσιμης, αποδοτικής ως προς τους πόρους, καινοτόμου, ανταγωνιστικής και βασιζόμενης στη γνώση αλιείας μέσα από ειδικούς στόχους (κατά το δυνατόν αποφυγή και μείωση ανεπιθύμητων αλιευμάτων, προστασία υδρόβιας βιοποικιλότητας κτλ).
- Ενίσχυση της εφαρμογής της ΚΑΛΠ μέσω της βελτίωσης και παροχής επιστημονικής γνώσης και της παροχής στήριξης στην παρακολούθηση, τον έλεγχο και την επιβολή, ενισχύοντας κατ' αυτόν τον τρόπο τις θεσμικές ικανότητες και την αποτελεσματικότητα της δημόσιας διοίκησης, χωρίς αύξηση του διοικητικού φόρτου.
- Αύξηση της απασχόλησης και της εδαφικής συνοχής.
- Ενίσχυση της εμπορίας και της μεταποίησης (μέσω βελτίωσης της οργάνωσης της αγοράς για προϊόντα αλιείας και υδατοκαλλιέργειας κτλ).
- Ενίσχυση εφαρμογής της ΟΘΠ.

Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι στο άρθρο 18 αναφέρεται το περιεχόμενο, που θα πρέπει να παρουσιάζει το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα, και έγκειται συνοπτικά στα εξής:

α) ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης, δομημένης γύρω από τις σχετικές προτεραιότητες της Ένωσης, από την άποψη των δυνατών – αδύνατων σημείων, ευκαιριών και απειλών με παράλληλο προσδιορισμών των αναγκών ανά γεωγραφική περιοχή,

β) περιγραφή της στρατηγικής,

γ) κατά περίπτωση ειδικές ανάγκες των περιοχών Natura 2000 και συμβολή του προγράμματος στη δημιουργία ενός συνεκτικού δικτύου περιοχών αποκατάστασης των ιχθυοποθεμάτων,

- δ) εκτίμηση των ειδικών εκ των προτέρων αιρεσιμοτήτων,
- ε) περιγραφή του πλαισίου επιδόσεων,
- στ) κατάλογο των επιλεγμένων μέτρων,
- ζ) κατάλογο των κριτηρίων επιλογής των αλιευτικών περιοχών και των περιοχών υδατοκαλλιέργειας,
- η) κατάλογο των κριτηρίων επιλογής των στρατηγικών τοπικής ανάπτυξης με πρωτοβουλία των τοπικών κοινοτήτων,
- θ) στα κράτη μέλη, όπου πάνω από 1000 σκάφη είναι δυνατόν να θεωρηθούν ως σκάφη παράκτιας αλιείας μικρής κλίμακας, σχέδιο δράσης για την ανάπτυξη, την ανταγωνιστικότητα και τη βιωσιμότητα της παράκτιας αλιείας μικρής κλίμακας,
- ι) τις απαιτήσεις και το σχέδιο αξιολόγησης ,
- ια) σχέδιο χρηματοδότησης,
- ιβ) πληροφορίες για τη συμπληρωματικότητα και το συντονισμό με τα ΕΔΕΤ και άλλους σχετικούς ενωσιακούς και εθνικούς χρηματοδοτικούς μηχανισμούς,
- ιγ) ρυθμίσεις εφαρμογής του επιχειρησιακού προγράμματος,
- ιδ) κατάλογο των εταιρών,
- ιε) για το στόχο της αύξησης της συμμόρφωσης μέσω διενέργειας ελέγχου και για το στόχο της βιώσιμης διαχείρισης της αλιείας μέσα από τη συλλογή δεδομένων.

I.3 Χωρική, Εδαφική και Αστική Ανάπτυξη

I.3.1 Territorial Agenda of the European Union 2020 (2011)

Πρόκειται για συνθήκη που έχει προσθέσει το στόχο της εδαφικής συνοχής σε αυτούς της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής της Ένωσης. Η προσθήκη αυτή δεν πραγματοποιήθηκε μόνο λόγω της αποτίμησης του ρόλου που ο εδαφικός παράγοντας διαδραματίζει στις αναπτυξιακές διεργασίες, αλλά και λόγω της διαπίστωσης ότι οι διαπεριφερειακές ανισότητες οξύνονται παρά οδηγούν σε σύγκλιση.

Ήδη από τα μέσα της δεκαετίας του '90, η Επιτροπή και τα Κράτη Μέλη επικέντρωσαν το ενδιαφέρον στην ενσωμάτωση δύο διαστάσεων στο πλαίσιο της πολιτικής συνοχής:

- Πρώτον, ως προς το ρόλο στις αναπτυξιακές διεργασίες, την τοπική οικονομική ανάπτυξη, τη διεθνής και διαπεριφερειακή οικονομική ανταγωνιστικότητα των πόλεων και τη δημιουργία νέων ευκαιριών απασχόλησης στις πόλεις, και εν τέλει το σχηματισμό πόλων ανάπτυξης.

- Δεύτερον, ως προς την αντιμετώπιση κοινωνικών, οικονομικών και περιβαλλοντικών προβλημάτων σε πάσης φύσεως μειονεκτικές περιοχές και περιοχές σε κρίση και στις οποίες χωρικά εντοπισμένα χαρακτηριστικά απομακρύνουν από αναπτυξιακή την διαδικασία.

Η όλο και αυξανόμενη προσοχή στην εδαφική διάσταση των αναπτυξιακών πολιτικών της Ε.Ε. επικυρώθηκε κατά την προηγούμενη δεκαετία με τη θέσπιση το 2007 της Εδαφικής Ατζέντας "*territorial agenda*", με κύριους στόχους την αξιοποίηση των πλεονεκτημάτων όλων των εδαφών για τη βιώσιμη και ισόρροπη ανάπτυξη, τη διαχείριση της συγκέντρωσης, τη βελτίωση της συνδεσιμότητας της ευρωπαϊκής επικράτειας και την ανάπτυξη της συνεργασίας. Το 2011 η εδαφική συνοχή συνδέεται απευθείας με την πολιτική συνοχής διαμορφώνοντας την Εδαφική Ατζέντα για την Ευρωπαϊκή Ένωση 2020, η οποία θέτει τις αρχές που μετέπειτα θα ενσωματωθούν στα σχέδια κανονισμών για την Περίοδο 2014-2020. Κύριος στόχος, όπως δηλώνει και ο Υπότιτλος της σχετικής ανακοίνωσης - συμφωνίας των υπεύθυνων για τη χωροταξία και την εδαφική ανάπτυξη υπουργών, είναι: *η δημιουργία μιας Έξυπνης, Βιώσιμης, χωρίς αποκλεισμούς Ευρώπης με "περιφερειακή ποικιλότητα"*. Ως προτεραιότητες έχουν τεθεί:

1. Η προώθηση της πολυκεντρικής και ισόρροπης εδαφικής ανάπτυξης, με έμφαση στο ρόλο των μεσαίων πόλεων.
2. Η ενθάρρυνση της ολοκληρωμένης ανάπτυξης των πόλεων και της υπαίθρου. Για τις μεν πόλεις ως χώρους κατοικίας, εργασίας, επίσκεψης και επενδύσεων, θέτοντας αυτές ως μοχλούς ανάπτυξης, ενθαρρύνοντας τη λήψη στρατηγικών πέρα από τα διοικητικά στα λειτουργικά τους όρια. Για την ύπαιθρο λαμβάνοντας υπόψη τα κατά τόπους μοναδικά χαρακτηριστικά.
3. Χωρική Ολοκλήρωση σε διασυνοριακές και διακρατικές λειτουργικές περιφέρειες, κατά την λογική σχηματισμού των μακρο-περιφερειών (η Στερεά Ελλάδα δεν εντάσσεται προς το παρόν σε κάποια από τις υπάρχουσες στρατηγικές).
4. Διασφάλιση της παγκόσμιας ανταγωνιστικότητας των περιφερειών βασισμένη στην ισχυρή τοπική οικονομία, θέτοντας την τοποκεντρική προσέγγιση (*place-based approach*) ως εργαλείο για το σχεδιασμό στρατηγικών για το κοινωνικό κεφάλαιο, την ανάπτυξη της καινοτομίας και την έξυπνη εξειδίκευση.
5. Βελτίωση της συνδεσιμότητας για τα άτομα, τις κοινότητες και τις τοπικές επιχειρήσεις, ενισχύοντας τις ασφαλείς, φιλικές στο περιβάλλον και αποδοτικές αποκεντρωμένες υποδομές σε συνδυασμό με την ανάπτυξη των TEN-T και TEN-E.
6. Διαχείριση και διασύνδεση των οικολογικών και πολιτιστικών αξιών και του τοπίου της περιφέρειας, με την διασφάλιση της καλής λειτουργίας των οικολογικών συστημάτων, την προστασία και την ενίσχυση της πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς.

1.3.2 Χάρτα της Λειψίας για τη Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη

Στις 24-25 Μαΐου του 2007, κατά την Άτυπη Υπουργική Συνάντηση για την Αστική Ανάπτυξη και την Εδαφική Συνοχή στη Λειψία, υιοθετήθηκε ένα έγγραφο με τον τίτλο: «*Χάρτα της Λειψίας για τις Βιώσιμες Ευρωπαϊκές Πόλεις*», αντικατοπτρίζοντας την προσοχή που έχει λάβει τα τελευταία χρόνια η έννοια της *ολοκληρωμένης αστικής ανάπτυξης* στα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι αρμόδιοι για την Αστική Ανάπτυξη Υπουργοί συμφώνησαν ως προς ορισμένες κοινές αρχές και στρατηγικές για την πολιτική αστικής ανάπτυξης και μέσω της Χάρτας αυτής δεσμεύτηκαν για:

- την προώθηση της δημόσιας συζήτησης σχετικά με την ενσωμάτωση των αρχών και στρατηγικών της Χάρτας της Λειψίας στις εθνικές, περιφερειακές και τοπικές αναπτυξιακές πολιτικές.
- Τη χρήση του μέσου της ολοκληρωμένης αστικής ανάπτυξης και της σχετικής διακυβέρνησης για την εφαρμογή του, θεσπίζοντας το απαραίτητο πλαίσιο σε εθνικό επίπεδο,
- Την προώθηση της καθιέρωσης μιας ισορροπημένης εδαφικής οργάνωσης με βάση μια ευρωπαϊκή πολυκεντρική αστική διάρθρωση.

Το έγγραφο αυτό, ακολουθώντας τις δεσμεύσεις των υπουργών και λαμβάνοντας υπόψη όλες τις διαστάσεις της βιώσιμης ανάπτυξης – οικονομική ευημερία, κοινωνική ισορροπία και υγιές περιβάλλον – συνιστά ειδικότερα:

1. Να γίνεται μεγαλύτερη χρήση των προσεγγίσεων της πολιτικής ολοκληρωμένης αστικής ανάπτυξης, συντονίζοντας τις χωροταξικές, τομεακές και χρονικές πτυχές των βασικών πεδίων αστικής πολιτικής και καταρτίζοντας προγράμματα ολοκληρωμένης αστικής ανάπτυξης για την πόλη ως σύνολο. Η εφαρμογή της συγκεκριμένης πολιτικής είναι ένα έργο ευρωπαϊκής κλίμακας, το οποίο είναι απαραίτητο να λάβει υπόψη τις τοπικές συνθήκες και ανάγκες, καθώς και την αρχή της επικουρικότητας, συνιστώντας μια βιώσιμη βάση για την επίτευξη συναίνεσης μεταξύ του κράτους, των πόλεων, των πολιτών και των οικονομικών παραγόντων. Πιο συγκεκριμένα, για την εφαρμογή της πολιτικής ολοκληρωμένης αστικής ανάπτυξης και για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των Ευρωπαϊκών πόλεων, έχουν ζωτική σημασία οι παρακάτω δράσεις, που σημειώνονται στη Χάρτα:
 - 1.1 Δημιουργία και εξασφάλιση δημόσιων χώρων υψηλής ποιότητας
 - 1.2 Εκσυγχρονισμός των δικτύων υποδομών και αύξηση της ενεργειακής απόδοσης
 - 1.3 Προορατικές πολιτικές καινοτομίας και εκπαίδευσης
2. Να δοθεί ειδική προσοχή στις φτωχές συνοικίες εντός των πόλεων, μειώνοντας τις σημαντικές διαφορές στις οικονομικές και κοινωνικές ευκαιρίες, καθώς και στην κυμαινόμενη ποιότητα του περιβάλλοντος στις επιμέρους περιοχές της πόλης. Έτσι, θεωρείται ζωτικής σημασίας για αυτές τις μειονεκτικές αστικές περιοχές να εφαρμοστούν, στα πλαίσια μιας πολιτικής ολοκληρωμένης αστικής ανάπτυξης, οι ακόλουθες στρατηγικές δράσης:

- 2.1 Εφαρμογή στρατηγικών για την αναβάθμιση του φυσικού περιβάλλοντος
- 2.2 Ενίσχυση της τοπικής οικονομίας και της τοπικής πολιτικής αγοράς της εργασίας
- 2.3 Προορατικές πολιτικές εκπαίδευσης και κατάρτισης για τα παιδιά και τους νέους
- 2.4 Προώθηση αποτελεσματικών και οικονομικά προσιτών αστικών μεταφορών

Σημαντικό είναι να σημειωθεί ότι, σε αυτό το έγγραφο αναφέρεται ότι οι πόλεις χρειάζονται επαρκές πεδίο δράσης προκειμένου να αντεπεξέρχονται στα τοπικά καθήκοντα κατά τρόπο υπεύθυνο και επάνω σε υγιή χρηματοοικονομική βάση, η οποία παρέχει μακροπρόθεσμη σταθερότητα.

Πέντε χρόνια μετά την υιοθέτηση της Χάρτας της Λειψίας, το Ινστιτούτο Αστικών Υποθέσεων μελέτησε την έκταση της επιρροής της Χάρτας στην ολοκληρωμένη αστική ανάπτυξη στα 27 κράτη μέλη της Ε.Ε. και στις 6 υποψήφιες χώρες.

Ειδικότερα, για την Ελλάδα σημειώνεται ότι ανήκει στην 3^η κατηγορία, η οποία περιλαμβάνει τις χώρες που διαθέτουν κυρίως τοπικές προσεγγίσεις της ολοκληρωμένης αστικής ανάπτυξης (των υποβαθμισμένων γειτονιών). Η μελέτη της εφαρμογής των 5 χρόνων της Χάρτα της Λειψίας καταλήγει, όσον αφορά την Ελλάδα, ότι η επιτυχής ολοκληρωμένη αστική ανάπτυξη εξαρτάται κυρίως από τους ακόλουθους παράγοντες:

- ρητός συντονισμός της ενσωμάτωσης των διαφορών τομέων δράσης σχετικά με τα κοινωνικά, οικονομικά, πολιτιστικά, περιβαλλοντικά ζητήματα,
- συντονισμός των διαφόρων επιπέδων εφαρμογής,
- εκτεταμένη συμμετοχή όλων των ενδιαφερόμενων φορέων (κάτοικοι και άλλοι τοπικοί φορείς) στο σχεδιασμό και την εφαρμογή των πολιτικών και σχεδίων και
- παρακολούθηση και αξιολόγηση.

Ι.3.3 Γενικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης (ΓΠΧΣΑΑ)

Το 2008 με το ΦΕΚ 128/Α/03.07.2008 εγκρίθηκε το Γενικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης που αφορά τις στρατηγικές κατευθύνσεις για την ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη και την αειφόρο οργάνωση του εθνικού χώρου με ορίζοντα 15 χρόνων. Οι βασικοί στόχοι του μπορούν να συνοψιστούν στους εξής:

1. Ενίσχυση του ρόλου της χώρας, σε διεθνές, ευρωπαϊκό, μεσογειακό και βαλκανικό επίπεδο, με παράλληλη:
 - ανάδειξη των, μοναδικής αξίας, φυσικών και πολιτιστικών πόρων της και της μακραίωνης ιστορίας της
 - ανάδειξη της σε σημαντικό κόμβο μεταφορών, ενέργειας και επικοινωνιών, σε πόλο διασυννοριακών και λοιπών συνεργασιών,
 - βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της ελληνικής οικονομίας

2. Ενίσχυση της περιφερειακής ανάπτυξης και της χωρικής συνοχής. Για το σκοπό αυτόν, με το παρόν πλαίσιο, επιδιώκεται:
 - ενίσχυση της ισόρροπης – πολυκεντρικής ανάπτυξης της χώρας με σεβασμό στο περιβάλλον και την πολιτιστική κληρονομιά.
 - περιορισμό της υπέρμετρης αστικοποίησης
 - βελτίωση της πρόσβασης σε βασικά δίκτυα μεταφορών, ενέργειας και επικοινωνιών και ανάπτυξη των σχετικών υποδομών.
 - βελτίωση της ποιότητας ζωής.
 - ενίσχυση των κοινωνικών υποδομών και υπηρεσιών
3. διαφύλαξη – προστασία του περιβάλλοντος και, κατά περίπτωση, αποκατάσταση και / ή ανάδειξη των ευαίσθητων στοιχείων της φύσης, της πολιτιστικής κληρονομιάς και του τοπίου. Ιδιαίτερη σημασία αποδίδεται:
 - στον περιορισμό παραγόντων υποβάθμισης του χώρου, όπως η υπέρμετρη αστική εξάπλωση και η διάσπαρτη δόμηση,
 - στη διατήρηση της βιοποικιλότητας, στην πρόληψη της ρύπανσης, καθώς και στη βελτίωση της ποιότητας ζωής,
 - στην πρόληψη και την αντιμετώπιση φυσικών και τεχνολογικών καταστροφών και στην αποκατάσταση των πληγείσων περιοχών. Περαιτέρω ιδιαίτερης σημασίας επιδίωξη αποτελεί η αναβάθμιση της ποιότητας σχεδιασμού του οικιστικού χώρου και η προώθηση της ανάπλασης υποβαθμισμένων περιοχών ιδιαίτερα σε αστικοποιημένες ζώνες και σε ζώνες έντονης τουριστικής ανάπτυξης.
4. Εν όψει των οξύτων προβλημάτων που προκαλεί η αλλαγή κλίματος με ταχύτατους ρυθμούς, τίθενται οι εξής στόχοι:
 - συνεχής μέριμνα για την εξοικονόμηση ενέργειας,
 - προώθηση εναλλακτικών πηγών ενέργειας φιλικότερων προς το περιβάλλον, ιδίως δε ανανεώσιμων πηγών ενέργειας,
 - ενίσχυση των φυσικών αναδραστικών μηχανισμών (δάση, υγρότοποι, κ.λπ.),
 - προσαρμογή της χώρας στις νέες συνθήκες που διαγράφουν οι κλιματικές αλλαγές και αντιμετώπιση των επιπτώσεων που αυτές συνεπάγονται (πυρκαγιές, πλημμύρες και διάβρωση, ξηρασία, υφαλμύρωση, απερίμωση και άλλα φυσικά φαινόμενα), με τη δημιουργία κατάλληλων προληπτικών μηχανισμών, υποδομών και σχεδίων δράσης.
5. Παροχή ενός συνεκτικού πλαισίου κατευθύνσεων για τα υποκείμενα επίπεδα σχεδιασμού

Σε εξειδίκευση των προαναφερθέντων στόχων, στην Π-ΑΜΘ ορίζεται αρχικά ως εθνικός πόλος το δίπολο Κομοτηνή – Αλεξανδρούπολη, καθώς ενισχύει την αναπτυξιακή πορεία της Περιφέρειας, γεγονός που προωθείται μέσα από τα εξής:

- την ανάδειξη της Αλεξανδρούπολης σε διεθνή ενεργειακό κόμβο και πύλη στο θαλάσσιο διάδρομο Μεσογείου - Ευξείνου Πόντου,
- την ενίσχυση της θέσης του δίπολου Κομοτηνής - Αλεξανδρούπολης στα διεθνή δίκτυα χερσαίων μεταφορών (σύνδεση με τις θαλάσσιες πύλες της Βουλγαρίας, τον διαγώνιο άξονα «Κεντρική Ευρώπη - Βελιγράδι - Σόφια - Κωνσταντινούπολη» κλπ.),
- την ενίσχυση στους τομείς της ανώτατης εκπαίδευσης, της έρευνας - τεχνολογίας, του αθλητισμού και της υγείας,
- την ενίσχυση της σύνδεσης με το μητροπολιτικό κέντρο της Θεσσαλονίκης,
- την ενίσχυση των σχέσεων με το νησιωτικό χώρο του Βορείου Αιγαίου, ιδιαίτερα με τις νήσους Σαμοθράκη και Λήμνο.

Παράλληλα, σημειώνεται το τρίπολο Καβάλας-Δράμας-Ξάνθης ως «δίκτυο συνεργασίας» με έμφαση στην Καβάλα ως δευτερεύων εθνικός πόλος, ενώ σημαντικό κομμάτι για το ΓΠΧΣΑΑ σχετικά με την Π-ΑΜΘ, καταλαμβάνει ο Βόρειος άξονας ανάπτυξης (Εγνατία Οδός) ως ένας από τους κύριους άξονες ανάπτυξης της χώρας προς ολοκλήρωση.

Στην Π-ΑΜΘ, σύμφωνα με το ΓΠΧΣΑΑ, δίδονται κατευθύνσεις σε σχέση με τα στρατηγικής σημασίας δίκτυα υποδομών και υπηρεσιών μεταφορών, ενέργειας και επικοινωνίας. Σχετικά με τα πρώτα, εκτός από την ολοκλήρωση του διευρωπαϊκού δικτύου της Εγνατίας Οδού, που σημειώθηκε, προτείνεται και η ολοκλήρωση των 4 κάθετων αξόνων-πύλων προς Βουλγαρία. Προβλέπεται η ενίσχυση του διεθνούς ρόλου του λιμένα της Αλεξανδρούπολης με επέκταση και εξειδίκευση σε εξειδικευμένο τερματικό πετρελαιοειδή λιμένα (διατηρώντας και τον αρχικό σχεδιασμό για διακίνηση εμπορευματοκιβωτίων και χύδην φορτίων), σε συνδυασμό με την ενίσχυση του διεθνούς ρόλου του λιμένα της Θεσσαλονίκης, με σκοπό την εδραίωσή τους ως εκ των κυρίων θαλασσιών πυλών της χώρας στο βορρά. Παράλληλα προβλέπεται η ενίσχυση του λιμένα Καβάλας με τον χαρακτηρισμό λιμένα διεθνούς ενδιαφέροντος και εθνικής σημασίας, με την πρόβλεψη να λειτουργήσει συμπληρωματικά προς τον λιμένα Θεσσαλονίκης.

Στο ΓΠΧΣΑΑ επισημαίνεται η διαφοροποίηση των δύο αερολιμένων: Καβάλας ως ευρύτερης περιφερειακής σημασίας και Αλεξανδρούπολης ως κύριο διεθνές αερολιμένας με ανάγκη ανάπτυξης των υποδομών και υπηρεσιών του πρώτου και ανάγκη αναβάθμισης του τελευταίου.

Σε σχέση με το σιδηροδρομικό δίκτυο προτείνεται η δημιουργία νέου άξονα για τη σύνδεση Θεσσαλονίκης - Αμφίπολης - Καβάλας - Ξάνθης, καθώς και επέκταση και αναβάθμιση του σιδηρόδρομου προαστιακού τύπου στο δίπολο Κομοτηνή - Αλεξανδρούπολη.

Στο πλαίσιο της αξιοποίησης για παραγωγή ενέργειας των ιδιαίτερων πλεονεκτημάτων συγκεκριμένων περιοχών της χώρας περιλαμβάνεται το υδατικό δυναμικό των ποταμών Αξιού, Αλιάκμονα και Νέστου της Βόρειας Ελλάδας, καθώς και η ολοκλήρωση του δικτύου φυσικού αερίου και προσθήκη νέων υποδομών σε Κομοτηνή - Αλεξανδρούπολη.

Ι.3.4 Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τον Τουρισμό (ΕΠΧΣΑΑ-Τ)

Το Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης (ΕΠΧΣΑΑ) για τον Τουρισμό εγκρίθηκε το έτος 2009 με το ΦΕΚ 1138/Β/11.06.2009. Είναι το μόνο ΕΠΧΣΑΑ που έχει τροποποιηθεί πρόσφατα με το ΦΕΚ 3155/Β/12.12.2013, ύστερα από την αξιολόγηση στην οποία τέθηκε, σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν.2742/1999.

Σε γενικές γραμμές, το νέο ΕΠΧΣΑΑ για τον Τουρισμό (2013) έχει διττή στρατηγική κατεύθυνση:

1. την αξιοποίηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων της χώρας στον τουρισμό παράλληλα με
2. την αειφορική διαχείριση του χώρου, λαμβάνοντας πρόνοιες, ώστε ο ρυθμός και η μορφή της ανάπτυξης να σέβονται τις ανάγκες των προορισμών και τις δυνατότητες και ιδιαιτερότητες του χώρου.

Σκοπός του είναι:

- Η εξειδίκευση και συμπλήρωση των βασικών κατευθύνσεων, προτεραιοτήτων και επιλογών του ΓΠΧΣΑΑ, στον κλάδο του τουρισμού.
- Η παροχή των αναγκών κατευθύνσεων προς τα υποκείμενα επίπεδα χωρικού σχεδιασμού για την προώθηση της τουριστικής ανάπτυξης, στο πλαίσιο της αειφόρου, ισόρροπης, συνεκτικής και ολοκληρωμένης διαχείρισης του χώρου.
- Η προσαρμογή του σχεδιασμού στις νέες προκλήσεις και πολιτικές, για τη βελτίωση της απόδοσης του κλάδου του τουρισμού και της ανταγωνιστικότητας του τουριστικού προϊόντος στο πλαίσιο της ασκούμενης δημοσιονομικής πολιτικής.
- Η προσέλκυση σημαντικών για την εθνική οικονομία τουριστικών επενδύσεων μέσω ενός σταθερού υπερκείμενου πλαισίου σχεδιασμού για τη χωροθέτηση επιχειρήσεων που σχετίζονται με τον τουρισμό.
- Η ενσωμάτωση στο χωρικό σχεδιασμό των αναπτυξιακών προγραμμάτων και παρεμβάσεων

Αφού ελήφθησαν υπόψη τα τελευταία δεδομένα (περίοδος κρίσης κτλ), εξειδικεύτηκαν οι στόχοι του νέου ΕΠΧΣΑΑ για τον Τουρισμό, οι οποίοι μπορούν να συνοψιστούν στους εξής:

- α) Την προώθηση της αειφόρου και ισόρροπης ανάπτυξης του τουρισμού της χώρας, σύμφωνα με τις φυσικές, πολιτιστικές, οικονομικές και κοινωνικές ιδιαιτερότητες κάθε περιοχής, με ιδιαίτερη έμφαση στην προστασία, ανάδειξη και αποκατάσταση του περιβάλλοντος, της πολιτιστικής κληρονομιάς και του τοπίου και ειδικότερα την προστασία των υδατικών πόρων και του εδάφους και τη διατήρηση της βιοποικιλότητας.

- β) Τη μετάβαση από ένα μαζικό, αδιαφοροποίητο και μονοθεματικό και τουρισμό σε έναν ποιοτικό, διαφοροποιημένο και πολυθεματικό τουρισμό, οικονομικά αποδοτικότερο, που απευθύνεται σε κοινό με υψηλότερες απαιτήσεις, που δεν αρκείται στο καθιερωμένο τουριστικό πρότυπο «ήλιος-θάλασσα».
- γ) Την άμβλυνση της εποχικότητας του τουρισμού της χώρας και την αύξηση της μέσης κατά κεφαλή δαπάνης μέσω της προώθησης τουριστικών καταλυμάτων υψηλής ποιότητας υπηρεσιών και υποδομών, της διείσδυσης διεθνών αλυσίδων επώνυμων ξενοδοχείων και της προώθησης σύγχρονων τουριστικών προϊόντων, όπως τα σύνθετα τουριστικά καταλύματα και οι οργανωμένοι υποδοχείς τουριστικών δραστηριοτήτων.
- δ) Την αναβάθμιση των υφιστάμενων μονάδων χαμηλών κατηγοριών.
- ε) Τη διάχυση των ευκαιριών ανάπτυξης τουρισμού και την ενίσχυση λιγότερο τουριστικά αναπτυγμένων περιοχών, που έχουν σημαντικές προοπτικές ανάπτυξης, σε συνδυασμό με την αξιοποίηση ειδικών – εναλλακτικών
- στ) Τον περιορισμό της διάσπαρτης δόμησης τουριστικών εγκαταστάσεων σε περιοχές εκτός σχεδίων πόλεων και ορίων οικισμών μέσω της θεσμοθέτησης ζωνών με χρήση γης «τουρισμός-αναψυχή» και οργανωμένων υποδοχέων τουριστικών δραστηριοτήτων.
- ζ) Την αξιοποίηση κατά προτεραιότητα, ιδιαίτερων στοιχείων των τοπικών φυσικών και πολιτισμικών πόρων – σε αναπτυγμένες και αναπτυσσόμενες τουριστικά περιοχές – στην κατεύθυνση διαφοροποίησης του τοπικού τουριστικού προϊόντος και επιμήκυνσης της τουριστικής περιόδου.
- η) Τη δημιουργία δικτύων φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος, που θα αναδεικνύουν και αξιοποιούν το σύνολο των ιστορικών και πολιτιστικών πόρων (αρχαιολογικοί χώροι, ιστορικοί τόποι, παραδοσιακοί οικισμοί, παραδοσιακά ήθη και έθιμα) και θα συνδέονται με τη σύγχρονη κοινωνική, πολιτιστική και οικονομική δραστηριότητα με έμφαση στην προώθηση τοπικών προϊόντων υψηλών προδιαγραφών.
- θ) Τη διεύρυνση του φάσματος των προσφερόμενων τουριστικών προϊόντων και υπηρεσιών λαμβάνοντας υπόψη τις φυσικές, πολιτιστικές, οικονομικές και κοινωνικές ιδιαιτερότητες κάθε περιοχής.
- ι) Την τουριστική αξιοποίηση, στο πλαίσιο των κατευθύνσεων του παρόντος, της ακίνητης περιουσίας του Δημοσίου.
- ια) Την ανάπτυξη και οργάνωση του εθνικού χώρου για τον τομέα του τουρισμού λαμβάνοντας υπόψη τα όσα προβλέπονται για άλλους τομείς ή κλάδους παραγωγικών δραστηριοτήτων.

Με αυτό το νέο Ειδικό Πλαίσιο, ομαδοποιείται με μεγαλύτερη σαφήνεια ο εθνικός χώρος βάσει κριτηρίων αναπτυξιακών, γεωμορφολογικών και ευαισθησίας περιβαλλοντικών και πολιτιστικών πόρων. Δηλαδή, βάσει της έντασης της τουριστικής ανάπτυξης, το αν πρόκειται για νησιωτικό, παράκτιο, ορεινό κτλ χώρο και βάσει της ευαισθησίας των πόρων, λαμβάνεται ιδιαίτερη μέριμνα, ώστε να προκύπτει ο σαφής διαχωρισμός της κάθε κατηγορίας του με ευδιάκριτη διατύπωση των ρυθμίσεων σε καθεμία από αυτές, ώστε να

μην προκύπτουν επικαλύψεις. Έτσι, ο εθνικός χώρος κατατάσσεται στις εξής γενικές κατηγορίες περιοχών, για τις οποίες καθορίζονται κατευθύνσεις, ενέργειες και δράσεις που συνδέονται άμεσα ή έμμεσα με την ανάπτυξη του τουρισμού:

- A) Αναπτυγμένες και αναπτυσσόμενες τουριστικά περιοχές
- B) Περιοχές ενδεικνυόμενες για την ανάπτυξη ειδικών – εναλλακτικών μορφών τουρισμού
- Γ) Μητροπολιτικές περιοχές
- Δ) Νησιά και παράκτιες περιοχές.

Ο χώρος της Π-ΑΜΘ κατατάσσεται σε διάφορες κατηγορίες περιοχών, οι οποίες είναι οι εξής:

- A1) Αναπτυγμένες τουριστικά περιοχές: παράλια Καβάλας
- A2) Αναπτυσσόμενες τουριστικά περιοχές: παράλια Βιστωνίδας, Αλεξανδρούπολης κ.τ.λ.
- B1) Περιοχές με περιθώρια ανάπτυξης ειδικών και εναλλακτικών μορφών τουρισμού και συγκεκριμένα η Ανατολική και Δυτική Ροδόπη – Όρη Λεκάνης – Παγγαίο – Σύμβολο – Φαλακρό – Παρανέστια περιοχή – Δέλτα Έβρου – Δαδιά – Παράρδιες περιοχές.

B.2.1) Περιοχές εγκαταστάσεων χιονοδρομικών κέντρων, καθώς και οι οικισμοί που τα περιβάλλουν: Χιονοδρομικό κέντρο Φαλακρού και Ιαματικά Λουτρά Ελευθερών Καβάλας κτλ.

Δ1 – Ομάδα Ι) Τουριστικά αναπτυγμένα νησιά: Θάσος και τουριστικά αναπτυσσόμενα: Σαμοθράκη.

Δ2) Παράκτιος χώρος: περιοχές της ηπειρωτικής χώρας εντός χερσαίας ζώνης πλάτους 350 μ. από τη γραμμή αιγιαλού.

Ε) Ορεινές περιοχές: περιοχές της ηπειρωτικής χώρας που εκτείνονται σε υψόμετρο άνω των 800 μ.

ΣΤ) Πεδινές και ημιορεινές περιοχές: υπολειπόμενη έκταση της ηπειρωτικής χώρας.

Ζ) Περιοχές του Εθνικού Συστήματος Προστατευόμενων Περιοχών

Η) Προστατευόμενοι και εγκαταλελειμμένοι οικισμοί

Θ) Αρχαιολογικοί Χώροι, μνημεία και ιστορικοί τόποι.

Για τις παραπάνω περιοχές δίδονται κατευθύνσεις χωρικής οργάνωσης σε συμφωνία με τους προαναφερθέντες στόχους του ΕΠΧΣΑΑ για τον Τουρισμό. Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι ο θαλάσσιος χώρος οργανώνεται σε Ζώνες Ναυσιπλοΐας Αναψυχής, όπου στη δεύτερη ζώνη αναφέρεται το Θρακικό πέλαγος – Βόρειο Αιγαίο που περιλαμβάνει την Π-ΑΜΘ, καθώς και σύμφωνα με τον πίνακα χωροθέτησης λιμένων, ο τουριστικός λιμένας της Θάσου και της Αλεξανδρούπολης αναφέρεται ως Μαρίνα τουριστικός λιμένας, ενώ τα Λιμενάρια Θάσου και η Ηρακλίτσα Καβάλας ως Καταφύγιο τουριστικών σκαφών.

Ι.3.5 Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις Υδατοκαλλιέργειες (ΕΠΧΣΑΑ- Υ)

Με το ΦΕΚ 2505/Β/4.11.2011 εγκρίθηκε το Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης (ΕΠΧΣΑΑ) για τις Υδατοκαλλιέργειες με το οποίο παρέχονται οι κατευθύνσεις, οι κανόνες και τα κριτήρια για τη χωρική διάρθρωση, οργάνωση και ανάπτυξη του κλάδου στον ελληνικό χώρο. Αυτά αναλύονται στους ακόλουθους γενικούς στόχους:

- *Πρώθηση ενός χωρικού προτύπου ανάπτυξης που θα διασφαλίζει την ενίσχυση του τομέα και την αξιοποίηση του συγκριτικού πλεονεκτήματος των Ελληνικών θαλασσών και των άλλων ευνοϊκών χαρακτηριστικών του Ελλαδικού χώρου.*
- *Πρώθηση της ενσωμάτωσης της περιβαλλοντικής συνιστώσας στη χωρική διάρθρωση της υδατο-καλλιεργητικής δραστηριότητας σύμφωνα με τους βασικούς στόχους του Γενικού Πλαισίου.*
- *Εξασφάλιση αναγκαίου χώρου για την ανάπτυξη του τομέα και την κάλυψη των αναγκών που προκύπτουν για την ανάπτυξη νέων μονάδων, για επεκτάσεις ή μετεγκαταστάσεις και εκσυγχρονισμούς υφισταμένων μονάδων, καθώς και για την εφαρμογή νέων τεχνολογιών και μεθόδων καλλιέργειας.*
- *Διασφάλιση των χωρικών προϋποθέσεων για την αύξηση της εθνικής παραγωγής προϊόντων υδατοκαλλιέργειας, τη διεύρυνση των εκτρεφόμενων ειδών και την υποστήριξη της παραγωγής προϊόντων υδατοκαλλιέργειας τα οποία είναι ασφαλή και υψηλής ποιότητας, με υποστήριξη της στροφής προς τη βιολογική υδατοκαλλιέργεια.*
- *Εξορθολογισμός της χωροθέτησης των υδατοκαλλιεργειών με ενίσχυση της οργανωμένης λειτουργίας των μονάδων έναντι της σημειακής χωροθέτησης και θέσπιση ειδικών όρων και περιορισμών χωροθέτησης των μεμονωμένων μονάδων.*
- *Ρύθμιση των σχέσεων της υδατο-καλλιεργητικής δραστηριότητας με κλάδους ή δραστηριότητες με τις οποίες υπάρχει δυνητικά σύγκρουση ή ανταγωνισμός.*
- *Συνδυασμένη ανάπτυξη υδατοκαλλιεργειών, επαγγελματικής αλιείας και τουρισμού, κυρίως στα εσωτερικά ύδατα (Λιμνοθάλασσες – Λίμνες – Ποτάμια).*
- *Στήριξη της οικονομικής βιωσιμότητας των επιχειρήσεων του τομέα, δημιουργώντας σταθερό αναπτυξιακό πλαίσιο και συγκεκριμένους κανόνες λειτουργίας με καλύτερο συντονισμό των πολιτικών που έχουν χωρική διάσταση και αφορούν την υδατο-καλλιεργητική δραστηριότητα.*
- *Ενίσχυση της επιχειρηματικότητας του τομέα με τη δημιουργία των κατάλληλων προϋποθέσεων και κυρίως της εξασφάλισης του αναγκαίου χώρου για ανάπτυξη νέων μονάδων καθώς και την επέκταση ή / και μετεγκατάσταση υφιστάμενων.*

- *Εξειδίκευση και αναπροσαρμογή των στόχων, κατευθύνσεων και προτεραιοτήτων της αναπτυξιακής νομοθεσίας, όσον αφορά τη χωροταξική διάρθρωση και ανάπτυξη των υδατοκαλλιεργειών.*
- *Απλούστευση των διαδικασιών ίδρυσης και λειτουργίας των υποδοχέων και μονάδων υδατο-καλλιεργητικής δραστηριότητας, με γνώμονα την διασφάλιση της ποιότητας του περιβάλλοντος.*
- *Προστασία της δημόσιας υγείας και της υγείας και ευζωίας των ζώων στον τομέα της υδατοκαλλιέργειας.*
- *Προσαρμογή της πολιτικής ανάπτυξης του τομέα στις νέες προκλήσεις των αγορών των αλιευτικών προϊόντων, στην Κοινή Αλιευτική Πολιτική της Ε.Ε. και άλλες συναφείς πολιτικές.*
- *Ενθάρρυνση της στροφής της υδατο-καλλιεργητικής δραστηριότητας προς την βιολογική υδατοκαλλιέργεια, νέες καινοτομικές τεχνολογίες παραγωγής και πειραματική υδατοκαλλιέργεια.*

Έτσι, για την υλοποίηση των παραπάνω στόχων, το Ειδικό Πλαίσιο για τις Υδατοκαλλιέργειες δίνει κατευθύνσεις σχετικά με το εθνικό πρότυπο χωροταξικής οργάνωσης της υδατο-καλλιεργητικής δραστηριότητας με εξειδίκευση ανά τύπο καλλιέργειας (π.χ. υδατοκαλλιέργεια θαλασσινών ειδών, οστρακοκαλλιέργεια κτλ), καθώς και σχετικά με το καθεστώς και τους όρους χωροθέτησης υποδοχέων και μονάδων του τομέα. Επιπλέον, περιλαμβάνει κριτήρια και συμβατότητες χωροθέτησης τόσο των υποδοχέων όσο και των μεμονωμένων μονάδων σε σχέση με τα χαρακτηριστικά του φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος και κατευθύνσεις για τον υποκείμενο χωροταξικό σχεδιασμό με την παράλληλη πρόταση μέτρων και δράσεων θεσμικού και διοικητικού – οργανωτικού χαρακτήρα, καθώς και προγράμματος δράσης.

Ειδικότερα, στην Π-ΑΜΘ, σύμφωνα με το ΕΠΧΣΑΑ για τις Υδατοκαλλιέργειες, συναντώνται περιοχές με σημαντικά περιθώρια περαιτέρω ανάπτυξης των θαλάσσιων υδατοκαλλιεργειών και αφορούν ΠΑΥ -θαλάσσιες περιοχές κατάλληλες για τη χωροθέτηση υδατοκαλλιεργητικών μονάδων- στο Στρυμονικό Κόλπο και στην Κεραμωτή με κύρια δραστηριότητα την οστρακοκαλλιέργεια. Επιπλέον, στις περιοχές με ιδιαίτερη ευαισθησία που απαντώνται στο Βιστωνικό κόλπο με κύρια υδατοκαλλιεργητική δραστηριότητα την οστρακοκαλλιέργεια, δύναται να ιδρυθούν και να λειτουργήσουν τέτοιες μονάδες με ειδικούς όρους και δεσμεύσεις ως προς τον τρόπο διαχείρισης αυτών.

Ι.3.6 Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (ΕΠΧΣΑΑ - ΑΠΕ)

Το Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης (ΕΠΧΣΑΑ) για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (ΑΠΕ) εγκρίθηκε το 2008 (ΦΕΚ 2464/Β/03.12.2008). Βασικός σκοπός αυτού του Πλαισίου είναι:

- η διαμόρφωση πολιτικών χωροθέτησης έργων ηλεκτροπαραγωγής από ΑΠΕ ανά κατηγορία δραστηριότητας και κατηγορία χώρου,
- η καθιέρωση κανόνων και κριτηρίων χωροθέτησης που θα επιτρέπουν αφενός τη δημιουργία βιώσιμων εγκαταστάσεων ΑΠΕ και αφετέρου την αρμονική ένταξή τους στο φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον, και
- η δημιουργία ενός αποτελεσματικού μηχανισμού χωροθέτησης των εγκαταστάσεων ΑΠΕ, ώστε να επιτευχθεί ανταπόκριση στους στόχους των εθνικών και ευρωπαϊκών πολιτικών.

Σύμφωνα με το ΕΠΧΣΑΑ για τις ΑΠΕ, ορίζονται μεταξύ άλλων, Περιοχές Αιολικής Προτεραιότητας, η πρώτη από τις οποίες εντοπίζεται στην Π-ΑΜΘ και συγκεκριμένα στις Π.Ε. Έβρου και Ροδόπης. Όσον αφορά την Π.Ε. Έβρου, η ΠΑΠ 1, περιλαμβάνει ειδικότερα τον Καλλικράτειο Δήμο Αλεξανδρούπολης με όλες τις Δημοτικές Ενότητές του (Φερών, Τραϊανούπολης και Αλεξανδρούπολης) και τις Δημοτικές Ενότητες Σουφλίου και Τυχερού του Καλλικράτειου Δήμου Σουφλίου. Στην Π.Ε. Ροδόπης η ΠΑΠ 1 περιλαμβάνει τη Δημοτική Ενότητα Αρριανών και την Τοπική Ενότητα Κέχρου του Δήμου Αρριανών. Το αιολικό δυναμικό της Περιοχής 1 ανέρχεται σε 538 Ανεμογεννήτριες (Α/Γ) με ενδεικτική ηλεκτρική ισχύ 1.076 MWe, Επιπλέον, σε σχέση με το υδροδυναμικό της Π-ΑΜΘ υφίστανται διαθέσιμο δυναμικό σε λειτουργία 43,4 MW και με άδεια παραγωγής 332,9 MW, καθώς και βεβαιωμένα γεωθερμικά πεδία.

Το ΠΕΠ ΑΜΘ οφείλει να εναρμονίζεται τόσο με τους προαναφερθέντες στόχους όσο και με τους εκάστοτε συμβατικούς στόχους της Ελλάδας για την αντιμετώπιση των κλιματικών αλλαγών και την προώθηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, όπως θα απορρέουν από τις ευρωπαϊκές και διεθνείς της υποχρεώσεις. Ο τελευταίος αυτός στόχος, σύμφωνα με το ΕΠΧΣΑΑ για τις ΑΠΕ, θα συνδυασθεί με τη συμβολή όλων των ΑΠΕ στην ανάπτυξη της χώρας μέσω της ορθολογικής εκμετάλλευσης όλων των ενεργειακών πόρων σ' όλη την επικράτεια ανάλογα με τις συνθήκες που επικρατούν και με τις δυνατότητες κάθε περιοχής, αίροντας παράλληλα την ενεργειακή απομόνωση αποκλεισμένων, συμβάλλοντας στη μείωση της ρυπογόνου ενέργειας, δημιουργώντας απασχόληση σε νέες τεχνολογίες αιχμής και συμβάλλοντας στην ενεργειακή απεξάρτηση της χώρας και ιδιαίτερα ευαίσθητων περιοχών. Το ίδιο το Ειδικό Πλαίσιο επιδιώκει να παρασχεθεί, εκτός των άλλων, ένα σαφές πλαίσιο στις αδειοδοτούσες αρχές και τις ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις, ώστε να προσανατολιστούν σε καταρχήν κατάλληλες από χωροταξικής απόψεως περιοχές εγκατάστασης και να περιορίσουν έτσι τις αβεβαιότητες και τις συγκρούσεις χρήσεων γης που συχνά αναφύονται επί του πεδίου.

Ι.3.7 Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τη Βιομηχανία (ΕΠΧΣΑΑ-Β)

Το Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης (ΕΠΧΣΑΑ) για τη Βιομηχανία εγκρίθηκε με το ΦΕΚ 151/13.04.2009 με σκοπό το μετασχηματισμό της χωρικής διάρθρωσης του εθνικής σημασίας τομέα της βιομηχανίας προς την κατεύθυνση της βιώσιμης ανάπτυξης. Για την υλοποίηση αυτού του σκοπού, το Ειδικό πλαίσιο, όρισε τους εξής στόχους:

- *Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της βιομηχανίας καθώς και του ευρύτερου οικονομικού και χωρικού ρόλου της, μέσω της προώθησης ενός χωρικού προτύπου που δημιουργεί εξωτερικές οικονομίες στον τομέα ή σε διασυνδεδεμένους τομείς και μειώνει τις εξωτερικές παρενέργειες σε τομείς, περιοχές ή ομάδες του πληθυσμού.*
- *Ενίσχυση της βιομηχανικής επιχειρηματικότητας και ανάπτυξης, με τη λήψη των αναγκαίων μέτρων για την εξασφάλιση επαρκούς και κατάλληλης γης για την κάλυψη των αναγκών, για ανάπτυξη νέων βιομηχανικών μονάδων και για μετεγκατάσταση υφισταμένων, καθώς και μέτρων για το μετασχηματισμό μονάδων στη θέση τους.*
- *Επιλεκτική διεύρυνση της γεωγραφικής βάσης της βιομηχανίας σε περιφερειακή και ενδοπεριφερειακή κλίμακα, με την προώθηση ενός πιο πολυκεντρικού προτύπου οργάνωσης, και επιλεκτική αποκέντρωση από τις μητροπολιτικές περιοχές Αθήνας και Θεσσαλονίκης.*
- *Εξορθολογισμός και εξυγίανση της χωροθέτησης της βιομηχανίας σε επίπεδο χρήσεων γης και ριζική αλλαγή της σημερινής σχετικής ελκυστικότητας μεταξύ οργανωμένης και διάσπαρτης / σημειακής χωροθέτησης της βιομηχανίας, υπέρ της πρώτης.*
- *Προσδιορισμός όρων και προϋποθέσεων διάσπαρτης χωροθέτησης της βιομηχανίας. Ειδικότερα διαμόρφωση ειδικών όρων χωροθέτησης για τους κλάδους ή κατηγορίες βιομηχανίας που παρουσιάζουν έντονες χωρικές εξαρτήσεις από συγκεκριμένα στοιχεία της γενικότερης οργάνωσης του χώρου (συμπεριλαμβανομένων των ορυκτών πρώτων υλών).*
- *Εξορθολογισμός των σχέσεων της βιομηχανίας με κλάδους ή δραστηριότητες με τις οποίες υπάρχει δυνητική σύγκρουση σε επίπεδο χρήσεων γης ή ανταγωνισμός για την αξιοποίηση των ίδιων πόρων, με παράλληλη επιδίωξη τη διατήρηση ενός βασικού βιομηχανικού ιστού σε όλες τις περιοχές.*
- *Προώθηση της ενσωμάτωσης της περιβαλλοντικής συνιστώσας στη χωρική διάρθρωση της δραστηριότητας, κυρίως με την προαγωγή οργανωμένων μορφών χωροθέτησης της βιομηχανίας.*
- *Καλύτερο συντονισμό του συνόλου των πολιτικών που έχουν (και) χωρική διάσταση και αφορούν τη βιομηχανία.*
- *Απλούστευση διαδικασιών και ενίσχυση της ασφάλειας δικαίου για τις βιομηχανικές επενδύσεις.*

- *Αποφυγή ρυθμίσεων και δράσεων που δεν λαμβάνουν υπόψη την εφικτότητα υλοποίησης ή τις δευτερογενείς επιπτώσεις σε άλλα πεδία.*

Πιο συγκεκριμένα, το Ειδικό Πλαίσιο για τη Βιομηχανία περιλαμβάνει διάφορες κατευθύνσεις που αφορούν στη μακρο – χωρική οργάνωση της βιομηχανίας και τη χωροθέτησή της σε τοπικό επίπεδο σε συνάρτηση με τις χρήσεις γης. Δηλαδή, περιλαμβάνει κατευθύνσεις για το εθνικό πρότυπο χωροταξικής οργάνωσης της βιομηχανίας (εξειδίκευση σε περιφερειακό και νομαρχιακό επίπεδο), κατευθύνσεις κλαδικού και ειδικού χαρακτήρα, κατευθύνσεις για το καθεστώς και τους όρους οργανωμένης χωροθέτησης της βιομηχανίας, καθώς και για τη χωροθέτησή της εκτός σχεδίου, κριτήρια και συμβατότητες χωροθέτησης των βιομηχανικών μονάδων και υποδοχέων, κατευθύνσεις για τον υποκείμενο χωροταξικό και πολεοδομικό σχεδιασμό και για άλλες μορφές σχεδιασμού και πρόγραμμα δράση.

Ισχυρό στοιχείο της χωρικής οργάνωσης της βιομηχανίας για την Π-ΑΜΘ, σύμφωνα με το Ειδικό Πλαίσιο, αποτελεί η ζώνη κατά μήκος της Εγνατίας Οδού που περιλαμβάνει ήδη υπάρχοντες βιομηχανικούς πόλους: ζώνες Καβάλας – Ξάνθης – Δράμας (περιοχή εντατικοποίησης) και Αλεξανδρούπολης – Κομοτηνής (περιοχή επέκτασης με πυρήνες εντατικοποίησης), αλλά δημιουργεί και νέες ευκαιρίες. Νέα ισχυρά σημεία (περιοχές επέκτασης) μπορούν να υπάρξουν στο βόρειο μέτωπο, με την ένταξη ελευθέρων ζωνών σε μεγάλους συνοριακούς οργανωμένους υποδοχείς.

Ειδικότερα οι κατευθύνσεις ανά Νομό έχουν ως εξής:

Νομός Δράμας: θα πρέπει παράλληλα με τη χωροθέτηση οργανωμένων υποδοχέων να υπάρξει κατεύθυνση για επιλεκτική διατήρηση της υφιστάμενης χωροθέτησης μεγάλου ποσοστού/ αριθμού υπαρχουσών μονάδων.

Νομός Έβρου: Σύμφωνα με το ΕΠΧΣΑΑ για τη Βιομηχανία πρέπει να ενισχυθούν ορισμένοι κλάδοι που θα προσδώσουν στη βάση της μεταποίησης πιο συνεκτικό χαρακτήρα. Οι υφιστάμενες εστίες της μεταποίησης (Αλεξανδρούπολη, Ορεστιάδα, Τραϊανούπολη) ήδη εμφανίζουν τάσεις δικτύωσης –διεύρυνσης που θα πρέπει να ενισχυθούν περαιτέρω, με την ένταξη σε μια ζώνη βιομηχανικής ανάπτυξης του συνόλου του νέου τμήματος του νομού. Ως νέο ισχυρό σημείο προδιαγράφεται η Διασυνοριακή Ελεύθερη Βιομηχανική Ζώνη Οικονομικών Συναλλαγών (ΔΕΒΖΟΣ) στο Ορμένιο (πρώην Δήμος Τριγώνου), η οποία μπορεί να λειτουργήσει ως πόλος ενός νέου ευρύτερου άξονα (Ορεστιάδα - ΔΕΒΖΟΣ. – Βουλγαρία). Σημαντικές προοπτικές για δημιουργία Τεχνόπολης δημιουργεί η λειτουργία των ΑΕΙ στην Περιφέρεια (μαζί με Ξάνθη).

Νομός Καβάλας: το μέγεθος της εγκατεστημένης βιομηχανικής βάσης καθιστά αναγκαία την επιλεκτική διατήρηση της υφιστάμενης χωροθέτησης μεγάλου ποσοστού / αριθμού υπαρχουσών μονάδων με ταυτόχρονη στήριξη του μετασχηματισμού τους.

Νομός Ξάνθης: Οι προοπτικές μακροπρόθεσμης συρρίκνωσης της καπνοβιομηχανίας επιβάλλουν προσπάθεια διαφοροποίησης της βιομηχανικής βάσης. Στην κατεύθυνση αυτή, η λειτουργία των Πολυτεχνικών Σχολών στο Νομό παρέχει δυνατότητες και προοπτικές δημιουργίας Τεχνόπολης. Η στήριξη της βιοτεχνίας στις πιο ορεινές περιοχές είναι σκόπιμη, χωρίς να μπορεί να αλλοιώσει τις βασικές χωρικές ισορροπίες της μεταποίησης.

Νομός Ροδόπης: Η μεταποίηση εστιάζεται στη ζώνη Κομοτηνής – Σάπες, αλλά υπάρχουν δυνατότητες ενίσχυσής της στις περιοχές κατά μήκος της Εγνατίας Οδού (Δ. Ιάσμου κλπ).

Ι.3.8 Περιφερειακό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης (ΠΠΧΣΑΑ) Ανατολικής Μακεδονίας - Θράκης (υπό αναθεώρηση)

Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι οι κατευθύνσεις της υπό εκπόνησης μελέτης «Αξιολόγηση, Αναθεώρηση και Εξειδίκευση του Περιφερειακού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης (ΠΠΧΣΑΑ) Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης» αναφέρονται με κάθε επιφύλαξη, καθώς η μελέτη βρίσκεται στο Β1 Στάδιο, δίχως να έχουν πραγματοποιηθεί οι απαραίτητες διαδικασίες διαβούλευσης, και κατ' επέκταση οι κατευθύνσεις μπορούν να διαφοροποιηθούν στην τελική του μορφή.

Το ΠΠΧΣΑΑ της ΑΜΘ αφορά τις στρατηγικές κατευθύνσεις για την ολοκληρωμένη χωρική ανάπτυξη και την αειφόρο οργάνωση της Περιφέρειας με ορίζοντα 15 ετών. Ειδικότερα, υποδεικνύει τις κατευθύνσεις για τη χωρική διάρθρωση των βασικών δικτύων και υπηρεσιών διοικητικής, κοινωνικής και τεχνικής υποδομής, περιφερειακού και διανομαρχιακού ενδιαφέροντος, καθώς και τις κατευθύνσεις για τη διοικητική και οικονομική ανασυγκρότηση του περιφερειακού χώρου.

Ως βασικός αναπτυξιακός στόχος της Περιφέρειας στο προγραμματικό χρονικό διάστημα του ΠΠΧΣΑΑ ορίζεται η *σταδιακή ανασυγκρότηση και ο εκσυγχρονισμός του παραγωγικού προτύπου της Περιφέρειας και η διατήρηση, και κατά το δυνατόν εμβάθυνση, της κοινωνικής συνοχής, σε περιβάλλον αυξανόμενου ανταγωνισμού, ύφεσης και κρίσης, με την αξιοποίηση των πόρων της Περιφέρειας, την κινητοποίηση των υφισταμένων, αλλά και νέων κοινωνικών συλλογικοτήτων και την αξιοποίηση της γεωγραφικής της θέσης.*

Ο στόχος αυτός οδηγεί στο αναπτυξιακό πρότυπο της ΠΑΜΘ, βασικοί άξονες του οποίου καθορίζονται ως εξής, σύμφωνα με το υπό αναθεώρηση ΠΠΧΣΑΑ της ΑΜΘ:

- *Η ενίσχυση του ενδογενούς αναπτυξιακού δυναμικού της Περιφέρειας στη βάση της φυσικής παραγωγικότητάς της, σε συνδυασμό με τις δυνατότητες καθετοποίησης της παραγωγής και με τη στοχευμένη προσέλκυση αναπτυξιακών δραστηριοτήτων και επενδύσεων.*
- *Η αξιοποίηση της γεωπολιτικής θέσης της Περιφέρειας και των υφιστάμενων μεταφορικών υποδομών, σε αλληλεπίδραση με τις υφιστάμενες και διαφαινόμενες τάσεις ως προς τις διεθνείς οικονομικές ροές, και σε συνδυασμό με πολιτικές εθνικής εμβέλειας.*
- *Η προστασία, ανάδειξη και αξιοποίηση του πλούσιου φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος.*
- *Η ενίσχυση των αστικών κέντρων με στόχο τη βιώσιμη αστική ανάπτυξη και την κοινωνική συνοχή.*

- *Η μείωση του κόστους διαβίωσης των πληττόμενων ομάδων του πληθυσμού, με διεύρυνση και βελτίωση της παροχής υπηρεσιών συλλογικής κατανάλωσης και την προώθηση δικτύων αλληλέγγυας και κοινωνικής οικονομίας.*
- *Η αξιοποίηση όλων των χρηματοδοτικών δυνατοτήτων (εθνικών δημόσιων, ευρωπαϊκών και ιδιωτικών) με μεγιστοποίηση της απορροφητικότητας ώστε να επιτευχθεί η βελτίωση της ρευστότητας και η μείωση της ανεργίας, παράλληλα με την έναρξη δημιουργίας των βάσεων για την παραγωγική προσαρμογή και ανασυγκρότηση.*

Η μελέτη της «Αξιολόγησης, Αναθεώρησης και Εξειδίκευσης του Περιφερειακού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης», στο Β1 Στάδιο, μετά το αναπτυξιακό πρότυπο, πραγματοποιεί τις απαραίτητες προβλέψεις για τον πληθυσμό, την απασχόληση, το ΑΕΠ κτλ της Π-ΑΜΘ, από τις οποίες αναδεικνύεται η ανάγκη ενίσχυσης του ενδογενούς αναπτυξιακού δυναμικού και της στοχευμένης προσέλκυσης αναπτυξιακών δραστηριοτήτων και επενδύσεων, μέσω της αξιοποίησης της γεωγραφικής θέσης, των φυσικών και παραγωγικών πλεονεκτημάτων και των υποδομών της Περιφέρειας.

Οι γενικοί αυτοί στόχοι συγκεκριμενοποιούνται στο χώρο:

- *Με τη συγκρότηση ενός ισόρροπου και διαφοροποιημένου δικτύου πόλων διαπεριφερειακής σημασίας.*
- *Με την οργάνωση της ανάπτυξης της ενδοχώρας της Περιφέρειας μέσω της συγκρότησης λειτουργικών αναπτυξιακών ενοτήτων, για την εξισορρόπηση των ανισοτήτων –στратηγική που πραγματοποιείται ιδιαίτερα μέσω:*
 - *Της ενίσχυσης, βελτίωσης και ισχυροποίησης των αστικών κέντρων σε όλα τα επίπεδα,*
 - *Της ανάπτυξης ενός ολοκληρωμένου συμπλέγματος παραγωγικών δραστηριοτήτων που θα ενισχύσει τη βιωσιμότητα των αναπτυξιακών ενοτήτων,*
 - *Της ενίσχυσης της προσπελασιμότητας των οικιστικών κέντρων, με κατάλληλες κατά περίπτωση συνδέσεις που αξιοποιούν στο μέγιστο δυνατό βαθμό τις υφιστάμενες μεταφορικές υποδομές.*
- *Με τη στοχευμένη ανάπτυξη του ορεινού χώρου,*
- *Με την ολοκληρωμένη διαχείριση των παράκτιων περιοχών.*
- *Με τη συγκρότηση ενός δικτύου ανάδειξης και προστασίας των φυσικών και πολιτιστικών πόρων.*
- *Με τη βιώσιμη αξιοποίηση του δυναμικού ΑΠΕ της ΠΑΜΘ.*
- *Με την αξιοποίηση και τη στοχευμένη ανάπτυξη των μεταφορικών υποδομών και των διασυνοριακών διασυνδέσεων.*
- *Με την ενίσχυση της διασυνοριακής συνεργασίας.*

Η δομή του προτύπου χωρικής ανάπτυξης οργανώνεται γύρω από τον παραδοσιακό άξονα ανάπτυξης της Περιφέρειας, *Ανατολής - Δύσης*, και συμπληρώνεται από τους δυο κάθετους άξονες *Αλεξανδρούπολη - Ορμένιο* και *Καβάλα - Δράμα - Εξοχή*, και τον

προτεινόμενο νέο άξονα *Καβάλα – Σέρρες (Προμαχώνας – Διευρωπαϊκά δίκτυα)*, ώστε να ενισχυθεί η ενδοπεριφερειακή συνοχή και να εκφραστεί η διασυνοριακή και διαπεριφερειακή δυναμική της Περιφέρειας.

Στους κόμβους των κάθετων αυτών αξόνων με το βασικό εγκάρσιο άξονα, βρίσκονται οι διεθνείς λιμενικές πύλες της Καβάλας και της Αλεξανδρούπολης, που ενισχύουν το ρόλο των αξόνων αυτών ως απόληξη των διασυνοριακών δικτύων, ενώ η σύνδεση της Κομοτηνής με το Ησκονο αυξάνει τις ροές προς τις δύο πύλες. Από αυτές τις πύλες γίνεται και η κύρια σύνδεση με τα νησιά της Θάσου και της Σαμοθράκης, αλλά και με το Βόρειο Αιγαίο.

Πάνω σε αυτή την ισχυρή δομή συναρτώνται, στον παράκτιο και στον ορεινό χώρο, δευτερεύοντες άξονες περιφερειακής εμβέλειας που συνδέουν τους βασικούς πόλους της Περιφέρειας με μικρότερα αστικά κέντρα. Οι βιώσιμες αναπτυξιακές ενότητες στον παράκτιο και στον ορεινό χώρο συγκροτούνται γύρω από αυτά τα κέντρα, τα οποία αναλαμβάνουν ειδικό ρόλο ανάλογα και με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τους, σε μια κατά βάση αξονική διάταξη κατά μήκος των δευτερευόντων περιφερειακών αξόνων. Στον πεδινό χώρο, οι βασικοί πόλοι της Περιφέρειας οργανώνουν γύρω τους ένα ισχυρό δίκτυο εξαρτήσεων αναπτυξιακού χαρακτήρα, όπου συγκροτούνται τα δίκτυα αλληλοσυμπλήρωσης των παραγωγικών δραστηριοτήτων. Αυτή η οργάνωση διαχέεται σε μικρότερα οικιστικά κέντρα, γύρω από τα οποία συγκροτούνται οι βιώσιμες αναπτυξιακές ενότητες του αγροτικού χώρου.

Ι.4 Περιβάλλον (γενικά-στρατηγικά)

Ι.4.1 7^ο Πρόγραμμα Δράσης για το Περιβάλλον (ΠΔΠ – Γενικό ενωσιακό πρόγραμμα)

Το 6ο Πρόγραμμα Δράσης για το περιβάλλον είχε ως περίοδο ισχύος από το έτος 2002 έως τις 21.7.2012. Ήδη πριν τη λήξη αυτού του προγράμματος, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή διενήργησε διαβούλευση με τίτλο «Δημόσια Διαβούλευση σχετικά με τις πολιτικές προτεραιότητας για το περιβάλλον το 2020: Προς ένα 7ο Πρόγραμμα Δράσης της ΕΕ για το Περιβάλλον» από τις 12 Μαρτίου έως την 1η Ιουνίου 2012, όπου εκφράστηκαν περίπου 300 απόψεις από διάφορους εμπλεκόμενους φορείς (εθνικές αρχές, φορείς της βιομηχανίας κτλ). Επιπλέον, το 2012 γνωμοδότησαν το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Επιτροπή των Περιφερειών, η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Από τις παραπάνω γνωμοδοτήσεις, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή είναι αυτή που κατά την προετοιμασία της πρότασης για το νέο πρόγραμμα δράσης για το περιβάλλον, βασίστηκε στις προκλήσεις που επισημαίνονται από την έκθεση του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Περιβάλλοντος (2010) και τα συμπεράσματα του 6ου Προγράμματος, σημειώνοντας ότι

το νέο Πρόγραμμα Δράσης θα πρέπει να διαθέτει πολύ πιο στρατηγικό χαρακτήρα από το 6ο Πρόγραμμα και να καθορίζει τους στόχους προτεραιότητας που πρέπει να επιτευχθούν στην περιβαλλοντική πολιτική στο πλαίσιο της στρατηγικής Ευρώπη 2020. Έτσι, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξέδωσε ένα χάρτη πορείας (10/2012) για το 7ο Πρόγραμμα Δράσης για το Περιβάλλον, το οποίο πρέπει να λάβει υπόψη και να αντιμετωπίσει:

- τις ταχέως μεταβαλλόμενες εξωτερικές συνθήκες και την ολοένα και πιο αλληλένδετη φύση των περιβαλλοντικών, οικονομικών και κοινωνικών προκλήσεων
- την αύξηση της ζήτησης για τους φυσικούς πόρους και τις επιπτώσεις από αυτήν
- τη διεύρυνση της ΕΕ και ένα πιο διαφοροποιημένο φάσμα εθνικών χαρακτηριστικών και περιστάσεων
- τα αποτελέσματα ότι η ΕΕ δεν βρίσκεται σε καλό δρόμο για τις πιέσεις στα οικοσυστήματα, την απώλεια της βιοποικιλότητας (χερσαία και θαλάσσια), την παραγωγή αποβλήτων και την ποιότητα του αέρα στις αστικές περιοχές, ενώ αντίθετα σημειώνει πρόοδο όσον αφορά τις εκπομπές αερίων θερμοκηπίου, την ανακύκλωση, τη ρύπανση των υδάτων από σημειακές πηγές και την ποιότητα των υδάτων κολύμβησης.

Εκτός από τα πιο παραδοσιακά στοιχεία της περιβαλλοντικής πολιτικής (βιοποικιλότητα, νερό, απόβλητα κλπ) το 7ο ΠΔΠ πρέπει να βασιστεί στις δράσεις για την αποδοτικότητα των πόρων και να ασχοληθεί με:

την αλλαγή της συμπεριφοράς των καταναλωτών, ώστε να διευκολύνει τις πιέσεις στο περιβάλλον, ιδίως σε εκείνους τους τομείς που διαθέτουν το μεγαλύτερο οικολογικό αποτύπωμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης

- τη διερεύνηση του ρόλου των αστικών κοινοτήτων και της αστικής πολιτικής για την επίτευξη των περιβαλλοντικών βελτιώσεων
- την εξασφάλιση μιας βελτιωμένης πολιτικής συνοχής μέσω της καλύτερης ενσωμάτωσης
- την ανάπτυξη μιας πιο εκτεταμένης βάσης γνώσεων και καλύτερων δεικτών για τη μέτρηση της προόδου
- τους περιβαλλοντικούς καθοριστικούς παράγοντες για τη βελτίωση της δημόσιας υγείας
- μια ανανεωμένη έμφαση στη διεθνή διάσταση της περιβαλλοντικής πολιτικής, θέτοντας τις βάσεις για μια παγκόσμια πράσινη ανάπτυξη και συνεχίζοντας τις προσπάθειες για τη βελτίωση της παγκόσμιας περιβαλλοντικής διακυβέρνησης και
- τη χρηματοδότηση περιβαλλοντικών στόχων πολιτικής που βασίζονται στον κατάλληλο συνδυασμό των δημόσιων και ιδιωτικών μέσων λόγω των πιέσεων επί των δημόσιων προϋπολογισμών.

Επιπρόσθετα, σύμφωνα με τον οδηγό αυτό (10/2012) της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, το 7ο Πρόγραμμα Δράσης για το Περιβάλλον θα μπορούσε να επηρεάσει ένα ευρύ φάσμα οικονομικών παραγόντων και τομέων όπως η γεωργία, οι μεταφορές κτλ, καθώς και τους

πολίτες των οποίων οι δράσεις μπορούν να επηρεάσουν σημαντικά την επίτευξη των περιβαλλοντικών αποτελεσμάτων. Η έμφαση για καλύτερη εφαρμογή μπορεί να επηρεάσει κυρίως τις εθνικές και περιφερειακές αρχές και να αξιοποιήσει τις καθιερωμένες κατευθύνσεις για τις κύριες γραμμές του προϋπολογισμού του νέου πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου. Ειδικότερα, το 7ο Πρόγραμμα θα μπορούσε να παρουσιάσει μια σειρά από περιβαλλοντικά αποτελέσματα που πρέπει να επιτευχθούν για να συμβάλλουν στη βιώσιμη, έξυπνη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη της στρατηγικής Ευρώπη 2020 και ένα όραμα για το πού πρέπει να κατευθύνεται μακροπρόθεσμα η περιβαλλοντική πολιτική.

Σε συνέχεια των παραπάνω γνωμοδοτήσεων, στις 29.11.2012 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή πρότεινε το γενικό ενωσιακό πρόγραμμα δράσης για το περιβάλλον έως το 2020 «Ευημερία εντός των ορίων του πλανήτη μας», ώστε να παρθεί απόφαση από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο. Η πρόταση αυτή προήλθε αφού λήφθηκαν υπόψη όλες οι γνωμοδοτήσεις τόσο των υπολοίπων θεσμικών οργάνων της ΕΕ, που ανέφεραν ότι είναι αναγκαία μια πιο ολοκληρωμένη προσέγγιση του περιβάλλοντος, όσο και των διάφορων ενδιαφερόμενων και εμπλεκόμενων φορέων, και αφού μελετήθηκαν μια σειρά από μελέτες και αξιολογήσεις. Το πλαίσιο της πρότασης αυτής είναι τετραπλό. Δηλαδή, πρώτον είναι γεγονός ότι παραμένουν σημαντικά περιβαλλοντικά προβλήματα, καθώς και ευκαιρίες για να γίνει το περιβάλλον ανθεκτικότερο σε συστημικούς κινδύνους και αλλαγές. Δεύτερον, η ΕΕ ενέκρινε τη στρατηγική «Ευρώπη 2020» για έξυπνη, διατηρήσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη, η

οποία κατευθύνει τη χάραξη πολιτικής για την περίοδο έως το 2020. Τρίτον, ενώ πολλά κράτη μέλη προσπαθούν να αντεπεξέλθουν στην οικονομική κρίση, η ανάγκη διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων προσφέρει νέες ευκαιρίες για να προχωρήσει η ΕΕ προς μια «πράσινη» οικονομία χωρίς αποκλεισμούς και τέταρτον στη σύνοδο κορυφής Ρίο+20 τονίστηκε η σημασία της παγκόσμιας διάστασης.

Υπό το πρίσμα αυτό, είναι απαραίτητο να καθοριστούν ενωσιακοί στόχοι προτεραιότητας για το 2020, με βάση ένα μακροπρόθεσμο όραμα για το 2050, όπως σημειώνεται παραστατικά από την ίδια την πρόταση για το ενωσιακό πρόγραμμα: «στην καθοδήγηση της δράσης έως το 2020 και μετέπειτα πρόκειται να συμβάλει το ακόλουθο όραμα για το 2050: Το 2050 ζούμε καλά, εντός των οικολογικών ορίων του πλανήτη». Το νέο πρόγραμμα θα πρέπει να στηριχθεί στις πρωτοβουλίες άσκησης πολιτικής στο πλαίσιο της στρατηγικής «Ευρώπη 2020», μεταξύ των οποίων συγκαταλέγονται η δέσμη μέτρων της ΕΕ για το κλίμα και την ενέργεια, ο χάρτης πορείας για τη μετάβαση σε μια οικονομία χαμηλών επιπέδων ανθρακούχων εκπομπών το 2050, η στρατηγική της ΕΕ για τη βιοποικιλότητα με ορίζοντα το 2020, ο χάρτης πορείας για μια αποδοτική, από πλευράς πόρων, Ευρώπη και η εμβληματική πρωτοβουλία «Ένωση καινοτομίας». Ο στόχος του προγράμματος δράσης είναι η ενίσχυση της συμβολής της περιβαλλοντικής πολιτικής στη μετάβαση σε μια οικονομία με αποδοτική χρήση των πόρων και χαμηλά επίπεδα ανθρακούχων εκπομπών, στην οποία θα προστατεύεται και θα ενισχύεται το φυσικό κεφάλαιο και θα διασφαλίζονται η υγεία και η ευημερία των πολιτών. Επιπλέον, κατά την εκτίμηση επιπτώσεων αυτής της πρότασης, διαπιστώθηκε ότι θα προσδώσει προστιθέμενη αξία με διάφορους τρόπους: με την παροχή στρατηγικού πλαισίου για την περιβαλλοντική πολιτική στην ΕΕ, με την εξασφάλιση συμπληρωματικότητας και συνοχής,

με την εξασφάλιση προβλεψιμότητας και όρων ισότιμου ανταγωνισμού και με την ενθάρρυνση της δράσης σε όλα τα επίπεδα διακυβέρνησης.

Ειδικότερα, το πρόγραμμα παρέχει ένα γενικό πλαίσιο για την περιβαλλοντική πολιτική έως το 2020 και καθορίζει τη στρατηγική ατζέντα για τη χάραξη περιβαλλοντικής πολιτικής με 9 στόχους προτεραιότητας προς επίτευξη από την ΕΕ και τα κράτη μέλη της με στόχο τη διαμόρφωση κοινής προσέγγισης (βλ. και σχήμα 1):

1. προστασία, διατήρηση και ενίσχυση του φυσικού κεφαλαίου της Ένωσης
2. μετατροπή της Ένωσης σε μια πράσινη και ανταγωνιστική οικονομία χαμηλών επιπέδων ανθρακούχων εκπομπών και αποδοτικής χρήσης των πόρων
3. προστασία των πολιτών της Ένωσης από περιβαλλοντικές πιέσεις και κινδύνους για την υγεία και την ευημερία
4. μεγιστοποίηση των οφελών της περιβαλλοντικής νομοθεσίας της Ένωσης
5. βελτίωση της βάσης αποδεικτικών στοιχείων για την περιβαλλοντική πολιτική
6. διασφάλιση των επενδύσεων στην περιβαλλοντική και την κλιματική πολιτική και διαμόρφωση σωστών τιμών
7. βελτίωση της ενσωμάτωσης της περιβαλλοντικής διάστασης και της συνοχής των πολιτικών
8. ενίσχυση της αειφορίας των πόλεων της Ένωσης
9. αύξηση της αποτελεσματικότητας της ΕΕ όσον αφορά την αντιμετώπιση των περιφερειακών και παγκόσμιων περιβαλλοντικών προκλήσεων.

Σχήμα 1: Οι στόχοι προτεραιότητας μπορούν να χωριστούν ανά Θεματικούς Στόχους, Ενεργοποίηση Πλαισίου και Χωρική Διάσταση
(Πηγή: <http://ec.europa.eu/environment/newprg/intro.htm>)

Αναλυτικότερα, οι στόχοι προτεραιότητας εξειδικεύονται σε επιμέρους στόχους που το πρόγραμμα θα πρέπει να έχει εξασφαλίσει το αργότερο μέχρι το 2020.

Στόχος Προτεραιότητας 1

Προστασία, διατήρηση και ενίσχυση του φυσικού κεφαλαίου της Ένωσης

Ειδικοί Στόχοι

- Ανάσχεση της απώλειας βιοποικιλότητας και της υποβάθμισης των οικοσυστημικών υπηρεσιών και διατήρηση και ενίσχυση των οικοσυστημάτων και των υπηρεσιών που αυτά παρέχουν.
- Σημαντική μείωση των επιπτώσεων των πιέσεων που ασκούνται στα γλυκά, τα μεταβατικά και τα παράκτια ύδατα ώστε να επιτευχθεί, να διατηρηθεί ή να ενισχυθεί η καλή κατάσταση (Οδηγία για τα Ύδατα).
- Μείωση των επιπτώσεων των πιέσεων που ασκούνται στα θαλάσσια ύδατα ώστε να επιτευχθεί ή να διατηρηθεί η καλή περιβαλλοντική κατάσταση (Οδηγία για θαλάσσια στρατηγική).
- Περαιτέρω μείωση των επιπτώσεων της ατμοσφαιρικής ρύπανσης στα οικοσυστήματα και στη βιοποικιλότητα.
- Αειφόρο διαχείριση της γης στην ΕΕ, επαρκή προστασία του εδάφους και σημαντική πρόοδος όσον αφορά την αποκατάσταση μολυσμένων τοποθεσιών.
- Διαχείριση του κύκλου των θρεπτικών στοιχείων (άζωτο και φωσφόρος) με πιο αειφόρο και αποδοτικό ως προς τους πόρους τρόπο.
- Προστασία των δασών και των υπηρεσιών που παρέχουν και βελτίωση της ανθεκτικότητάς τους στην κλιματική αλλαγή και στις πυρκαγιές.

Για όλα τα προηγούμενα απαιτούνται ιδίως τα εξής:

- Πλήρης εφαρμογή της στρατηγικής της ΕΕ για τη βιοποικιλότητα.
- Πλήρης εφαρμογή του προσχεδίου για τη διαφύλαξη των υδατικών πόρων της Ευρώπης.
- Αύξηση των προσπαθειών, μεταξύ άλλων, για να εξασφαλιστεί η επίτευξη υγιών ιχθυαποθεμάτων το αργότερο το 2020, με πρώτο βήμα την αλίευση στα επίπεδα της μέγιστης βιώσιμης απόδοσης και κάτω, από το 2015, σε όλους τους τύπους αλιείας, και για να καθοριστεί ενωσιακός ποσοτικός στόχος μείωσης των απορριμμάτων στη θάλασσα.
- Ένταση των προσπαθειών για να επιτευχθεί πλήρης συμμόρφωση με την ενωσιακή νομοθεσία για την ποιότητα του ατμοσφαιρικού αέρα και καθορισμός στρατηγικών στόχων και δράσεων για τη μετά το 2020 περίοδο.

Στόχος Προτεραιότητας 2

Μετατροπή της ΕΕ σε μια πράσινη και ανταγωνιστική οικονομία χαμηλών επιπέδων ανθρακούχων εκπομπών και αποδοτικής χρήσης των πόρων

Ειδικοί Στόχοι

- Επίτευξη των στόχων που έχει θέσει η ΕΕ για το 2020 όσον αφορά το κλίμα και την ενέργεια και καταβολή προσπαθειών προς την κατεύθυνση της μείωσης των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου έως το 2050 κατά 80-95% σε σύγκριση με το 1990, στο πλαίσιο της παγκόσμιας προσπάθειας για τη συγκράτηση της αύξησης της μέσης θερμοκρασίας του πλανήτη σε λιγότερο από 2 °C.

- Σημαντική μείωση των συνολικών περιβαλλοντικών επιπτώσεων της βιομηχανίας της ΕΕ και αύξηση της αποδοτικότητας κατά τη χρήση των πόρων, σε όλους τους μεγάλους βιομηχανικούς κλάδους.
- Μείωση των συνολικών περιβαλλοντικών επιπτώσεων της παραγωγής και κατανάλωσης, ιδίως στους τομείς της διατροφής, της στέγασης και της κινητικότητας.
- Ασφαλής διαχείριση των αποβλήτων ως πόρου, πτώση, σε απόλυτες τιμές, της κατά κεφαλήν παραγωγής αποβλήτων, περιορισμός της ανάκτησης ενέργειας στα μη ανακυκλώσιμα υλικά και πραγματική εξάλειψη της υγειονομικής ταφής ανακυκλώσιμων και λιπασματοποιήσιμων υλικών.
- Πρόληψη ή σημαντική μείωση της καταπόνησης των υδάτων στην ΕΕ.

Ειδικότερα απαιτούνται τα εξής:

- Πλήρης εφαρμογή της δέσμης μέτρων για το κλίμα και την ενέργεια και επίτευξη συμφωνίας σχετικά με το πλαίσιο άσκησης πολιτικής της ΕΕ στους τομείς του κλίματος και της ενέργειας για τη μετά το 2020 περίοδο.
- Γενίκευση της εφαρμογής των «βέλτιστων διαθέσιμων τεχνικών» και ένταση των προσπάθειών για την προώθηση της υιοθέτησης αναδυόμενων καινοτόμων τεχνολογιών, διεργασιών και υπηρεσιών.
- Ώθηση στις δημόσιες και ιδιωτικές προσπάθειες έρευνας και καινοτομίας
- Διαμόρφωση συνεκτικότερου πλαισίου για την αειφόρο παραγωγή και κατανάλωση. Επανεξέταση της νομοθεσίας περί των προϊόντων και καθορισμός στόχων μείωσης των συνολικών επιπτώσεων της κατανάλωσης
- Πλήρης εφαρμογή της νομοθεσίας της ΕΕ για τα απόβλητα.
- Βελτίωση της αποδοτικότητας κατά τη χρήση του νερού, με τον καθορισμό στόχων σε επίπεδο λεκάνης απορροής ποταμού και την αξιοποίηση μηχανισμών της αγοράς, όπως η τιμολόγηση του νερού.

Στόχος Προτεραιότητας 3

Προστασία των πολιτών της ΕΕ από περιβαλλοντικές πιέσεις και κινδύνους για την υγεία και την ευημερία

Ειδικοί Στόχοι

- Σημαντική βελτίωση της ποιότητας του ατμοσφαιρικού αέρα στην ΕΕ.
- Σημαντική μείωση της ηχορύπανσης στην ΕΕ.
- Οι πολίτες ολόκληρης της ΕΕ επωφελούνται από αυστηρά πρότυπα για ασφαλές πόσιμο νερό και ασφαλή ύδατα κολύμβησης.
- Αποτελεσματική αντιμετώπιση των συνδυασμένων επιδράσεων των χημικών ουσιών και των ανησυχιών για την ασφάλεια που σχετίζονται με τους ενδοκρινικούς διαταράκτες και εκτίμηση και ελαχιστοποίηση των κινδύνων για το περιβάλλον και την υγεία που συνδέονται με τη χρήση επικίνδυνων ουσιών, συμπεριλαμβανομένων των χημικών ουσιών που περιέχονται σε προϊόντα.

- Αποτελεσματική αντιμετώπιση των ανησυχιών για την ασφάλεια που σχετίζονται με τα νανοϋλικά, στο πλαίσιο συνεκτικής προσέγγισης των διαφόρων νομοθετικών πράξεων.
- Καθοριστική πρόοδο όσον αφορά την προσαρμογή στις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής.

Ειδικότερα απαιτούνται τα εξής:

- Εφαρμογή της επικαιροποιημένης πολιτικής της ΕΕ για την ποιότητα του ατμοσφαιρικού αέρα, σύμφωνα με τις πλέον πρόσφατες επιστημονικές γνώσεις, καθώς και μέτρων για την καταπολέμηση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης στην πηγή.
- Εφαρμογή της επικαιροποιημένης πολιτικής της ΕΕ για τον θόρυβο, με βάση τις πλέον πρόσφατες επιστημονικές γνώσεις, καθώς και μέτρων για τη μείωση του θορύβου στην πηγή.
- Ώθηση στις προσπάθειες εφαρμογής της οδηγίας για το πόσιμο νερό, ιδίως για τους μικρούς προμηθευτές πόσιμου νερού, καθώς και της οδηγίας για τα ύδατα κολύμβησης.
- Κατάστρωση ενωσιακής στρατηγικής για μη τοξικό περιβάλλον, η οποία υποστηρίζεται από εκτενή γνωσιακή βάση σχετικά με την έκθεση σε χημικές ουσίες και την τοξικότητά τους και ευνοεί την καινοτομία για αειφόρα υποκατάστατα.
- Έγκριση και εφαρμογή ενωσιακής στρατηγικής για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, η οποία περιλαμβάνει την ενσωμάτωση των παραμέτρων της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή και της διαχείρισης φυσικών καταστροφών στις βασικές πρωτοβουλίες και τομείς άσκησης πολιτικής της ΕΕ

Στόχοι Προτεραιότητας 4

Μεγιστοποίηση των οφελών της περιβαλλοντικής νομοθεσίας της ΕΕ

Ειδικοί Στόχοι

- Πρόσβαση των πολιτών της ΕΕ σε σαφείς πληροφορίες σχετικά με τον τρόπο εφαρμογής της περιβαλλοντικής νομοθεσίας της ΕΕ.
- Βελτίωση της εφαρμογής συγκεκριμένων νομοθετικών πράξεων για το περιβάλλον.
- Ενίσχυση της τήρησης της περιβαλλοντικής νομοθεσίας της ΕΕ σε όλα τα επίπεδα διοίκησης και διασφάλιση όρων ισότιμου ανταγωνισμού στην εσωτερική αγορά.
- Ενίσχυση της πίστης και της εμπιστοσύνης των πολιτών στο περιβαλλοντικό δίκαιο της ΕΕ.
- Διευκόλυνση της τήρησης της αρχής της αποτελεσματικής νομικής προστασίας των πολιτών και των οργανώσεών τους.

Απαιτούνται ιδίως τα εξής:

- Καθιέρωση, σε εθνικό επίπεδο, συστημάτων ενεργού διάδοσης πληροφοριών σχετικά με τον τρόπο εφαρμογής της περιβαλλοντικής νομοθεσίας της ΕΕ, σε συνδυασμό με επισκόπηση, σε ενωσιακό επίπεδο, των επιδόσεων των επιμέρους κρατών μελών.

- Σύναψη συμφωνιών εταιρικής σχέσης για την εφαρμογή μεταξύ κρατών μελών και της Επιτροπής.
- Επέκταση των δεσμευτικών κριτηρίων για αποτελεσματικές επιθεωρήσεις και επιτήρηση από μέρους των κρατών μελών στο ευρύτερο περιβαλλοντικό δίκαιο της ΕΕ και ανάπτυξη συμπληρωματικής δυναμικότητας ενωσιακής κλίμακας για την αντιμετώπιση των περιπτώσεων στις οποίες συντρέχουν βάσιμοι λόγοι ανησυχίας, συνοδευόμενη από την υποστήριξη δικτύων επαγγελματιών.
- Σύσταση συνεπών και αποτελεσματικών μηχανισμών σε εθνικό επίπεδο για το χειρισμό των καταγγελιών που αφορούν την εφαρμογή της περιβαλλοντικής νομοθεσίας της ΕΕ.
- Εξασφάλιση της αντιστοιχίας των εθνικών διατάξεων περί πρόσβασης στη Δικαιοσύνη με τη νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και προώθηση της εξώδικης επίλυσης διαφορών ως μέσου εξεύρεσης συμβιβαστικών λύσεων για τις διαφορές στον τομέα του περιβάλλοντος.

Στόχος Προτεραιότητας 5

Βελτίωση της βάσης αποδεικτικών στοιχείων για την περιβαλλοντική πολιτική

Ειδικοί Στόχοι

- Βελτίωση της κατανόησης των αναδυόμενων περιβαλλοντικών και κλιματικών κινδύνων και της ικανότητάς για εκτίμηση και διαχείριση.
- Ενίσχυση της διεπαφής πολιτικής-επιστήμης στον τομέα του περιβάλλοντος.

Απαιτούνται ιδίως τα εξής:

- Συντονισμός και επικέντρωση των ερευνητικών προσπαθειών της ΕΕ και των κρατών μελών στην αντιμετώπιση βασικών κενών των γνώσεων σχετικά με το περιβάλλον, συμπεριλαμβανομένων των κινδύνων από τα σημεία ανατροπής της περιβαλλοντικής ισορροπίας.
- Υιοθέτηση συστηματικής προσέγγισης της διαχείρισης κινδύνων.
- Απλούστευση, εξορθολογισμός και εκσυγχρονισμός της συλλογής, διαχείρισης και ανταλλαγής δεδομένων και πληροφοριών σχετικά με το περιβάλλον και την κλιματική αλλαγή.

Στόχος προτεραιότητας 6

Διασφάλιση των επενδύσεων στην περιβαλλοντική και την κλιματική πολιτική και διαμόρφωση σωστών τιμών

Ειδικοί Στόχοι

- Επίτευξη των στόχων της πολιτικής για το περιβάλλον και το κλίμα με οικονομικά αποδοτικό τρόπο και υποστήριξη των στόχων αυτών με επαρκή χρηματοδότηση.
- Αύξηση της ιδιωτικής χρηματοδότησης των δαπανών για το περιβάλλον και το κλίμα.

Απαιτούνται ιδίως τα εξής:

- Σταδιακή κατάργηση των επιδοτήσεων που βλάπτουν το περιβάλλον, αύξηση της χρήσης αγορακεντρικών μέσων, στα οποία συγκαταλέγονται η φορολογία, η τιμολόγηση και η επιβολή τελών, και επέκταση των αγορών για περιβαλλοντικά αγαθά και υπηρεσίες, λαμβανομένων δεόντως υπόψη των ενδεχόμενων δυσμενών κοινωνικών επιπτώσεων.
- Διευκόλυνση της πρόσβασης σε καινοτόμα χρηματοδοτικά μέσα και χρηματοδότηση για την οικοκαινοτομία.
- Επαρκής έκφραση περιβαλλοντικών και κλιματικών προτεραιοτήτων στις πολιτικές για τη στήριξη της οικονομικής, κοινωνικής και εδαφικής συνοχής.
- Ειδικές προσπάθειες για να εξασφαλιστεί η πλήρης και αποδοτική χρησιμοποίηση της διαθέσιμης ενωσιακής χρηματοδότησης για περιβαλλοντική δράση, μεταξύ άλλων με την ουσιαστική βελτίωση της έγκαιρης απορρόφησής της βάσει του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου της Ένωσης για την περίοδο 2014-2020 και τη διασφάλιση της διάθεσης του 20% του προϋπολογισμού για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής και την προσαρμογή στις επιπτώσεις της, μέσω της ενσωμάτωσης της δράσης για το κλίμα.
- Ανάπτυξη και εφαρμογή συστήματος αναφοράς και εντοπισμού των περιβαλλοντικών δαπανών που προβλέπονται στον προϋπολογισμό της ΕΕ, κυρίως όσων σχετίζονται με την κλιματική αλλαγή και τη βιοποικιλότητα, το αργότερο το 2014.
- Ένταξη περιβαλλοντικών και κλιματικών παραμέτρων στη διαδικασία του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, εφόσον αυτό έχει σημασία για τις προοπτικές αειφόρου οικονομικής μεγέθυνσης μεμονωμένων κρατών μελών και ενδείκνυται για τη διατύπωση ειδικών κατά χώρα συστάσεων.
- Εκπόνηση και εφαρμογή εναλλακτικών δεικτών πέραν του ΑΕΠ και συμπληρωματικών προς αυτό, για την παρακολούθηση του βαθμού αειφορίας της προόδου μας, και συνέχιση των εργασιών που έχουν ως αντικείμενο την ενοποίηση των οικονομικών, περιβαλλοντικών και κοινωνικών δεικτών, συμπεριλαμβανομένης της λογιστικής απεικόνισης του φυσικού κεφαλαίου.

Στόχος προτεραιότητας 7

Βελτίωση της ενσωμάτωσης της περιβαλλοντικής διάστασης και της συνοχής των πολιτικών

Ειδικοί Στόχοι

- Χάραξη και εφαρμογή των τομεακών πολιτικών σε επίπεδο ΕΕ και κρατών μελών κατά τρόπο που να εξυπηρετεί τους σχετικούς με αυτές περιβαλλοντικούς και κλιματικούς σκοπούς και στόχους.

Απαιτούνται ιδίως τα εξής:

- Ενσωμάτωση όρων και κινήτρων που σχετίζονται με το περιβάλλον και το κλίμα στις πρωτοβουλίες άσκησης πολιτικής, συμπεριλαμβανομένης της επανεξέτασης και μεταρρύθμισης υφιστάμενων πολιτικών, καθώς και στις νέες πρωτοβουλίες, σε επίπεδο ΕΕ και κρατών μελών.

- Διενέργεια συστηματικών εκ των προτέρων εκτιμήσεων των περιβαλλοντικών, κοινωνικών και οικονομικών επιπτώσεων των πρωτοβουλιών άσκησης πολιτικής, σε επίπεδο ΕΕ και κρατών μελών, για τη διασφάλιση της συνοχής και της αποτελεσματικότητάς τους.

Στόχος προτεραιότητας 8

Ενίσχυση της αειφορίας των πόλεων της ΕΕ

Ειδικοί Στόχοι

- Εφαρμογή πολιτικών αειφόρου πολεοδομικού προγραμματισμού και σχεδιασμού στην πλειονότητα των πόλεων της ΕΕ.

Απαιτούνται ιδίως τα εξής:

- Καθορισμός και έγκριση ενός συνόλου κριτηρίων για την αξιολόγηση των περιβαλλοντικών επιδόσεων των πόλεων, λαμβανομένων υπόψη των οικονομικών και κοινωνικών επιπτώσεων.
- Μέριμνα ώστε οι πόλεις να ενημερώνονται σχετικά με τη χρηματοδότηση για μέτρα βελτίωσης της αστικής αειφορίας και να έχουν πρόσβαση στη χρηματοδότηση αυτή.

Στόχος προτεραιότητας 9

Αύξηση της αποτελεσματικότητας της ΕΕ όσον αφορά την αντιμετώπιση των περιφερειακών και παγκόσμιων περιβαλλοντικών και κλιματικών προκλήσεων

Ειδικοί Στόχοι

- Πλήρης ενσωμάτωση των αποτελεσμάτων της συνόδου κορυφής Ρίο+20 στις εξωτερικές πολιτικές της ΕΕ και αποτελεσματική συμβολή της ΕΕ στις παγκόσμιες προσπάθειες για την τήρηση των ανειλημμένων δεσμεύσεων, συμπεριλαμβανομένων όσων απορρέουν από τις συμβάσεις του Ρίο.
- Αποτελεσματική στήριξη από την ΕΕ των εθνικών, περιφερειακών και διεθνών προσπαθειών για την αντιμετώπιση των περιβαλλοντικών και των κλιματικών προκλήσεων και για την εξασφάλιση αειφόρου ανάπτυξης.
- Μείωση των επιπτώσεων της κατανάλωσης στην ΕΕ στο περιβάλλον πέραν των συνόρων της.

Απαιτούνται ιδίως τα εξής:

- Καταβολή προσπαθειών για την έγκριση στόχων αειφόρου ανάπτυξης οι οποίοι: α) να καλύπτουν τους τομείς προτεραιότητας της χωρίς αποκλεισμούς πράσινης οικονομίας και ευρύτερες επιδιώξεις που συνδέονται με την αειφόρο ανάπτυξη, όπως ενέργεια κτλ, καθώς και οριζόντια ζητήματα, όπως η ισότητα, η κοινωνική ένταξη κτλ· β) να έχουν καθολική εφαρμογή, καλύπτοντας και τα τρία πεδία αειφόρου ανάπτυξης· γ) να αξιολογούνται και να συνοδεύονται από ποσοτικούς στόχους και δείκτες και δ) να είναι συνεκτικοί και ενσωματωμένοι στο πλαίσιο ανάπτυξης για τη μετά το 2015 περίοδο και να υποστηρίζουν τα μέτρα για το κλίμα.
- Καταβολή προσπαθειών προς την κατεύθυνση μιας αποτελεσματικότερης δομής των Ηνωμένων Εθνών για την αειφόρο ανάπτυξη, με την ενίσχυση του UNEP σύμφωνα

με τα αποτελέσματα της συνόδου κορυφής Rio+20, ενώ παράλληλα συνεχίζεται η επιδίωξη της αναβάθμισης του καθεστώτος UNEP σε υπηρεσία του ΟΗΕ, και στήριξη των υπό εξέλιξη προσπάθειών για την ενίσχυση των συνεργιών μεταξύ των πολυμερών περιβαλλοντικών συμφωνιών.

- Ενίσχυση του αντίκτυπου των διαφόρων πηγών χρηματοδότησης, στις οποίες συμπεριλαμβάνονται η φορολογία, η κινητοποίηση εγχώριων πόρων, οι ιδιωτικές επενδύσεις και οι νέες και καινοτόμες πηγές, και δημιουργία δυνατοτήτων χρησιμοποίησης της αναπτυξιακής βοήθειας για τη μόχλευση των εν λόγω άλλων πηγών χρηματοδότησης στο πλαίσιο της στρατηγικής για τη χρηματοδότηση της αειφόρου ανάπτυξης που καθορίστηκε στο Rio, καθώς και στις πολιτικές της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένων των διεθνών δεσμεύσεων για τη χρηματοδότηση των μέτρων που αφορούν το κλίμα και τη βιοποικιλότητα.
- Συνεργασία με τις χώρες-εταίρους με στρατηγικότερο τρόπο. Αυτό θα πρέπει να περιλαμβάνει την επικέντρωση της συνεργασίας: 1) με τους στρατηγικούς εταίρους, στην προώθηση των βέλτιστων πρακτικών στην εσωτερική περιβαλλοντική πολιτική και νομοθεσία και στη σύγκλιση θέσεων κατά τις πολυμερείς περιβαλλοντικές διαπραγματεύσεις· 2) με τις χώρες που καλύπτονται από την Ευρωπαϊκή Πολιτική Γειτονίας, στη σταδιακή εναρμόνιση με τη βασική περιβαλλοντική και κλιματική πολιτική και νομοθεσία της ΕΕ και στην ενίσχυση της συνεργασίας για την αντιμετώπιση των περιφερειακών περιβαλλοντικών και κλιματικών προκλήσεων· 3) με τις αναπτυσσόμενες χώρες, στη στήριξη των προσπαθειών τους για την προστασία του περιβάλλοντος, την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής και τη μείωση των φυσικών καταστροφών, καθώς και την τήρηση των διεθνών περιβαλλοντικών δεσμεύσεων, ως συμβολή στον περιορισμό της φτώχειας και στην αειφόρο ανάπτυξη.
- Συμμετοχή στις πολυμερείς περιβαλλοντικές διαδικασίες, μεταξύ των οποίων συγκαταλέγονται η UNFCCC, η σύμβαση για τη βιολογική ποικιλότητα και οι συμβάσεις για τις χημικές ουσίες, καθώς και σε άλλα συναφή φόρουμ, όπως ο Διεθνής Οργανισμός Πολιτικής Αεροπορίας και ο Διεθνής Ναυτιλιακός Οργανισμός, με πιο συνεπή, προορατικό και αποτελεσματικό τρόπο, με σκοπό να εξασφαλιστεί η τήρηση των δεσμεύσεων για το 2020 σε ενωσιακό και παγκόσμιο επίπεδο και να επιτευχθεί συμφωνία για την ανάληψη διεθνούς δράσης μετά το 2020.
- Κύρωση όλων των βασικών πολυμερών περιβαλλοντικών συμφωνιών πολύ πριν από το 2020.
- Εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων, σε παγκόσμιο πλαίσιο, της κατανάλωσης τροφίμων και άλλων βασικών αγαθών στην ΕΕ και των πιθανών μέτρων αντιμετώπισής τους.

Στο παράρτημα της πρότασης αυτής αναλύονται το πρόγραμμα δράσης, οι θεματικές προτεραιότητες, το ευνοϊκό πλαίσιο υλοποίησης, η αντιμετώπιση τοπικών, περιφερειακών και παγκόσμιων προκλήσεων και η παρακολούθηση της προόδου. Έπειτα από την έκδοση της πρότασης για αυτό το ενωσιακό πρόγραμμα δράσης, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ζήτησε γνωμοδότηση από την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή (ΕΟΚΕ) και από την Επιτροπή των Περιφερειών (ΕτΠ).

Έτσι, στις 20-21/03/2013 κατά την 488η σύνοδο ολομέλειας, η ΕΟΚΕ γνωμοδότησε, σημειώνοντας ότι η πρόταση για το γενικό ενωσιακό έβδομο ΠΔΠ είναι περισσότερο μια έκθεση σχετικά με την κατάσταση του περιβάλλοντος παρά ένα πραγματικά στρατηγικό πολιτικό έγγραφο ή πρόγραμμα δράσης, αφού δεν περιλαμβάνει σχεδόν καμία πρόταση για το πώς οι αποτυχίες των προηγούμενων ΠΔΠ μπορούν να μετριαστούν και δεν λαμβάνεται αρκετά σαφής θέση σχετικά με τις οικονομικές και κοινωνικές αλλαγές που απαιτούνται για την επίτευξη των στόχων της περιβαλλοντικής πολιτικής. Ωστόσο, σημείωσε ότι η κύρια προστιθέμενη πολιτική αξία του πλαισίου έγκειται στο ότι θα πρέπει να εγκριθεί από το Συμβούλιο και το Κοινοβούλιο, δημιουργώντας κατ' αυτόν τον τρόπο μια ορισμένη συναίνεση μεταξύ των οργάνων λήψης αποφάσεων της ΕΕ. Το γεγονός ότι το χρονοδιάγραμμα συμπίπτει με το δημοσιονομικό πλαίσιο 2014-2020 θα αποτελέσει σημαντικό πλεονέκτημα, εφόσον δημιουργηθούν οι απαραίτητες διασυνδέσεις. Ανάμεσα στις προτάσεις της ΕΟΚΕ είναι η ανάγκη το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο να θέσουν ως στόχο στο έβδομο ΠΔΠ την ανάπτυξη μιας νέας συνολικής στρατηγικής βιωσιμότητας της ΕΕ, να ενσωματώσουν στρατηγικά την κοινωνία των πολιτών στο ΠΔΠ με τη θέσπιση ιδιαίτερου στόχου προτεραιότητας και να προστεθούν μέτρα που παρέχουν θετικά κίνητρα για την τήρηση της περιβαλλοντικής νομοθεσίας.

Όσον αφορά τη γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών, αυτή πραγματοποιήθηκε στις 30 Μαΐου στην 101η σύνοδο ολομέλειας, όπου επιδοκιμάστηκαν οι εννέα στόχοι που περιγράφονται στην πρόταση της Επιτροπής. Ωστόσο, η ΕτΠ διερωτάται αν και με ποιόν τρόπο θα μπορέσουν να υλοποιηθούν οι συγκεκριμένοι στόχοι, με αποτέλεσμα να προτείνει ορισμένους τρόπους με τους οποίους οι στόχοι θα είναι περισσότερο εφαρμόσιμοι. Μερικές από αυτές τις προτάσεις είναι η εφαρμογή όλων των Οδηγιών που αφορούν το περιβάλλον (ύδατα, βιοποικιλότητα κτλ), η διενέργεια αποτελεσματικών επιθεωρήσεων για επαγρύπνηση σε θέματα περιβάλλοντος, ενώ σημειώνονται προτάσεις και ανά τομείς περιβάλλοντος, όπως η ευθυγράμμιση των τομεακών πολιτικών της περιβαλλοντικής νομοθεσίας (ανώτατες τιμές σε επίπεδο ΕΕ) με την πολιτική της ΕΕ για τις εκπομπές ρύπων (μέτρα της ΕΕ στην πηγή) κτλ. Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι η ΕτΠ προχωρεί σε συγκεκριμένες προτάσεις τροπολογίας που αφορούν το παράρτημα και τροποποιεί σε διάφορα σημεία το κείμενο που προτείνει η Επιτροπή.

Με βάση όλες τις παραπάνω γνωμοδοτήσεις, στις 20/06/2013 επετεύχθη πολιτική συμφωνία μεταξύ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με το νέο γενικό ενωσιακό Πρόγραμμα Δράσης για το Περιβάλλον έως το 2020 *«Ευημερία εντός των ορίων του πλανήτη μας»*.

Ι.5 Ατμοσφαιρική Ρύπανση - Θόρυβος

Η Οδηγία-Πλαίσιο (2008/50/ΕΚ) «για την ποιότητα του ατμοσφαιρικού αέρα και καθαρότερο αέρα για την Ευρώπη» έχει ως στόχο την ανάπτυξη κοινής στρατηγικής αντιμετώπισης της ατμοσφαιρικής ρύπανσης στα κράτη-μέλη της ΕΕ. Η Οδηγία ενοποιεί την Οδηγία πλαίσιο για την ποιότητα του ατμοσφαιρικού αέρα, τρεις από τις τέσσερις θυγατρικές Οδηγίες (96/62, 99/30, 2002/3) και θεσπίζει πρότυπα και ορίζει επιδιωκόμενα

χρονοδιαγράμματα για τη μείωση των συγκεντρώσεων των αιρούμενων σωματιδίων, τα οποία αποτελούν ήδη αντικείμενο νομοθετικών ρυθμίσεων και συγκαταλέγονται στους πλέον επικίνδυνους για την ανθρώπινη υγεία ρύπους. Η νέα Οδηγία προέκυψε από την ανάγκη να εφαρμοστεί μια συνολική και συνεκτική πολιτική για όλους τους αέριους ρύπους που κρίνεται ότι επιδρούν βλαπτικά στον άνθρωπο και το περιβάλλον, αντί της αποσπασματικής αντιμετώπισης με επιμέρους Οδηγίες για ορισμένους ρύπους που υπήρχε μέχρι τώρα.

Για να προστατευθεί η ανθρώπινη υγεία και το περιβάλλον γενικότερα, είναι ιδιαίτερα σημαντικό να καταπολεμηθούν οι εκπομπές ρύπων στην πηγή και να εντοπισθούν και να εφαρμοσθούν τα αποτελεσματικότερα μέτρα για τη μείωση των εκπομπών σε τοπικό, εθνικό και κοινοτικό επίπεδο. Γι' αυτόν το λόγο θα πρέπει να αποφεύγονται, να προλαμβάνονται ή να μειώνονται οι εκπομπές επικίνδυνων ατμοσφαιρικών ρύπων, θέτοντας παράλληλα κατάλληλους στόχους για τον ατμοσφαιρικό αέρα που να λαμβάνουν υπόψη τα αντίστοιχα πρότυπα, τις κατευθυντήριες γραμμές και τα προγράμματα του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας και της ΕΕ.

Επίσης, εκδόθηκε η αναθεωρημένη οδηγία 2009/30/ΕΕ για την ποιότητα των καυσίμων «με την οποία τροποποιείται η οδηγία 98/70/ΕΚ όσον αφορά τις προδιαγραφές για τη βενζίνη, το ντίζελ και το πετρέλαιο εσωτερικής καύσης και την καθιέρωση μηχανισμού για την παρακολούθηση και τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, τροποποιείται η οδηγία 1999/32/ΕΚ του Συμβουλίου όσον αφορά την προδιαγραφή των καυσίμων που χρησιμοποιούνται στα πλοία εσωτερικής ναυσιπλοΐας και καταργείται η οδηγία 93/12/ΕΟΚ». Στην οδηγία αυτή διατυπώνεται η απαίτηση για μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου κατά 6% στον κύκλο ζωής των καυσίμων στον τομέα των μεταφορών έως το 2020. Μία επιπλέον μείωση κατά 4% έως το 2020 θα επανεξεταστεί το 2012. Η οδηγία ορίζει επίσης τα κριτήρια βιωσιμότητας για βιοκαύσιμα που θα βοηθήσουν στην επίτευξη αυτής της μείωσης. Οι εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα (CO₂) από τη ναυτιλία, η οποία ευθύνεται για 2-3% των παγκόσμιων εκπομπών, αυξάνονται κατά 3-4% ετησίως. Η Επιτροπή προβλέπει τη θέσπιση νομοθεσίας για τη μείωσή τους.

Η Οδηγία για το Θόρυβο έχει ως αντικείμενο την καταπολέμηση του θορύβου που αντιλαμβάνονται οι πληθυσμοί στους δομημένους χώρους, στα δημόσια πάρκα ή σε άλλους ήρεμους τόπους ενός οικισμού, στις ήρεμες ζώνες της υπαίθρου, δίπλα στα σχολεία, στα πέριξ των νοσοκομείων καθώς και σε άλλα, ευαίσθητα στον θόρυβο, κτίρια και ζώνες. Δεν εφαρμόζεται στην περίπτωση του θορύβου που παράγεται από το ίδιο το εκτιθέμενο άτομο, στο θόρυβο που προέρχεται από οικιακές δραστηριότητες, στο θόρυβο από τους γείτονες, στο θόρυβο που γίνεται αντιληπτός στους χώρους εργασίας ή στο εσωτερικό των μέσων μεταφοράς, ούτε στο θόρυβο που προέρχεται από στρατιωτικές δραστηριότητες στις στρατιωτικές ζώνες.

Στο πλαίσιο της Οδηγίας θεσπίστηκε η διαδικασία κατάρτισης Χαρτών Θορύβου για αστικές περιοχές και η υλοποίηση Σχεδίων Δράσης. Τα Σχέδια Δράσεως στοχεύουν στη διαχείριση των προβλημάτων θορύβου και των επιπτώσεων του θορύβου, συμπεριλαμβανομένου, εφόσον αυτό είναι αναγκαίο, του περιορισμού του θορύβου.

Οφείλουν να ανταποκρίνονται στις ελάχιστες προδιαγραφές τις καθοριζόμενες στο παράρτημα V της οδηγίας. Τα μέτρα που περιλαμβάνονται στα σχέδια δράσεως επαφίενται στη διακριτική ευχέρεια των αρμόδιων αρχών, πλην όμως πρέπει να ανταποκρίνονται στις προτεραιότητες που ενδέχεται να προκύψουν από την υπέρβαση κάθε ισχύουσας οριακής τιμής ή από την εφαρμογή άλλων κριτηρίων εκ μέρους των κρατών μελών και να εφαρμόζονται, ιδιαίτερα, στις σημαντικότερες ζώνες που καθορίζει η στρατηγική χαρτογράφηση. Το αργότερο στις 18 Ιουλίου 2005, τα κράτη μέλη θα δημοσιοποιήσουν τα στοιχεία σχετικά με τις αρχές και τους οργανισμούς που είναι υπεύθυνοι για την κατάρτιση και, ενδεχομένως, την έγκριση των Σχεδίων Δράσεως. Το αργότερο στις 18 Ιουλίου 2008, πρέπει να έχουν καταρτιστεί Σχέδια Δράσεως για τους μεγάλους οδικούς άξονες των οποίων η κίνηση υπερβαίνει τα 6 εκατομμύρια οχημάτων ετησίως, τους σιδηροδρομικούς άξονες των οποίων η κίνηση υπερβαίνει τους 60.000 επιβάτες ετησίως, τα μεγάλα αεροδρόμια και τα αστικά συγκροτήματα άνω των 250.000 κατοίκων. Το αργότερο στις 18 Ιουλίου 2013, πρέπει να έχουν καταρτιστεί Σχέδια Δράσεως για το σύνολο των μεγάλων αστικών συγκροτημάτων και των μεγάλων αεροδρομίων, οδικών και σιδηροδρομικών αξόνων. Τα Σχέδια Δράσεως επανεξετάζονται σε περίπτωση σημαντικών εξελίξεων που επηρεάζουν την κατάσταση όσον αφορά το θόρυβο και, οπωσδήποτε, ανά πενταετία.

I.6 Ύδατα

I.6.1 Διαχείριση Υδάτων - εφαρμογή της Οδηγίας Πλαίσιο για τα Νερά 2000/60/ΕΚ (& επιμέρους Οδηγίες)

Κεντρικός πυλώνας για τη διαχείριση υδάτων είναι η Οδηγία Πλαίσιο 2000/60/ΕΚ, η οποία ενσωματώθηκε με τον Ν.3100/2003 όπως αυτός τροποποιήθηκε από το Ν. 4117/2013.

Ως Οδηγία Πλαίσιο η 60/2000/ΕΚ έρχεται να συστηματοποιήσει και να ενοποιήσει μια σειρά πολιτικών και θεσμικών υποχρεώσεων που σχετίζονται με επιμέρους ζητήματα προστασίας και διαχείρισης των υδατικών πόρων, όπως αναφέρονται:

- Η Οδηγία 76/160/ΕΟΚ «περί της ποιότητας των υδάτων κολυμβήσεως»
- Η Οδηγία 80/778/ΕΟΚ «περί της ποιότητας του πόσιμου νερού» και η Οδηγία 98/83/ΕΚ με την οποία αντικαταστάθηκε, σχετικά με την ποιότητα του νερού ανθρώπινης κατανάλωσης.
- Η Οδηγία 96/82/ΕΚ «για την αντιμετώπιση των κινδύνων μεγάλων ατυχημάτων σχετιζόμενων με επικίνδυνες ουσίες» («SEVESO II»)
- Η Οδηγία 91/271/ΕΟΚ «για την επεξεργασία και διάθεση αστικών λυμάτων»

- Η Οδηγία 91/676/ΕΟΚ για την προστασία των υδάτων από τη νιτρορρύπανση γεωργικής προέλευσης
- Η Οδηγία 96/61/ΕΚ «σχετικά με την Ολοκληρωμένη Πρόληψη και Έλεγχο της Ρύπανσης (Integrated Prevention Pollution Control, I.P.P.C.)»
- Η Οδηγία 2006/118/ΕΚ για την προστασία των υπόγειων νερών από την ρύπανση και την υποβάθμιση
- Η Οδηγία 2007/60/ΕΚ για την αξιολόγηση και τη διαχείριση των κινδύνων πλημμύρας

Επιπλέον, στην ίδια κατηγορία εντάσσονται και οι μεταγενέστερες της 2000/60/ΕΚ:

- Οδηγία για την προστασία των υπόγειων υδάτων (2006/118/ΕΚ).
- Οδηγία για τις ουσίες προτεραιότητας (2008/105/ΕΚ).
- Οδηγία 2006/11/ΕΚ για τη ρύπανση που προκαλείται από ορισμένες επικίνδυνες ουσίες.

Για την εφαρμογή της Οδηγίας εισάγεται η λογική της διαχείρισης των υδατικών πόρων σε επίπεδο Περιοχής Λεκάνης Απορροής Ποταμού (ΠΛΑΠ). Η ΠΛΑΠ περιλαμβάνει τα εσωτερικά επιφανειακά (ποταμοί, λίμνες), τα υπόγεια ύδατα, τα μεταβατικά (δέλτα, εκβολές ποταμών) και τα παράκτια οικοσυστήματα. Στόχος είναι η επίτευξη συγκεκριμένων ποιοτικών στόχων που συνδέονται με την οικολογική κατάσταση των υδάτων (βιολογικοί δείκτες), καθώς και η διατήρηση ή η επίτευξη «της καλής κατάστασης» των υπόγειων υδατικών συστημάτων. Κεντρική, κατά την Οδηγία, είναι η έννοια της «οικολογικής σημασίας» των υδάτων, καθορίζοντας μια σειρά από απαραίτητες ενέργειες (π.χ. πρόβλεψη περιβαλλοντικού κόστους χρήσης και θέσπιση οικολογικών στόχων ποιότητας), που θα πρέπει να υλοποιηθούν εντός των καθορισμένων προθεσμιών. Ο βασικός στόχος της Οδηγίας είναι η αποτροπή της περαιτέρω υποβάθμισης όλων των υδάτων και την επίτευξη «καλής κατάστασης».

1.6.1.1 Σχέδιο Διαχείρισης Υδάτων Υ.Δ. 11 και 12

Ως κεντρικό θέμα και κατευθυντήρια γραμμή των σχεδίων διαχείρισης για τα υδατικά διαμερίσματα 11 και 12 ορίζεται η Οδηγία Πλαίσιο για τα νερά 2000/60/ΕΚ, η οποία εισάγει μια ολοκληρωμένη και συνολική προσέγγιση και αποτελεί ένα καινοτόμο βήμα για τη διαχείριση των υδατικών πόρων στην Ευρώπη. Σύμφωνα με την Οδηγία, αντικειμενικός στόχος είναι ότι τα ΚΜ θα πρέπει να υλοποιήσουν το σύνολο των δράσεων και των ενεργειών, ώστε να επιτύχουν την καλή κατάσταση των υπόγειων και επιφανειακών υδατικών σωμάτων και επί πλέον να εμποδίσουν την υποβάθμιση της κατάστασης των υδατικών συστημάτων. Η Οδηγία δημιουργεί **το πλαίσιο** για τη διατήρηση και προστασία της ποσότητας και ποιότητας όλων των ΥΣ, το οποίο:

- **αποτρέπει** την περαιτέρω υποβάθμιση, και προστατεύει και βελτιώνει την κατάσταση όλων των υδατικών πόρων,
- **προωθεί** τη βιώσιμη διαχείριση των υδάτων, μέσω της μακροπρόθεσμης προστασίας των διαθέσιμων υδατικών πόρων,

- **ενισχύει** την προστασία του υδατικού περιβάλλοντος με την εφαρμογή μέτρων για τη μείωση της απόρριψης ρυπαντικών ουσιών και την εξάλειψη της απόρριψης τοξικών ρυπαντών με βάση κατάλογο προτεραιότητας,
- **διασφαλίζει** την προοδευτική μείωση της ρύπανσης των υπόγειων υδάτων,
- **συμβάλλει** στην αντιμετώπιση των επιπτώσεων ακραίων φαινομένων, πλημμύρων και ξηρασίας.

Για την επίτευξη του σκοπού αυτού θεσπίζεται μια σειρά ρυθμίσεων που επιχειρούν:

- να επιτύχουν τη διατήρηση ή την αποκατάσταση της καλής κατάστασης των επιφανειακών και των υπόγειων υδάτων μέχρι το 2015,
- να ενοποιήσουν και να συμπληρώσουν την προηγούμενη αποσπασματική ευρωπαϊκή νομοθεσία για τα νερά,
- να προσεγγίσουν τη διαχείριση των υδατικών πόρων σε επίπεδο υδατικής περιφέρειας, η οποία νοείται αποτελούμενη από μία ή περισσότερες γειτονικές λεκάνες απορροής μαζί με τα συναφή υπόγεια και παράκτια ύδατα, ορίζοντας για την άσκησή της την αρμόδια αρχή,
- να ασκήσουν τη διαχείριση των υδατικών πόρων βάσει προγραμμάτων - σχεδίων διαχείρισης υδατικής περιφέρειας, τα οποία θα καταρτίσει κάθε ΚΜ και τα οποία θα περιλαμβάνουν τη γενική περιγραφή των χαρακτηριστικών της περιοχής, τις επιπτώσεις των ανθρώπινων δραστηριοτήτων στην ποσότητα και την ποιότητα των υδατικών πόρων, τις χρήσεις του ύδατος κλπ,
- να διασφαλίσουν ρεαλιστική τιμολόγηση όλων των υπηρεσιών, που σχετίζονται με τη χρήση του νερού.

Για την εφαρμογή της Οδηγίας εισάγεται η λογική της διαχείρισης των υδατικών πόρων σε επίπεδο Περιοχής Λεκάνης Απορροής Ποταμού (ΠΛΑΠ). Η ΠΛΑΠ περιλαμβάνει τα εσωτερικά επιφανειακά (ποταμοί, λίμνες), τα υπόγεια ύδατα, τα μεταβατικά (δέλτα, εκβολές ποταμών) και τα παράκτια οικοσυστήματα. Στόχος είναι η επίτευξη συγκεκριμένων ποιοτικών στόχων που συνδέονται με την οικολογική κατάσταση των υδάτων (βιολογικοί δείκτες), καθώς και η διατήρηση ή η επίτευξη «της καλής κατάστασης» των υπόγειων υδατικών συστημάτων. Κεντρική, κατά την Οδηγία, είναι η έννοια της «οικολογικής σημασίας» των υδάτων, καθορίζοντας μια σειρά από απαραίτητες ενέργειες (π.χ. πρόβλεψη περιβαλλοντικού κόστους χρήσης και θέσπιση οικολογικών στόχων ποιότητας), που θα πρέπει να υλοποιηθούν εντός των καθορισμένων προθεσμιών. Ο βασικός στόχος της Οδηγίας είναι η αποτροπή της περαιτέρω υποβάθμισης όλων των υδάτων και η επίτευξη «καλής κατάστασης».

Στο Υδατικό Διαμέρισμα Θράκης, από την ανάλυση προέκυψε ότι, υπάρχουν επιφανειακά υδάτινα σώματα τα οποία εκτιμάται ότι δεν θα επιτύχουν τους στόχους της Οδηγίας έως το 2015, διότι η οικολογική τους ή/και η χημική τους κατάσταση είναι κατώτερη της καλής και δεν είναι βέβαιο ότι τα βασικά και συμπληρωματικά μέτρα που προτείνονται προς εφαρμογή, κατά την παρούσα διαχειριστική περίοδο, θα έχουν το προσδοκώμενο αποτέλεσμα σε διάστημα 3 περίπου ετών. Ο αριθμός τους ανέρχεται σε 52 υδάτινα

σώματα, δηλαδή ποσοστό 24,6% του συνόλου των επιφανειακών υδάτινων σωμάτων του Υδατικού Διαμερίσματος Θράκης (επί συνόλου 211 επιφανειακών υδάτινων σωμάτων).

Επιπλέον, για ορισμένα υδάτινα σώματα, η οικολογική ή/και χημική τους κατάσταση προσδιορίστηκε ως άγνωστη στην παρούσα φάση. Ο στόχος για τα υδάτινα αυτά σώματα είναι με το πρόγραμμα παρακολούθησης να προσδιορισθεί η κατάστασή τους (οικολογική ή/και χημική) και στη συνέχεια να προταθούν σχετικά μέτρα για την πιθανή βελτίωσή της, αν αυτό απαιτείται. Πρόκειται συνολικά για 155 υδάτινα σώματα, δηλαδή ποσοστό 73,4% του συνόλου των επιφανειακών υδάτινων σωμάτων του Υδατικού Διαμερίσματος Θράκης

Όσον αφορά στα υπόγεια ΥΣ, εξαιρούνται 4 ΥΥΣ (επί συνόλου 18 ΥΥΣ – ήτοι ποσοστό ~22%) από την επίτευξη των στόχων κατά την τρέχουσα διαχειριστική περίοδο. Για τα εν λόγω ΥΥΣ, απαιτείται περαιτέρω παρακολούθηση, ενώ εκτιμάται ότι τα τρία από τα τέσσερα θα επιτύχουν την καλή κατάσταση το 2027 (μόνο για το ΥΥΣ Παραέβριας Περιοχής – Δέλτα Έβρου GR120T020 είναι αμφίβολο εάν επαρκεί το χρονικό διάστημα έως το 2027 για την επίτευξη της καλής κατάστασης).

Στο ΥΔ11 προέκυψε ότι υπάρχουν επιφανειακά υδάτινα σώματα τα οποία εκτιμάται ότι δεν θα επιτύχουν τους στόχους της Οδηγίας έως το 2015, διότι η οικολογική τους ή/και η χημική τους κατάσταση είναι κατώτερη της καλής και δεν είναι βέβαιο ότι τα βασικά και συμπληρωματικά μέτρα που προτείνονται προς εφαρμογή κατά την παρούσα διαχειριστική περίοδο θα έχουν το προσδοκώμενο αποτέλεσμα σε διάστημα 3 περίπου ετών. Ο αριθμός τους ανέρχεται σε 52 υδάτινα σώματα, δηλαδή ποσοστό 53% του συνόλου των επιφανειακών υδάτινων σωμάτων του Υδατικού Διαμερίσματος Ανατολικής Μακεδονίας (επί συνόλου 98 επιφανειακών υδάτινων σωμάτων).

Όσον αφορά στα ΥΥΣ, το μοναδικό που παρουσιάζει κατάσταση κατώτερη της καλής (Σύστημα Ελευθερών – Νέας Περάμου) εξαιρείται από την επίτευξη των στόχων κατά την τρέχουσα διαχειριστική περίοδο.

Ι.6.2 Οδηγία Πλαίσιο για τη Θαλάσσια Στρατηγική 2008/56/ΕΚ & εναρμόνιση με ελληνικό δίκαιο (Ν.3983/2011)

Το 2008, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο της Ε.Ε., εξέδωσαν την Οδηγία 2008/56/ΕΚ «περί πλαισίου κοινοτικής δράσης στο πεδίο της πολιτικής για το θαλάσσιο περιβάλλον», τη λεγόμενη και οδηγία – πλαίσιο για τη θαλάσσια στρατηγική. Η οδηγία αυτή καθιερώνει το πλαίσιο εντός του οποίου τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα για να επιτύχουν ή να διατηρήσουν καλή περιβαλλοντική κατάσταση για το θαλάσσιο περιβάλλον το αργότερο έως το έτος 2020. Για την επίτευξη αυτού του σκοπού, θα αναπτυχθούν και θα εφαρμοστούν στρατηγικές για τα θαλάσσια ύδατα που υπάγονται στην κυριαρχία ή τη δικαιοδοσία των κρατών μελών, με τη παράλληλη λήψη μέτρων, τα οποία:

- Εξασφαλίζουν την προστασία και τη διατήρηση του θαλάσσιου περιβάλλοντος, προλαμβάνουν την επιδείνωσή του ή, όταν αυτό είναι δυνατόν, αποκαθιστούν τα θαλάσσια οικοσυστήματα, σε περιοχές όπου αυτά έχουν υποστεί αρνητικές επιδράσεις·
- προλαμβάνουν και μειώνουν τις εναποθέσεις στο θαλάσσιο περιβάλλον, με στόχο τη σταδιακή εξαφάνιση της ρύπανσης για να εξασφαλίσουν ότι δεν θα υπάρχουν σημαντικές επιπτώσεις ή κίνδυνοι για τη θαλάσσια βιοποικιλότητα, τα θαλάσσια οικοσυστήματα, την ανθρώπινη υγεία ή τις θεμιτές χρήσεις της θάλασσας.

Τα θαλάσσια ύδατα των κρατών μελών αποτελούν συστατικό στοιχείο των εξής θαλάσσιων περιοχών:

- της Βαλτικής Θάλασσας
- του Βορειανατολικού Ατλαντικού Ωκεανού
- της Μεσογείου Θάλασσας
- της Μαύρης θάλασσας,

ενώ τα κράτη μέλη δύνανται να εφαρμόζουν την οδηγία αναφερόμενα σε υποδιαιρέσεις των παραπάνω θαλάσσιων περιοχών, εφόσον η οριοθέτηση ανάλογων υποδιαιρέσεων συμφωνεί προς τις εξής θαλάσσιες υποπεριοχές:

- στο Βορειανατολικό Ατλαντικό
 - ο στην ευρύτερη Βόρεια Θάλασσα, συμπεριλαμβανομένου του Kattegat και του διαύλου της Μάγχης,
 - ο στην Κελτική Θάλασσα
 - ο στον Βискаϊκό Κόλπο και στις Ιβηρικές ακτές,
 - ο στον Ατλαντικό, στη Μακαρονησιακή βιογεωγραφική περιοχή, που ορίζεται από τα θαλάσσια ύδατα που περιβάλλουν τις Αζόρες Νήσους και τη Μαδέρα καθώς και τις Κανάριες Νήσους
- στη Μεσόγειο Θάλασσα:
 - ο στη Δυτική Μεσόγειο,
 - ο στην Αδριατική,
 - ο στο Ιόνιο Πέλαγος και στην Κεντρική Μεσόγειο,
 - ο στο Αιγαίο Πέλαγος – Ανατολική Μεσόγειο.

Έτσι, σύμφωνα με την οδηγία 2008/56/EK και την παραπάνω υποδιαίρεση, κάθε κράτος μέλος, αναπτύσσει μια θαλάσσια στρατηγική των υδάτων, ακολουθώντας τα βήματα που αναφέρονται στα άρθρα της οδηγίας και συνοψίζονται: α) στην προετοιμασία με την αξιολόγηση, τον προσδιορισμό της καλής περιβαλλοντικής κατάστασης (ειδική αναφορά και στο Παράρτημα I της οδηγίας), τη θέσπιση περιβαλλοντικών στόχων (Παράρτημα IV), τα προγράμματα παρακολούθησης (Παράρτημα V), β) στα προγράμματα μέτρων (Παράρτημα VI) και γ) στην επικαιροποίηση, τις εκθέσεις και την ενημέρωση του κοινού.

Το 2011, με το Νόμο 3983 «Εθνική στρατηγική για την προστασία και διαχείριση του θαλάσσιου περιβάλλοντος», η οδηγία 2008/56/ΕΚ εναρμονίστηκε πλήρως με το εθνικό δίκαιο (ΦΕΚ 144 Α'/17.06.2011). Σε αυτό το νόμο, σημειώνονται οι ίδιοι ακριβώς στόχοι με την οδηγία, καθώς και η θαλάσσια περιοχή και οι υποπεριοχές, που υπάγονται στην κυριαρχία της Ελληνικής Δημοκρατίας ή εντός των οποίων αυτή ασκεί κυριαρχικά δικαιώματα ή δικαιοδοσία και αφορά την περιοχή της Μεσογείου και τις ακόλουθες θαλάσσιες υποπεριοχές:

- α) την Αδριατική Θάλασσα,
- β) το Ιόνιο Πέλαγος και την Κεντρική Μεσόγειο,
- γ) το Αιγαίο Πέλαγος- Την Ανατολική Μεσόγειο (Θάλασσα του Λεβάντε).

Ι.7 Έδαφος

Ι.7.1 Εθνική Πολιτική για την καταπολέμηση της Απερήμωσης

Ο Ν. 2468/1997 κύρωσε τη σχετική Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για την Καταπολέμηση της Ερημοποίησης, συγκροτώντας αρμόδια Εθνική Επιτροπή (Απόφαση 96990/9361 - 1996), και καταρτίζοντας και εγκρίνοντας με την ΚΥΑ 99605/3719 το Εθνικό Σχέδιο Δράσης που προβλέπει την ανάληψη πρωτοβουλιών στις απειλούμενες περιοχές (πρόληψη για το 60%, αντιμετώπιση για το 35% της έκτασης).

Το Σχέδιο προβλέπει γενικά μέτρα και ειδικές δράσεις στους τομείς Γεωργίας, Δασών, Κτηνοτροφίας, Άγριας πανίδας και Υδατικών Πόρων - Προστασία των δασών από πυρκαγιές και καταστροφικές εκχερσώσεις, καθώς και έγκαιρη αποκατάσταση της καταστρεφόμενης από τις πυρκαγιές δασικής βλάστησης-Προστασία των υδατικών πόρων από την υπερκατανάλωση και τη ρύπανση. Ιδιαίτερη έμφαση αποδίδεται στον τομέα της γεωργίας με πρόνοια για την εφαρμογή αρδευόμενης γεωργίας μόνο σε περιπτώσεις εξασφαλισμένης αειφόρου επάρκειας υδατικών πόρων, με παράλληλο εκσυγχρονισμό των αρδευτικών συστημάτων και λαμβανομένων υπόψη και των αναγκών της πρόληψης της αλάτωσης των εδαφών.

- Προστασία των αγροτικών γαιών και βοσκοτόπων από την εντατική εκμετάλλευση, λαμβάνοντας υπόψη τα όρια της βιωσιμότητάς τους και με πρόνοια για άσκηση της γεωργίας μόνο σε εδάφη με μικρές κλίσεις.
- Προστασία υγροτόπων και δασικών εκτάσεων από πιέσεις για οικοδομική, βιομηχανική και τουριστική χρήση, καθώς και αναθεώρηση του συστήματος γεωργικών και κτηνοτροφικών επιδοτήσεων, οι οποίες δεν εξασφαλίζουν την αειφόρο ανάπτυξη.
- Ενίσχυση της έρευνας, ανταλλαγής πληροφοριών και εκπαίδευσης, και οργάνωση μηχανισμών παρακολούθησης με την επιλογή κατάλληλων δεικτών.

I.8 Απορρίμματα

I.8.1 Οδηγία 2008/98/ΕΚ για τη διαχείριση απορριμμάτων (N.4072/12)

Το 2008 τέθηκε το νομοθετικό πλαίσιο της ΕΕ, μέσα από την Οδηγία 2008/98/ΕΚ (κατήργησε τις Οδηγίες 75/439/ΕΟΚ, 91/689/ΕΟΚ και 2006/12/ΕΚ), για τον έλεγχο του συνολικού κύκλου των αποβλήτων, από την παραγωγή μέχρι τη διάθεση, δίνοντας έμφαση στην ανάκτηση και την ανακύκλωση. Επιπλέον, πριν το 2008 υφίσταται η Οδηγία του Συμβουλίου 91/271/ΕΟΚ για την επεξεργασία των αστικών λυμάτων. Η τελευταία τροποποιήθηκε με την Οδηγία 98/15/ΕΚ μόνον όσον αφορά ορισμένες απαιτήσεις οι οποίες καθορίζονται στο παράρτημα Ι αυτής.

Σε γενικές γραμμές, η Οδηγία 2008/98/ΕΚ θεσπίζει μέτρα και αποσκοπεί στην προστασία του περιβάλλοντος και της ανθρώπινης υγείας με τη μείωση των αρνητικών επιπτώσεων της παραγωγής και διαχείρισης των αποβλήτων. Έχει εφαρμογή σε απόβλητα που δεν περιέχουν: αέρια απόβλητα, ραδιενεργά απόβλητα, αποχαρακτηρισμένα εκρηκτικά, περιπτώματα, λύματα (καλύπτεται από την Οδηγία 91/271/ΕΟΚ), ζωικά υποπροϊόντα, πτώματα ζώων τα οποία αποθνήσκουν εκτός σφαγείων, απόβλητα που προκύπτουν από ορυκτούς πόρους. Στην παρούσα Οδηγία ορίζεται ότι τα κράτη μέλη οφείλουν να λάβουν μέτρα όσον αφορά την επεξεργασία των αποβλήτων σύμφωνα με την ακόλουθη ιεράρχηση βάσει προτεραιότητας:

- πρόληψη,
- προετοιμασία για επαναχρησιμοποίηση,
- ανακύκλωση,
- άλλη ανάκτηση, ιδίως ενεργειακή,
- διάθεση.

Στην Οδηγία σημειώνεται ο τρόπος που πρέπει να διαχειριστούν τα απόβλητα. Συγκεκριμένα, ο κάθε παραγωγός ή κάτοχος αποβλήτων πρέπει να πραγματοποιεί ο ίδιος την επεξεργασία των αποβλήτων ή να την αναθέτει σε έμπορο ή σε οργανισμό ή σε επιχείρηση. Η αποθήκευση και η επεξεργασία των επικίνδυνων αποβλήτων πρέπει να διεξάγεται σε συνθήκες που παρέχουν προστασία του περιβάλλοντος και της υγείας και δεν πρέπει να αναμειγνύονται σε καμία περίπτωση με άλλες κατηγορίες επικίνδυνων αποβλήτων.

Όσον αφορά τις αρμόδιες αρχές, αυτές οφείλουν να καταρτίσουν ένα ή περισσότερα σχέδια διαχείρισης αποβλήτων που θα καλύπτουν ολόκληρη τη γεωγραφική επικράτεια του οικείου κράτους μέλους και θα περιγράφουν ειδικότερα το είδος, την ποσότητα και την πηγή των αποβλήτων, τα υφιστάμενα συστήματα συλλογής αποβλήτων και τα κριτήρια σχετικά με τον εντοπισμό τοποθεσιών. Επίσης, είναι αναγκαίο να αναπτυχθούν προγράμματα πρόληψης αποβλήτων και να κοινοποιηθούν από τα κράτη μέλη στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Το 2012 ενσωματώθηκε στο ελληνικό δίκαιο η Οδηγία 2008/98/ΕΟΚ μέσω του Ν. 4042/2012 «Ποινική προστασία του περιβάλλοντος – Εναρμόνιση με την Οδηγία 2008/99/ΕΚ – Πλαίσιο παραγωγής και διαχείρισης αποβλήτων – Εναρμόνιση με την Οδηγία 2008/98/ΕΚ – Ρύθμιση θεμάτων Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής». Ο Νόμος επιβεβαιώνει τη βασική ιεραρχία διαχειριστικών πρακτικών που είναι: α) πρόληψη, β) επανάχρηση, γ) ανακύκλωση, δ) ανάκτηση (συμπεριλαμβανομένης της ενεργειακής αξιοποίησης) και ε) ασφαλής διάθεση, αλλά θέτει νέους στόχους, οι οποίοι είναι:

- Έως το 2020 η προετοιμασία για την επαναχρησιμοποίηση και την ανακύκλωση των υλικών αποβλήτων πρέπει να αυξηθεί κατ' ελάχιστον στο 50% κατά βάρος.
- Έως το 2020 η προετοιμασία για την επαναχρησιμοποίηση, η ανακύκλωση και η ανάκτηση άλλων υλικών, συμπεριλαμβανομένων των εργασιών επίχωσης (backfilling) όπου γίνεται χρήση αποβλήτων για την υποκατάσταση άλλων υλικών, μη επικινδύνων αποβλήτων κατασκευών και κατεδαφίσεων εξαιρουμένων των υλικών, πρέπει να αυξηθεί κατ' ελάχιστον στο 70% κατά βάρος.
- Έως το 2015, το ποσοστό χωριστής συλλογής των βιολογικών αποβλήτων πρέπει να ανέλθει, κατ' ελάχιστον, στο 5% του συνολικού βάρους των βιολογικών αποβλήτων και έως το 2020, κατ' ελάχιστον, στο 10% του συνολικού βάρους των βιολογικών αποβλήτων.

Όσον αφορά την Οδηγία του Συμβουλίου 91/271/ΕΟΚ για την «επεξεργασία των αστικών λυμάτων», αυτή ορίζει την ελάχιστη αναγκαία τεχνική υποδομή σε δίκτυα αποχέτευσης και εγκαταστάσεις επεξεργασίας λυμάτων που πρέπει να διαθέτουν οι πόλεις και οι οικισμοί της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ανάλογα με τον ισοδύναμο πληθυσμό και τον αποδέκτη των επεξεργασμένων λυμάτων. Οι υδάτινοι αποδέκτες στους οποίους καταλήγουν τα αστικά λύματα, ορίζονται σε τρεις κατηγορίες: κανονικούς, ευαίσθητους και λιγότερο ευαίσθητους.

Ειδικότερα, καθορίζονται τα ανώτατα επιτρεπτά όρια των ποιοτικών χαρακτηριστικών των επεξεργασμένων λυμάτων που πρέπει να επιτυγχάνονται στις εκροές των εγκαταστάσεων επεξεργασίας λυμάτων, προβλέποντας συγκεκριμένα χρονικά όρια μέσα στα οποία οι οικισμοί, που εμπίπτουν στις διατάξεις της, οφείλουν να ολοκληρώσουν την απαιτούμενη σε κάθε περίπτωση υποδομή συλλογής, επεξεργασίας και διάθεσης των αστικών τους λυμάτων. Δηλαδή, για παράδειγμα, μέχρι το τέλος του έτους 2005 όλοι οι οικισμοί με ισοδύναμο πληθυσμό μεγαλύτερο των 2.000 κατοίκων θα πρέπει να διαθέτουν αποχετευτικό δίκτυο και εγκατάσταση επεξεργασίας λυμάτων.

Στο εθνικό δίκαιο η Οδηγία 91/271/ΕΟΚ ενσωματώθηκε με την ΚΥΑ 5673/400/1997 (ΦΕΚ 192Β/14-3-1997) «Μέτρα και Όροι για την επεξεργασία των Αστικών Λυμάτων», η οποία είχε ως στόχους τη δημιουργία δικτύων αποχέτευσης αστικών λυμάτων: α) έως τις 31 Δεκεμβρίου 2000 σε οικισμούς με ισοδύναμο πληθυσμό (ι.π.) άνω των 15.000 και β) έως τις 31 Δεκεμβρίου 2005 σε οικισμούς με ι.π. μεταξύ 2.000 και 15.000. Αν η διάθεση αστικών λυμάτων πραγματοποιείται σε υδάτινο αποδέκτη που έχει προσδιορισθεί ως «ευαίσθητες ζώνες», τότε οι αρμόδιες αρχές μεριμνούν για τη δημιουργία δικτύων αποχέτευσης έως τις 31 Δεκεμβρίου 1998 για οικισμούς με ι.π. άνω των 10.000. Αξίζει να σημειωθεί ότι για τις περιπτώσεις των κοινοτήτων με πληθυσμούς κάτω των 2.000

κατοίκων (στην Ελλάδα αντιστοιχεί σε περίπου 2,5 εκατομμύρια ισοδύναμους κατοίκους) δεν είναι θεσμικά απαραίτητη η κατασκευή δικτύων αποχέτευσης, αλλά η εφαρμογή κατάλληλων συστημάτων διαχείρισης και επεξεργασίας των λυμάτων.

Ι.8.2 Διαχείριση Απορριμμάτων – Εθνικό Σχέδιο Διαχείρισης Απορριμμάτων (ΕΣΔΑ)

Το νέο ΕΣΔΑ καταρτίζεται με στόχο να εφαρμόσει τα στοιχεία και να καλύψει τις υποχρεώσεις που απορρέουν από το Νόμο Πλαίσιο για τα απόβλητα (Ν. 4042/2012), βάσει του οποίου ενσωματώνεται στο εθνικό δίκαιο η νέα Οδηγία Πλαίσιο για τα απόβλητα (2008/98/ΕΚ) και ρυθμίζεται εκ νέου συνολικά η διαχείριση των αποβλήτων, επικίνδυνων και μη.

Ειδικότερα, ο Νόμος καθορίζει το θεσμικό πλαίσιο για τη διαχείριση του συνόλου των αποβλήτων σε όλη την επικράτεια, πλην ορισμένων εξαιρέσεων του άρθρου 2 της Οδηγίας, ώστε να μην υπάρχουν αλληλεπικαλύψεις με άλλες νομοθεσίες. Πέραν της ενσωμάτωσης της Οδηγίας, ο Νόμος Πλαίσιο εισάγει στο εθνικό δίκαιο ορισμένα πρόσθετα στοιχεία:

- Εκτός από το εθνικό σχέδιο διαχείρισης αποβλήτων, τα περιφερειακά σχέδια διαχείρισης και τα προγράμματα πρόληψης, προβλέπει τη δυνατότητα κατάρτισης ειδικών εθνικών σχεδίων διαχείρισης αποβλήτων για ορισμένα ρεύματα αποβλήτων που χρίζουν ειδικότερης συνολικής αντιμετώπισης.
- Θεσπίζει ποσοτικούς στόχους χωριστής συλλογής των βιοαποβλήτων για το 2015 και το 2020.
- Απλοποιεί τις διαδικασίες αδειοδότησης για τη διαχείριση αποβλήτων. Για την αδειοδότηση των εργασιών επεξεργασίας αποβλήτων απαιτείται περιβαλλοντική άδεια (Απόφαση Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων-ΑΕΠΟ ή Πρότυπες Περιβαλλοντικές Δεσμεύσεις-ΠΠΔ) και άδεια λειτουργίας. Η συλλογή και μεταφορά δεν υπόκειται σε περιβαλλοντική αδειοδότηση και άδεια λειτουργίας.
- Εισάγει την τεκμηρίωση και παρακολούθηση της παραγωγής αποβλήτων και καθιερώνει ηλεκτρονικό σύστημα συλλογής και επεξεργασίας στοιχείων παραγωγής και διαχείρισης αποβλήτων.
- Θεσπίζει ειδικό τέλος ταφής σε ορισμένες κατηγορίες αποβλήτων των Αστικών Στερεών Αποβλήτων (ΑΣΑ) και των Αποβλήτων Εκσκαφών, Κατασκευών, Κατεδαφίσεων (ΑΕΚΚ), στα οποία δεν έχουν προηγηθεί ορισμένες εργασίες επεξεργασίας.
- Θεσπίζει τις διαρκείς επιθεωρήσεις και τους ελέγχους από τις αρμόδιες ελεγκτικές αρχές στους οργανισμούς ή επιχειρήσεις που πραγματοποιούν εργασίες επεξεργασίας αποβλήτων ή που συλλέγουν ή μεταφέρουν απόβλητα ή που παράγουν επικίνδυνα απόβλητα.
- Καθορίζει διοικητικές και ποινικές κυρώσεις σε όλους τους εμπλεκόμενους στη διαχείριση των αποβλήτων που αντιβαίνουν τις διατάξεις του εν λόγω νόμου.

Η νομοθεσία θέτει συγκεκριμένους στόχους, οι οποίοι είναι οι εξής:

Απόβλητα αστικής προέλευσης

Η πολιτική διαχείρισης εξειδικεύεται στις ακόλουθες κατευθύνσεις:

- Προώθηση της χωριστής συλλογής και ανάκτησης βιοαποβλήτων.
- Προώθηση της χωριστής συλλογής έντυπου χαρτιού, χαρτιού συσκευασίας, γυαλιού, μετάλλων και πλαστικών.
- Επιλογή της 2ης μεθόδου υπολογισμού του στόχου, σύμφωνα με το άρθρο 3 παρ. 3 της Απόφασης της Επιτροπής 2011/753/ΕΕ.

Βιοαποδομήσιμα Αστικά Απόβλητα (ΒΑΑ) (ΚΥΑ 29407/3508/2002)*	2020	μείωση αποβλήτων που οδηγούνται σε υγειονομική ταφή στο 35% κβ από τα επίπεδα παραγωγής του 1997	
Βιοαπόβλητα (ΒΑ) (Ν. 4042/2012)	2015	5%	του συνολικού βάρους σε χωριστή συλλογή
	2020	10%	
Οικιακά απόβλητα (Ν. 4042/2012)	2015	καθιέρωση χωριστής συλλογής: τουλάχιστον για χαρτί, μέταλλα, πλαστικό, γυαλί. όπου είναι τεχνικοοικονομικά εφικτό	
	2020	50% κβ προετοιμασία για επαναχρησιμοποίηση & ανακύκλωση τουλάχιστον για χαρτί, μέταλλα, πλαστικό και γυαλί	

*Τα πρώτα στοιχεία εκτίμησης ΒΑΑ για την Ελλάδα ήταν το 1997 και για το λόγο αυτό οι ποσότητες υπολογίζονται με βάση την παραγωγή ΒΑΑ 1997.

Ιλύες Αστικού Τύπου:

Η ιλύς πρέπει να αντιμετωπιστεί ως πόρος, πηγή οργανικής ουσίας επ' ωφελεία της γεωργίας ή για την ανάκτηση ενέργειας. Για την αποτελεσματικότερη εκμετάλλευση της παραγόμενης ιλύος στη χώρα θα πρέπει να διαμορφωθεί ολοκληρωμένο δίκτυο διαχείρισης.

	Ποσοστό παραγόμενης ιλύος αστικού τύπου (% κ.β. επί ξηρού)
Ενεργειακή ανάκτηση *	55%
Αξιοποίηση στη Γεωργία **	45%

Απόβλητα Υγειονομικών Μονάδων

Η πολιτική διαχείρισης των ΑΥΜ, όπως περιγράφεται στην ΚΥΑ οικ.146163/2012 και το υφιστάμενο ειδικό σχέδιο (ΕΕΣΔΕΑΥΜ), βασίζεται στη διασφάλιση της χωριστής συλλογής των επιμέρους κατηγοριών ΑΥΜ και της σύμφωνης διαχείρισης τους, εντός ή εκτός ΥΜ.

Βιομηχανικά Απόβλητα

Η ορθολογική διαχείριση των βιομηχανικών αποβλήτων αποτελεί βασική συνιστώσα της ολοκληρωμένης πρόληψης και έλεγχου της ρύπανσης που προκαλείται από τη λειτουργία των βιομηχανικών εγκαταστάσεων. Η πολιτική διαχείρισης εξειδικεύεται στις ακόλουθες κατευθύνσεις:

- Κατά προτεραιότητα, επαναχρησιμοποίηση και ανάκτηση, εφόσον δεν είναι δυνατή η χρησιμοποίηση των αποβλήτων ως πόρων κατά την παραγωγική διαδικασία.

- Ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ βιομηχανικών κλάδων, ώστε τα απόβλητα ενός βιομηχανικού κλάδου να διοχετεύονται ως πρώτες ύλες σε άλλους κλάδους ή να αξιοποιούνται σε άλλους βιομηχανικούς τομείς.
- Προώθηση κλαδικών εθελοντικών συμφωνιών.
- Διασφάλιση της απαγόρευσης της ανάμειξης επικίνδυνων βιομηχανικών αποβλήτων (με άλλα επικίνδυνα ή μη επικίνδυνα απόβλητα /υλικά).
- Ευαισθητοποίηση καταναλωτών σε προϊόντα φιλικά στο περιβάλλον .

Ζωικά Υποπροϊόντα

Βασική κατεύθυνση είναι η πλήρης αξιοποίηση των ΖΥΠ (πέραν της 1ης κατηγορίας) για την παραγωγική προϊόντων (ζωοτροφών, εδαφοβελτιωτικών κλπ) και την ενεργειακή ανάκτηση. Επίσης, η πλήρης εφαρμογή των διατάξεων του Κανονισμού 1069/2009 καθώς και η πλήρης εφαρμογή του Ν. 4042/2012 για τα αδρανοποιημένα ΖΥΠ.

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΖΥΠ	Ανάκτηση (% κ.β. επί ξηρού)
1	100% (εκτροπή από υγειονομική ταφή) και αποτέφρωση
2	100% θερμική αδρανοποίηση* 80%**
3	80%**

Απόβλητα Εγκαταστάσεων Κοινής Ωφέλειας

Στην περίπτωση των αποβλήτων των ΕΚΩ, πρέπει να αξιοποιηθούν πλήρως τα ακόλουθα δεδομένα:

- Το πλεονέκτημα λήψης αποφάσεων που μπορεί να έχουν άμεση και ευρεία εφαρμογή, λόγω της ύπαρξης κεντρικής διοίκησης στους εν λόγω οργανισμούς.
- Οι πολύ μεγάλες επικοινωνιακές δυνατότητες των ΕΚΩ, κυρίως στη κατεύθυνση της ενημέρωσης του κοινού και της ανακύκλωσης.

Γεωργοκτηνοτροφικά Απόβλητα

Τα γεωργοκτηνοτροφικά απόβλητα πρέπει να θεωρηθούν ως πόρος επ' ωφελεία της γεωργίας ή ενεργειακός πόρος. Οι βασικές κατευθύνσεις της πολιτικής διαχείρισης είναι:

- Επιδίωξη πλήρους αξιοποίησης των γεωργοκτηνοτροφικών αποβλήτων, με προτεραιότητα την αξιοποίησή τους στη γεωργία και ενίσχυση της συνεργασίας με τη βιομηχανία ανακύκλωσης βιοαποδομήσιμων αποβλήτων.
- Αξιοποίηση του ενεργειακού περιεχομένου των γεωργοκτηνοτροφικών αποβλήτων.
- Προώθηση βιολογικών μεθόδων στη γεωργική παραγωγή, ώστε να αυξηθεί η απορρόφηση του παραγόμενου από τα γεωργοκτηνοτροφικά απόβλητα εδαφοβελτιωτικού υλικού.
- Προώθηση της ανακύκλωσης των πλαστικών αποβλήτων γεωργοκτηνοτροφικής προέλευσης.
- Διασφάλιση της περιβαλλοντικά ορθής διαχείρισης των απορριμμάτων γεωργικής και κτηνοτροφικής παραγωγής (πλαστικά θερμοκηπίων, συσκευασίες λιπασμάτων και κτηνιατρικών φαρμάκων κλπ.).

- Ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των παραγωγών γεωργικών και κτηνοτροφικών προϊόντων, σχετικά με τα οφέλη (οικονομικά και άλλα) που μπορεί να αποφέρει η σύννομη διαχείριση των εν λόγω αποβλήτων.

ΕΤΟΣ	Αξιοποίηση επ' ωφέλεια της γεωργίας (% κ.β. επί ξηρού)
2016	20%
2020	50%

Εξορυκτικά Απόβλητα

Βασική προτεραιότητα στη διαχείριση των εξορυκτικών αποβλήτων είναι:

- Η αποφυγή συσσώρευσης αποκρίσεων στους χώρους των εγκαταστάσεων.
- Η αποκατάσταση του τραυματισμένου ανάγλυφου των χώρων εκμετάλλευσης.
- Η απογραφή και αποκατάσταση των κλειστών και εγκαταλελειμμένων λατομείων –ορυχείων.

Απόβλητα που περιέχουν Υδράργυρο

Βασική πολιτική αποτελεί:

- Η σταδιακή κατάργηση των χρήσεων και των εκπομπών υδραργύρου, εξαιρουμένων των χρήσεων για σκοπούς έρευνας και ανάπτυξης, ιατρικούς σκοπούς ή σκοπούς χημικής ανάλυσης.
- Η ανάπτυξη ολοκληρωμένου συστήματος διαχείρισης μεταλλικού Υδραργύρου.

Μικρές Ποσότητες Επικινδύνων Αποβλήτων (ΜΠΕΑ)

Βασική πολιτική αποτελεί η χωριστή συλλογή των ΜΠΕΑ από το κλάσμα των ΑΣΑ και η περαιτέρω κατάλληλη διαχείρισή τους.

Απόβλητα που περιέχουν Αμιάντο

Βασική πολιτική αποτελεί η μείωση των διασυννοριακών μεταφορών αποβλήτων αμιάντου και η κατά προτεραιότητα διάθεσή τους εντός της χώρας σε κατάλληλα διαμορφωμένο ΧΥΤ.

Ρεύματα Εναλλακτικής Διαχείρισης:

- Εξορθολογισμός της λειτουργίας των ΣΕΔ, με προτεραιότητα σταδιακά ρεύματα αποβλήτων συσκευασίας και ΑΕΚΚ.
- Γεωγραφική επέκταση της ανακύκλωσης.
- Προώθηση χωριστής συλλογής αποβλήτων συσκευασίας.
- Ποιοτική αναβάθμιση της ανακύκλωσης.
- Ενίσχυση της συλλογής αποβλήτων συσκευασιών / άλλων προϊόντων.
- Ενίσχυση ανάκτησης –ανακύκλωσης.
- Καταπολέμηση εισφοροδιαφυγής.
- Ανάπτυξη αγορών ανακτώμενων υλικών.
- Ένταξη νέων ρευμάτων στην εναλλακτική διαχείρισης.
- Καταγραφή των διαχειριστών / παραγωγών συσκευασιών / άλλων προϊόντων.
- Ενημέρωση – ευαισθητοποίηση κοινού / φορέων.

1.8.3 Διαχείριση Απορριμμάτων – Εθνικό Σχέδιο Πρόληψης της Δημιουργίας Απορριμμάτων

Το Εθνικό Στρατηγικό Σχέδιο Πρόληψης Δημιουργίας Αποβλήτων που τέθηκε σε διαβούλευση το Δεκέμβριο του 2013, έχει ως όραμα, σύμφωνα με την προαναφερθείσα Οδηγία 2008/98/ΕΚ, την αποσύνδεση της οικονομικής ανάπτυξης από την παραγωγή αποβλήτων και την πρόκληση αρνητικών συνεπειών στο περιβάλλον και την ανθρώπινη υγεία, στοχεύοντας σε μια οικονομία μηδενικών αποβλήτων.

Ως γενικοί στόχοι του εν λόγω Σχεδίου ορίζονται οι εξής:

- Προώθηση της βιώσιμης κατανάλωσης προϊόντων
- Προώθηση της επαναχρησιμοποίησης προϊόντων
- Βελτίωση ενημέρωσης και ευαισθητοποίηση του κοινού σε σχέση με την πρόληψη δημιουργίας αποβλήτων.

Οι ακόλουθοι ενδεικτικοί ποσοτικοί υποστόχοι/ μέτρα μπορούν να συμβάλλουν στην επίτευξη των ανωτέρω στόχων:

- ✓ Βελτίωση ενημέρωσης και αύξηση ευαισθητοποίησης κοινού, βιομηχανίας, εμπορίου κλπ για την ανάγκη μείωσης των αποβλήτων.
- ✓ Βελτίωση καταναλωτικής συμπεριφοράς, προωθώντας την αγορά περιβαλλοντικά φιλικών προϊόντων και τη βιώσιμη κατανάλωση.
- ✓ Αύξηση διάρκειας ζωής προϊόντων και αγαθών.
- ✓ Ενθάρρυνση επαναχρησιμοποίησης προϊόντων.
- ✓ Οικολογικός σχεδιασμός προϊόντων.
- ✓ Βελτίωση της αποδοτικότητας των υλών στις κύριες κατηγορίες προϊόντων.
- ✓ Επιδίωξη μιας φιλόδοξης βιώσιμης πολιτικής σε σχέση με την αγορά και κατανάλωση αγαθών.
- ✓ Μείωση στη χρήση ορισμένων επικίνδυνων χημικών ουσιών και αντικατάσταση με λιγότερο επικίνδυνες εναλλακτικές λύσεις.
- ✓ Ενίσχυση των προσπάθειών για τη μείωση και την καλύτερη διαχείριση των αποβλήτων.
- ✓ Περαιτέρω προώθηση των «πράσινων» προμηθειών. Ως μέτρο πρόληψης, στο πλαίσιο δημόσιων και εταιρικών προμηθειών, θα προωθηθεί περαιτέρω η ενσωμάτωση των περιβαλλοντικών κριτηρίων και των κριτηρίων πρόληψης της δημιουργίας αποβλήτων σε δημοπρασίες και συμβάσεις, σύμφωνα με το Εγχειρίδιο για Περιβαλλοντικές Δημόσιες Προμήθειες.

Στο Εθνικό Σχέδιο Πρόληψης επιλέγονται οι εξής τομείς προτεραιότητας για τη θέσπιση ποιοτικών στόχων, βάσει των παραγόμενων ποσοτήτων, της συνέργειας με άλλους θεσμοθετημένους στόχους και της επικινδυνότητας:

1. Απόβλητα Τροφίμων / Κουζίνας
2. Υλικά / Απόβλητα Συσκευασίας
3. Χαρτί
4. Απόβλητα Ηλεκτρικού και Ηλεκτρονικού Εξοπλισμού

Ειδικότερα, για κάθε έναν από αυτούς τους τομείς ορίζονται Ειδικοί Στόχοι, οι οποίοι αφορούν την προώθηση μείωσης των εκάστοτε απορριμμάτων και ορίζονται τα ενδεικτικά μέτρα, οι πιθανοί δείκτες, καθώς και τα δυνατά-αδύνατα σημεία, οι ευκαιρίες και οι κίνδυνοι.

1.8.4 Διαχείριση Απορριμμάτων - Περιφερειακό Σχέδιο Διαχείρισης Απορριμμάτων Ανατολικής Μακεδονίας - Θράκης

Σύμφωνα με την έγκριση σχεδίου διαχείρισης στερεών αποβλήτων της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης με αριθμ. Πρωτ. 9429/9 στις 3/09/09 έχουν καθοριστεί πλήρως οι στόχοι της περιφέρειας για τη διαχείριση των στερεών αποβλήτων.

Κύριοι στόχοι είναι :

- ✓ Η ποσοτική μείωση των αποβλήτων και η ποιοτική βελτίωση αυτών
- ✓ Η επαναχρησιμοποίηση υλικών
- ✓ Η αξιοποίηση των αποβλήτων
- ✓ Η εφαρμογή της αρχής «ο ρυπαίνων πληρώνει»
- ✓ Η πλήρης αποκατάσταση όλων των ΧΑΔΑ
- ✓ Η προώθηση της οργάνωσης ολοκληρωμένου συστήματος διαχείρισης των άλλων ρευμάτων αποβλήτων πλην αυτού των αστικών
- ✓ Η ευαισθητοποίηση του κοινού κ.ά.

Οι στόχοι αυτοί είναι απολύτως σύμφωνοι και με ΕΣΔΑ.

Αναλυτικότερα για τις ομάδες αποβλήτων όπως αυτές καθορίζονται από το ΕΣΔΑ :

- ✓ Για τα υλικά συσκευασίας ο στόχος περιγράφεται πλήρως από τον Ν 2939/2001 όπως τροποποιήθηκε με την ΚΥΑ 9268/469/2007 και υπόχρεος φορέας για την υλοποίηση αυτού είναι τα εγκεκριμένα Συστήματα Εναλλακτικής Διαχείρισης Αποβλήτων Υλικών Συσκευασίας
- ✓ Για τα Βιοαποδομήσιμα Αστικά Απόβλητα (ΒΑΑ), στόχος του ΕΣΔΑ είναι: το 2020 τα ΒΑΑ, που προορίζονται για τους χώρους υγειονομικής ταφής, θα πρέπει να

μειωθούν στο 35% της συνολικής κ.β ποσότητας βιοαποδομήσιμων που είχαν παραχθεί το 1995.

- ✓ Για τα μη επικίνδυνα στερεά βιομηχανικά απόβλητα, τα οποία πρέπει να υφίστανται την διαχείριση με ευθύνη του παραγωγού και κατόχου τους.
- ✓ Όσον αφορά την ιλύ των εγκαταστάσεων επεξεργασίας λυμάτων στόχος είναι πρώτιστα η τήρηση των περιβαλλοντικών όρων λειτουργίας των ΕΕΛ και η προώθηση της αξιοποίησης της με αντίστοιχη μείωση του ποσοστού τελικής διάθεσης. Επίσης στόχος είναι η ορθολογική διαχείρισή της μέσω υποστηρικτικών δράσεων προκειμένου να προωθηθεί η αξιοποίηση, αλλά και η ασφαλής διάθεση.
- ✓ Τη διαχείριση των μεταχειρισμένων ελαστικών στην ΠΑΜΘ έχει αναλάβει από το 2005, με 200 σημεία συλλογής, το Συλλογικό Σύστημα Εναλλακτικής Διαχείρισης Μεταχειρισμένων Ελαστικών «ECO ELASTIKA α.ε» με στόχο τη συλλογή των ελαστικών και τη μεταφορά τους προς αξιοποίηση σε σχετικές μονάδες.
- ✓ Η διαχείριση των νοσοκομειακών και ιατρικών αποβλήτων δεν αποτελεί ζητούμενο των στόχων του ΠΕΣΔΑ.

Για την εφαρμογή όλων των παραπάνω στόχων, καθώς και επιβλέπων για την υλοποίηση των έργων στο σύνολο της ΠΑΜΘ, έχει συσταθεί η Ανώνυμη Εταιρεία «Διαχείριση Απορριμμάτων Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης Α.Α.Ε»(ΔΙ.Α.ΜΑΘ Α.Α.Ε).

1.9 Βιοποικιλότητα

1.9.1 Συμβάσεις Ηνωμένων Εθνών για τη Βιολογική Ποικιλότητα Aichi και Nagoya

Κατά τη 10^η Διάσκεψη των μερών (COP 10) της Σύμβασης για τη βιολογική ποικιλότητα που έλαβε χώρα στη Nagoya της Ιαπωνίας, το 2010, υιοθετήθηκε από 193 χώρες, συμπεριλαμβανομένης της ΕΕ και όλων των κρατών μελών της, το αναθεωρημένο και επικαιροποιημένο Στρατηγικό Σχέδιο για τη βιοποικιλότητα μέχρι το 2020 (αναφορά στο 1.9.2.), συμπεριλαμβανομένων 20 Στόχων, γνωστοί και ως στόχοι Aichi για τη βιοποικιλότητα.

Οι 20 αυτοί στόχοι πρέπει να επιτευχθούν μέχρι το 2020 και διακρίνονται σε πέντε στρατηγικούς στόχους:

Στρατηγικός στόχος Α: Αντιμετώπιση των αιτίων της απώλειας βιοποικιλότητας μέσω της διάδοσης της ενσωμάτωσης της βιοποικιλότητας στο θεματολόγιο των κυβερνήσεων και των κοινωνιών.

Στρατηγικός στόχος Β: Μείωση των άμεσων πιέσεων στη βιοποικιλότητα και προώθηση της βιώσιμης χρήσης.

Στρατηγικός στόχος Γ: Βελτίωση της κατάστασης όσον αφορά τη βιοποικιλότητα μέσω της προστασίας των οικοσυστημάτων, των ειδών και της γενετικής πολυμορφίας.

Στρατηγικός στόχος Δ: Ενίσχυση των οφελών από τη βιοποικιλότητα και τις υπηρεσίες των οικοσυστημάτων για όλους.

Στρατηγικός στόχος Ε: Ενίσχυση της υλοποίησης με συμμετοχικό σχεδιασμό, διαχείριση της γνώσης και οικοδόμηση δεξιοτήτων.

Ι.9.2 Στρατηγική της ΕΕ για τη βιοποικιλότητα με ορίζοντα το 2020

Τον Μάρτιο του 2010 οι ηγέτες των χωρών της ΕΕ αναγνώρισαν ότι ο στόχος του 2010 για τη βιοποικιλότητα δεν δύναται να επιτευχθεί, γι' αυτό ενέκριναν το μακροπρόθεσμο όραμα και το φιλόδοξο πρωταρχικό στόχο που πρότεινε η Επιτροπή στην ανακοίνωσή της με τον τίτλο «Επιλογές όσον αφορά το όραμα και τον στόχο της ΕΕ για τη βιοποικιλότητα μετά το 2010».

Όραμα για το 2050

Μέχρι το 2050 η βιοποικιλότητα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και οι οικοσυστημικές υπηρεσίες που παρέχει – το φυσικό της κεφάλαιο – θα προστατευθούν, θα αποτιμηθούν και θα αποκατασταθούν καταλλήλως για την εγγενή αξία της βιοποικιλότητας και για την ουσιαστική συμβολή τους στην ανθρώπινη ευημερία και την οικονομική ευμάρεια, ούτως ώστε να αποτραπούν καταστροφικές αλλαγές που οφείλονται στην απώλεια βιοποικιλότητας.

Πρωταρχικός στόχος για το 2020

Ανάσχεση της απώλειας βιοποικιλότητας και της υποβάθμισης των οικοσυστημικών υπηρεσιών στην ΕΕ μέχρι το 2020 και αποκατάστασή τους στο βαθμό του εφικτού, με παράλληλη ενίσχυση της συμβολής της ΕΕ στην αποτροπή της απώλειας βιοποικιλότητας παγκοσμίως.

Ειδικότερα, η στρατηγική για τη βιοποικιλότητα με ορίζοντα το 2020 περιλαμβάνει έξι αλληλοϋποστηριζόμενους και αλληλένδετους ειδικούς στόχους που εξυπηρετούν τον πρωταρχικό στόχο για το 2020. Αυτοί είναι οι εξής:

Ειδικός στόχος 1

Ανάσχεση της υποβάθμισης της κατάστασης όλων των ειδών και ενδιαιτημάτων που εμπίπτουν στη νομοθεσία της ΕΕ για την προστασία της φύσης και επίτευξη σημαντικής και μετρήσιμης βελτίωσης της κατάστασής τους, ώστε μέχρι το 2020 και σε σύγκριση με τις τρέχουσες εκτιμήσεις: (i) να έχουν αυξηθεί οι διενεργούμενες βάσει της οδηγίας για τα ενδιαιτήματα εκτιμήσεις ενδιαιτημάτων και εκτιμήσεις ειδών, από τις οποίες προκύπτει βελτιωμένη κατάσταση διατήρησης, κατά 100% και 50%, αντίστοιχα, και (ii) να έχουν αυξηθεί κατά 50% οι διενεργούμενες βάσει της οδηγίας για τα πτηνά εκτιμήσεις ειδών από τις οποίες προκύπτει σταθερή ή βελτιωμένη κατάσταση.

Ειδικός στόχος 2:

Μέχρι το 2020, διατήρηση και βελτίωση των οικοσυστημάτων και των υπηρεσιών που παρέχουν, με τη δημιουργία πράσινης υποδομής και την αποκατάσταση τουλάχιστον του 15% των υποβαθμισμένων οικοσυστημάτων.

Ειδικός στόχος 3*:

Α) Γεωργία: Μέχρι το 2020, μεγιστοποίηση των καλλιεργούμενων εκτάσεων – σε όλο το φάσμα των βοσκοτόπων, αρόσιμων γαιών και μόνιμων καλλιεργειών – οι οποίες υπάγονται σε μέτρα σχετιζόμενα με τη βιοποικιλότητα στο πλαίσιο της κοινής γεωργικής πολιτικής, ώστε να εξασφαλιστεί η διατήρηση της βιοποικιλότητας και να επέλθει μετρήσιμη βελτίωση(*), αφενός της κατάστασης διατήρησης των ειδών και ενδιαιτημάτων που εξαρτώνται ή επηρεάζονται από τη γεωργία και, αφετέρου, της παροχής οικοσυστημικών υπηρεσιών, σε σύγκριση με το σενάριο αναφοράς 2010 της ΕΕ, με αποτέλεσμα τη συμβολή στην ενίσχυση της αειφόρου διαχείρισης.

Β) Δάση: Μέχρι το 2020, εφαρμογή σχεδίων δασικής διαχείρισης ή ισοδύναμων μέσων, σύμφωνα με την αειφόρο δασική διαχείριση²¹, για όλα τα δάση που ανήκουν στο Δημόσιο και τις δασικές εκμεταλλεύσεις που υπερβαίνουν ένα ορισμένο μέγεθος** (θα καθοριστεί από τα κράτη μέλη ή τις περιφέρειες και θα ανακοινωθεί μέσω των οικείων προγραμμάτων αγροτικής ανάπτυξης) και για τις οποίες διατίθεται χρηματοδότηση στο πλαίσιο της πολιτικής της ΕΕ για την αγροτική ανάπτυξη, ώστε να επέλθει μετρήσιμη βελτίωση(*), αφενός της κατάστασης διατήρησης των ειδών και ενδιαιτημάτων που εξαρτώνται ή επηρεάζονται από τη δασοκομία και, αφετέρου, της παροχής σχετικών οικοσυστημικών υπηρεσιών, σε σύγκριση με το σενάριο αναφοράς 2010 της ΕΕ.

(*) Η βελτίωση θα μετράται – και για τους δύο ειδικούς στόχους – σε σύγκριση με τους ποσοτικούς στόχους βελτίωσης για την κατάσταση διατήρησης των ειδών και των ενδιαιτημάτων ενωσιακού ενδιαφέροντος (ειδικός στόχος 1) και την αποκατάσταση των υποβαθμισμένων οικοσυστημάτων (ειδικός στόχος 2).

(**) Όσον αφορά τις μικρότερες δασικές εκμεταλλεύσεις, τα κράτη μέλη μπορούν να παρέχουν πρόσθετα κίνητρα για να ενθαρρύνουν τη θέσπιση διαχειριστικών σχεδίων ή ισοδύναμων μέσων τα οποία είναι σύμφωνα με την αειφόρο δασική διαχείριση.

Ειδικός στόχος 4:

Αλιεία: Επίτευξη Μέγιστης Βιώσιμης Απόδοσης (ΜΒΑ) μέχρι το 2015. Επίτευξη της πληθυσμιακής κατανομής ανά ηλικία και μέγεθος που είναι ενδεικτική υγιούς αποθέματος, με διαχείριση της αλιείας χωρίς σημαντικές δυσμενείς επιπτώσεις σε άλλα αποθέματα, είδη και οικοσυστήματα, για την υποστήριξη της επίτευξης καλής περιβαλλοντικής κατάστασης μέχρι το 2020, όπως επιβάλλει η οδηγία-πλαίσιο για τη θαλάσσια στρατηγική.

Ειδικός στόχος 5:

Μέχρι το 2020, ταυτοποίηση και ιεράρχηση των χωροκατακτητικών ξένων ειδών και των διαδρομών που ακολουθούν, έλεγχος ή εξάλειψη των ειδών προτεραιότητας και διαχείριση των διαδρομών κατά τρόπο ώστε να προλαμβάνεται η είσοδος και εγκατάσταση νέων ειδών.

Ειδικός στόχος 6:

Μέχρι το 2020, αύξηση της συμβολής της ΕΕ στην αποτροπή της απώλειας βιοποικιλότητας παγκοσμίως.

Η στρατηγική για τη βιοποικιλότητα της ΕΕ σημειώνει ότι για να επιτευχθούν οι ενωσιακοί και παγκόσμιοι στόχοι για το 2020 «απαιτείται η πλήρης συμμετοχή και δέσμευση ευρέος φάσματος εμπλεκομένων φορέων. Προκειμένου να εξασφαλιστεί αυτό, θα διευρυνθούν και θα προωθηθούν ορισμένες καίριες σημασίας συμπράξεις για την υποστήριξη της παρούσας στρατηγικής».

1.9.2.1 Οδηγία 92/43/ΕΟΚ για τη διατήρηση των φυσικών ενδιαιτημάτων και την άγρια χλωρίδα και πανίδα

Η Ευρωπαϊκή Ένωση ανταποκρινόμενη στην ανάγκη για ανάσχεση της συνεχούς υποβάθμισης των φυσικών οικοτόπων και των κινδύνων που απειλούν ορισμένα είδη, προέβη το 1992 στην έκδοση της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ «για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας», ορίζοντας ένα κοινό πλαίσιο για τη διατήρηση των φυσικών ενδιαιτημάτων, των φυτών και των ζώων κοινωτικού ενδιαφέροντος.

Με την οδηγία περί οικοτόπων συνίσταται ένα συνεκτικό ευρωπαϊκό οικολογικό δίκτυο ειδικών ζωνών, επονομαζόμενο "Natura 2000". Το δίκτυο αυτό, όντας το μεγαλύτερο οικολογικό δίκτυο παγκοσμίως, αποτελείται από «Ειδικές Ζώνες Διατήρησης (ΕΖΔ)» που έχουν χαρακτηρίσει τα κράτη μέλη δυνάμει αυτής της οδηγίας, καθώς και ζώνες ειδικής προστασίας που έχουν ταξινομηθεί σύμφωνα με τις διατάξεις της οδηγίας περί πτηνών 2009/147/ΕΚ (αναφορά στο επόμενο).

Τα παραρτήματα I και II της οδηγίας περιλαμβάνουν τον τύπο οικοτόπων και τα είδη των οποίων η διατήρηση απαιτεί το χαρακτηρισμό περιοχών ως ΕΖΔ. Ορισμένα από αυτά ορίζονται ως τύποι οικοτόπων ή ειδών «προτεραιότητας» (που διατρέχουν κίνδυνο εξαφάνισης). Στο παράρτημα IV απαριθμούνται τα ζωικά και φυτικά είδη που απαιτούν ιδιαίτερα αυστηρή προστασία.

Ειδικότερα, τα κράτη μέλη αναλαμβάνουν τις εξής υποχρεώσεις:

- να ενθαρρύνουν τη διαχείριση των στοιχείων του τοπίου που θεωρούν ουσιαστικά για τη μετανάστευση, τη γεωγραφική κατανομή και τη γενετική ανταλλαγή των αγρίων ειδών·
- να θεσπίσουν ιδιαίτερα αυστηρά συστήματα προστασίας για ορισμένα ζωικά και φυτικά είδη που απειλούνται (παράρτημα IV) και να μελετήσουν τη σκοπιμότητα της επανεισαγωγής των ειδών αυτών στο έδαφός τους·
- να απαγορεύσουν τη χρήση μη επιλεκτικών μέσων αφαίρεσης από το φυσικό περιβάλλον, σύλληψης ή θανάτωσης ορισμένων ζωικών και φυτικών ειδών (παράρτημα V).

Η οδηγία προβλέπει τη δυνατότητα συγχρηματοδότησης των μέτρων διατήρησης από την Κοινότητα. Είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι τα παραρτήματα της οδηγίας

τροποποιήθηκαν, ώστε να ληφθεί υπόψη η βιοποικιλότητα των κρατών μελών που προσχώρησαν στην ΕΕ το 2004 και το 2007.

Σημειώνεται ότι στο ελληνικό δίκαιο η οδηγία ενσωματώθηκε με τις: ΚΥΑ 33318/3028/11-12-1998 (ΦΕΚ 1289/Β/28-12-98) «Καθορισμός μέτρων και διαδικασιών για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων (ενδιαιτημάτων) καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας» και ΚΥΑ Η.Π. 14849/853/Ε103/4-4-2008 (ΦΕΚ 645/Β/11-4-08) «Τροποποίηση των υπ' αριθμ. 33318/3028/1998 κοινών υπουργικών αποφάσεων (Β' 1289) και υπ' αριθμ. 29459/1510/2005 κοινών υπουργικών αποφάσεων (Β' 992), σε συμμόρφωση με διατάξεις της οδηγίας 2006/105 του Συμβουλίου της 20ης Νοεμβρίου 2006 της Ευρωπαϊκής Ένωσης».

1.9.2.2 Οδηγία 2009/147/ΕΚ για την ορνιθοπανίδα

Η Οδηγία 2009/147/ΕΚ «περί της διατηρήσεως των αγρίων πτηνών» αντικαθιστά την οδηγία 79/409/ΕΟΚ (της κοινώς αποκαλούμενης οδηγίας «Πτηνά»), που ήταν το παλαιότερο νομικό κείμενο της ΕΕ για τη φύση. Αναγνωρίστηκε ότι τα κράτη μέλη πρέπει να λάβουν μέτρα που θα διασφαλίζουν τη διατήρηση και θα ρυθμίζουν την εκμετάλλευση των πτηνών που ζουν εκ φύσεως σε άγρια κατάσταση στο ευρωπαϊκό έδαφος, ώστε να διατηρηθεί ή να προσαρμοστεί ο πληθυσμός τους σε ικανοποιητικά επίπεδα.

Σύμφωνα με αυτήν την οδηγία τα κράτη μέλη οφείλουν να δημιουργήσουν ζώνες προστασίας, να συντηρούν και να διευθετούν τους οικοτόπους και να αποκαταστήσουν τους ήδη κατεστραμμένους βιοτόπους. Σε αυτό το πλαίσιο τα κράτη μέλη είναι αναγκαίο να δημιουργήσουν Ζώνες Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ) για τα απειλούμενα είδη πτηνών και για τα αποδημητικά πτηνά, τοποθετώντας αυτές τις περιοχές στη φυσική περιοχή εξαπλώσεως των πτηνών (μπορούν να περιλαμβάνουν ζώνες διαχειρίσεως, φωλεοποιήσεως ή σταθμούς κατά μήκος των οδών αποδημίας).

Τα κράτη μέλη πρέπει να δώσουν ιδιαίτερη προσοχή στους υγροτόπους που βρίσκονται σε ύφεση σε όλη την Ευρώπη και να μεριμνούν ώστε να τηρούνται ορισμένες αρχές σχετικά με το κυνήγι.

Η παρούσα οδηγία εισάγει ένα γενικό καθεστώς προστασίας όλων των ειδών αγρίων πτηνών που διαβιούν στο έδαφος της Ευρώπης. Ειδικότερα απαγορεύει:

- τον εκ προθέσεως φόνο ή σύλληψη αγρίων πτηνών·
- την καταστροφή ή βλάβη των φωλιών·
- τη συλλογή των αυγών στη φύση και την κατοχή τους (έστω και κενών)·
- τη σκόπιμη ενόχληση των πτηνών, ιδιαίτερα όταν θέτει σε κίνδυνο τη διατήρηση των ειδών·
- το εμπόριο και την κατοχή ζωντανών ή νεκρών πτηνών, των οποίων απαγορεύεται η θήρα και η σύλληψη (η εν λόγω απαγόρευση ισχύει επίσης για οποιοδήποτε μέρος ή προϊόν προέρχεται από πτηνό).

Ι.9.3 Εθνική Στρατηγική για τη Βιοποικιλότητα

Η Εθνική Πολιτική για τη Βιοποικιλότητα εντοπίζει ως άμεσες αιτίες, για τη μείωση της βιοποικιλότητας στην Ελλάδα, τις εξής:

- η καταστροφή ή αλλαγή και ο κατακερματισμός των οικοσυστημάτων, που προκαλούν οι αλλαγές στις χρήσεις γης (γεωργία - αστικοποίηση) και η ανάπτυξη των υποδομών,
- η εισβολή ξενικών ειδών,
- η υπερεκμετάλλευση των ειδών και των φυσικών πόρων,
- οι ασθένειες,
- η ρύπανση που προκαλούν οι ανθρώπινες δραστηριότητες ,
- η κλιματική αλλαγή.

Ως κύριες απειλές ανακύκλωσης του είδους στην Ελλάδα αποτελούν:

- Για τα φυτά: η υπερβόσκηση, η συλλογή φυτών και η ανάπτυξη υποδομών στον παράκτιο χώρο.
- Για τα πουλιά: η γεωργική ρύπανση, η αλλαγή χρήσεων γης (αποξηράνσεις), οι οχλούσες δραστηριότητες (κυνήγι, υλοτομία) και η επέκταση και εντατικοποίηση των καλλιεργειών.
- Για τα αμφίβια: η κλιματική αλλαγή (ξηρασία), η ατμοσφαιρική ρύπανση και το κυνήγι - συλλογή ζώων.
- Για τα ερπετά: η συλλογή ζώων, η διάνοιξη οδών και οι πυρκαγιές.
- Για τα χερσαία θηλαστικά: η ανθρώπινη όχληση - αναψυχή, η οικιστική εξάπλωση, η γεωργική ρύπανση και οι πυρκαγιές.
- Για τα θαλάσσια θηλαστικά: η γεωργική ρύπανση (απορροές - ευτροφισμός), τα βιομηχανικά απόβλητα και η αλιεία.
- Για τα θαλάσσια ψάρια: η αλιεία .
- Για τα ψάρια του γλυκού νερού: η αλλαγή χρήσεων σε υδατικά σώματα (αποξηράνσεις, υδροηλεκτρικά), τα αστικά λύματα και η γεωργική ρύπανση.

Όραμα για τη βιοποικιλότητα με ορίζοντα το 2050 είναι: Η βιοποικιλότητα στην Ελλάδα και οι λειτουργίες των οικοσυστημάτων, που αυτή υποστηρίζει, δηλαδή το εθνικό φυσικό κεφάλαιο, να προστατεύονται. Η προστασία αυτή προκύπτει από την εγγενή αξία της βιοποικιλότητας, αλλά και την ουσιαστική συμμετοχή στην ευμάρεια και την οικονομική ευημερία και αποβλέπει στην αποτροπή καταστρεπτικών αλλαγών που προκαλούνται από την απώλεια της.

Σκοπός της Στρατηγικής για τη βιοποικιλότητα είναι η ανάσχεση της απώλειάς της και της υποβάθμισης των λειτουργιών των οικοσυστημάτων της Ελλάδας μέχρι το 2026, η αποκατάστασή τους, όπου χρειάζεται και είναι δυνατή, η ανάδειξή της ως εθνικό

κεφάλαιο, όπως και η εντατικοποίηση της συμβολής της στην αποτροπή περαιτέρω απώλειας της σε παγκόσμιο επίπεδο.

Η στρατηγική περιλαμβάνει 13 γενικούς Στόχους, οι οποίοι είναι:

1. Η αύξηση της γνώσης για τη βιοποικιλότητα, μέσα από τη συγκέντρωση, τον εμπλουτισμό και τη διαχείριση της γνώσης.
2. Η διατήρηση και αποκατάσταση των ειδών και των οικοτόπων της Ελλάδας, μέσα από τον προγραμματισμό προτεραιοτήτων διατήρησης, παρακολούθηση και έργων αποκατάστασης.
3. Η οργάνωση και λειτουργία Εθνικού Συστήματος Προστατευόμενων Περιοχών, με την ολοκλήρωση του χαρακτηρισμού περιοχών, της θεσμικής κατοχύρωσης και την οριοθέτηση, όπου κρίνεται απαραίτητο, οικολογικών διαδρόμων.
4. Η διατήρηση των γενετικών πόρων, της πρόσβασης σε αυτούς και καταμερισμός των ωφελειών που θα προκύψουν από την χρήση τους.
5. Η ενσωμάτωση των αναγκών διατήρησης της βιοποικιλότητας και προώθηση της αειφορικής διαχείρισης των οικοσυστημάτων σε όλες τις πολιτικές και τα επίπεδα σχεδιασμού (αναπτυξιακού, χωρικού, πολεοδομικού) και θέσπιση κινήτρων. Ο στόχος εξειδικεύεται μέσα από: α) την ενσωμάτωση των στόχων της διατήρησης σε όλα τα επίπεδα σχεδιασμού και την ενίσχυση της σύνδεσης του αναπτυξιακού προγραμματισμού τομεακών πολιτικών με τη χωρική ανάπτυξη, β) τη συμβατότητα των έργων υποδομής με την προστασία της βιοποικιλότητας γ) τη διασφάλιση της συμβατότητας της οικιστικής, βιομηχανικής ανάπτυξης, του τουρισμού, της αγροτικής ανάπτυξης, της παραγωγής ενέργειας, εξόρυξης και των ανθρώπινων δραστηριοτήτων και αναψυχής με τη διατήρηση της βιοποικιλότητας.
6. Η διατήρηση της ποικιλότητας του τοπίου μέσα από την ενσωμάτωσή της στις τομεακές πολιτικές, τη λήψη μέτρων διατήρησης πέρα των προστατευόμενων περιοχών και των γεωτόπων.
7. Η λήψη μέτρων για τη μείωση των επιπτώσεων στη βιοποικιλότητα λόγω της κλιματικής αλλαγής μέσα από τη διερεύνηση των κινδύνων, την ενίσχυση των δυνατοτήτων των επιμέρους στοιχείων να αποκριθούν αποτελεσματικά στις επιπτώσεις και την υλοποίηση δράσεων αντιμετώπισης των επιπτώσεων.
8. Η προστασία από τα είδη εισβολείς, μέσα από τον έλεγχο και την ανίχνευση, αλλά και δράσεις θεραπείας.
9. Η ενίσχυση της διεθνούς και διακρατικής συνεργασίας για την προστασία της βιοποικιλότητας.
10. Η αναβάθμιση της αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας της δημόσιας διοίκησης στη διαχείριση και προστασία.
11. Η ενσωμάτωση της διατήρησης της βιοποικιλότητας στο αξιακό σύστημα της κοινωνίας, μέσα από δράσεις εκπαίδευσης – ευαισθητοποίησης.
12. Η συμμετοχή της κοινωνίας στη διατήρηση.

13. Η αποτίμηση των οικοσυστηματικών υπηρεσιών στην Ελλάδα και προβολή της αξίας της ελληνικής βιοποικιλότητας.

1.9.3.1 PAF's 2014-2020 – Πλαίσιο Δράσεων Προτεραιότητας για τις περιοχές του δικτύου NATURA 2000

Λαμβάνοντας υπόψη τις προαναφερθείσες Οδηγίες 92/43/ΕΟΚ και 2009/147/ΕΚ για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων, της άγριας πανίδας, πτηνών και χλωρίδας, η Ελλάδα προέβη στην κατάρτιση ενός εθνικού Πλαισίου Δράσεων Προτεραιότητας για την αποτελεσματική διαχείριση του Δικτύου NATURA 2000 και την περιγραφή των δυνατοτήτων χρηματοδότησης αυτού, το οποίο για τη νέα προγραμματική περίοδο 2014-2020 βρίσκεται στην Α' Φάση (Απρίλιος 2014).

Στο παρόν PAF πραγματοποιείται μια επισκόπηση της κατάστασης των τύπων οικοτόπων και ειδών του Δικτύου NATURA 2000 στην Ελλάδα, καθώς και της τρέχουσας εμπειρίας από τη χρήση των κοινοτικών χρηματοδοτικών μέσων, ώστε να αποτυπωθούν οι προτεραιότητες για τους τύπους οικοτόπων σχετικά με την απαίτηση μετρήσιμης προόδου στο υπό στόχο φυσικό περιβάλλον σύμφωνα με την ΕΕ 2020 Στρατηγική για τη Βιοποικιλότητα και για τη διασφάλιση της καλής λειτουργία του δικτύου Natura 2000.

Έτσι, σημειώνονται οι στρατηγικές προτεραιότητες σε σχέση με τις επενδύσεις στη Natura 2000 σχετιζόμενες με πράσινο τουρισμό και θέσεις εργασίας, προς ενίσχυση του μετριασμού της κλιματικής αλλαγής και της προσαρμογής σε αυτή ή άλλων ωφελειών για τα οικοσυστήματα, όπως έρευνα, εκπαίδευση, επιμόρφωση ευαισθητοποίηση και προώθηση των συνεργασιών (και διασυννοριακών) συνδεδεμένων με την διαχείριση της Natura 2000. Αυτές συνοψίζονται στα εξής:

1. Υιοθέτηση οικοσυστημικής (ολοκληρωμένης) προσέγγισης

Στο πλαίσιο αυτό προβλέπονται / προωθούνται οι παρακάτω δράσεις:

- Διαμόρφωση οικολογικών διαδρόμων και υποστήριξη πράσινων υποδομών σε επίπεδο Περιφέρειας για τη βελτίωση της σύνδεσης μεταξύ των κηρυγμένων περιοχών και των τύπων οικοτόπων και ειδών με στόχο τη διατήρηση της βιοποικιλότητας και τη μετρίαση της κλιματικής αλλαγής.
- Διαμόρφωση συνεργασιών – συμπράξεων για την ανάδειξη του τοπίου ως συστατικού πόρου για την ανάπτυξη, ειδικότερα του τουρισμού, στη βάση της διευρυμένης έννοιας του που περιλαμβάνει εκτός από το φυσικό περιβάλλον και πολιτιστικά / ιστορικά / αρχιτεκτονικά κ.ά στοιχεία.
- Σχέδια Διαχείρισης σε Περιφερειακό επίπεδο.

2. Κλιματική αλλαγή

Οι επενδύσεις με βασικό στόχο τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής και την προσαρμογή σε αυτή προσανατολίζονται στα παρακάτω μέτρα:

- A. Την ενίσχυση της φυσικής ικανότητας για την αποθήκευση άνθρακα.
- B. Τη μετρίαση κινδύνων (π.χ. πυρκαγιές, πλημμύρες, ξηρασία, διάβρωση εδάφους κλπ) από τυχόν ακραία φαινόμενα.

Γ. Τη μείωση των επιπτώσεων εξαιτίας της ανόδου της στάθμης της θάλασσας.

3. Ολοκληρωμένη Διαχείριση

A. Προσανατολισμός επενδύσεων προς την κατεύθυνση ενίσχυσης ενός μοντέλου οικοτουριστικής ανάπτυξης στις περιοχές Natura 2000 που συνάδει με το χαρακτήρά τους και αποσκοπεί στον περιορισμό των απειλών από την ανάπτυξη μεγάλης κλίμακας τουριστικών δραστηριοτήτων καθώς και στην ενίσχυση της τοπικής οικονομίας με στόχο την εδραίωση εκείνων των συμπράξεων/ συνεργειών που απαιτούνται για την προστασία και διατήρηση του προστατευτέου αντικειμένου τους.

B. Εκπαίδευση / Κατάρτιση / Ενημέρωση

I.10 Μετρίαση της Κλιματικής Αλλαγής - Ενέργεια

I.10.1 Στρατηγική των Η.Ε. και της ΕΕ για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή UNFCCC

Η αντιμετώπιση της Κλιματικής Αλλαγής είναι μια παγκόσμια πρόκληση, στην οποία συντονισμό ασκούν τα Ηνωμένα Έθνη και κεντρική στρατηγική είναι η Σύμβαση-πλαίσιο των Ηνωμένων Εθνών για την αλλαγή του κλίματος (UNFCCC). Η Σύμβαση επιδιώκει τη μείωση των διεθνών εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου με τον καθορισμό στόχων σε εθνικό επίπεδο με βάση την έννοια της «κοινής αλλά διαφοροποιημένης ευθύνης». Αυτό σημαίνει ότι, τα έθνη, που έχουν εκπέμψει το μεγαλύτερο μέρος των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου μέχρι τώρα, θα πρέπει να επιδιώξουν μεγαλύτερη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου.

Σύμφωνα με την UNFCCC (πρωτόκολλο του Κιότο), η Ευρωπαϊκή Ένωση αποφάσισε σε συλλογικό στόχο τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου κατά 8% σε σχέση με τα επίπεδα του 1990, μεταξύ των ετών 2008 και 2012 (με τους στόχους ανά Κράτος-Μέλος να διαφοροποιούνται στο πλαίσιο της ατομικής τους ευθύνης).

Το Μάρτιο του 2007, στο πλαίσιο διαμόρφωσης της Στρατηγικής E2020, οι αρχηγοί κρατών και κυβερνήσεων της ΕΕ ενέκριναν μια ολοκληρωμένη προσέγγιση για την ενεργειακή πολιτική που έχει ως στόχο την καταπολέμηση της αλλαγής του κλίματος και την αύξηση της ενεργειακής ασφάλειας της ΕΕ, ενισχύοντας παράλληλα την ανταγωνιστικότητά της. Θέτουν μια σειρά από απαιτητικούς στόχους για το κλίμα και την ενέργεια, που πρέπει να επιτευχθούν μέχρι το 2020, οι οποίοι είναι γνωστή ως στόχοι του '20-20-20 '.

Για να ανταποκρίνονται στις υποχρεώσεις της ΕΕ, που απορρέουν από το διεθνές δίκαιο και σύμφωνα με την ευρωπαϊκή φιλοδοξία, τα κράτη μέλη οφείλουν να:

- Μειώσουν (σε επίπεδο ένωσης) τις συνδυασμένες εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου το 2020 κατά τουλάχιστον 20 % σε σχέση τα επίπεδα του 1990.

- Παράγουν το 20% της συνδυασμένης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές .
- Βελτιώσουν την ενεργειακή απόδοση για κατανάλωση πρωτογενούς ενέργειας κατά 20 % σε σύγκριση με τα προβλεπόμενα επίπεδα .

I.10.2 Ενεργειακός Χάρτης Πορείας για το 2050 (Λευκή Βίβλος)

Σε μακροπρόθεσμο επίπεδο δημιουργήθηκε ο χάρτης πορείας (roadmap) για τη μετάβαση σε μια ανταγωνιστική οικονομία χαμηλών επιπέδων ανθρακούχων εκπομπών το 2050. Στόχος του Οδικού αυτού Χάρτη είναι η χάραξη μιας οικονομικώς αποδοτικής οδού για τη μείωση των εγχώριων εκπομπών κατά 80 έως 95% (σε σχέση με τα επίπεδα του 1990) μέχρι τα μέσα του 21ου αιώνα. Ο χάρτης πορείας προσδιορίζει ορόσημα και παρέχει καθοδήγηση σχετικά με το πώς η Ευρώπη θα προχωρήσει σε μια φιλική προς το κλίμα οικονομία χαμηλών εκπομπών άνθρακα με τον πιο αποτελεσματικό τρόπο.

I.10.3 Πλαίσιο για τις πολιτικές που αφορούν το κλίμα και την ενέργεια με χρονικό ορίζοντα το έτος 2030 (Πράσινη Βίβλος)

Στις 27 Μαρτίου 2013 τέθηκε σε διαβούλευση, έως τις 2 Ιουλίου, η Πράσινη Βίβλος για τις πολιτικές που αφορούν το κλίμα και την ενέργεια με χρονικό ορίζοντα το έτος 2030 υπό μορφή ερωτήσεων, με στόχο τη συγκέντρωση αποδεικτικών στοιχείων και απόψεων για υποστήριξη της ανάπτυξης του πλαισίου 2030. Η ΕΕ, παρά το ότι διαθέτει σαφές πλαίσιο που κατευθύνει τις πολιτικές για την ενέργεια και το κλίμα έως το 2020, εντούτοις είναι αναγκαίος ο προβληματισμός σχετικά με το νέο πλαίσιο που θα διέπει αυτές τις πολιτικές το 2030. Αυτό συμβαίνει εξαιτίας της ανάγκης:

α) για ασφάλεια δικαίου και μειωμένου κινδύνου (λόγω κανονιστικών ρυθμίσεων) για τους επενδυτές που ασχολούνται με μακροχρόνιους επενδυτικούς κύκλους,

β) για στήριξη της πορείας προόδου προς μια ανταγωνιστική οικονομία και ένα ασφαλές ενεργειακό σύστημα με την αποσαφήνιση των στόχων για το 2030 και δημιουργία μεγαλύτερης ζήτησης για αποδοτικές τεχνολογίες και

γ) την ανάγκη η ΕΕ να καταλήξει σε συμφωνία επί σειράς ζητημάτων για το μετριασμό της κλιματικής αλλαγής ενόψει της σύναψης διεθνούς συμφωνίας έως το τέλος του 2015.

Η Πράσινη Βίβλος, αφού πραγματοποιεί μια επισκόπηση του ισχύοντος πλαισίου και των επιτευγμάτων σε σχέση με την ενέργεια και το κλίμα, στη συνέχεια παρουσιάζει τα εξής καίρια ζητήματα:

α) τους στόχους,

β) τα λοιπά μέσα άσκησης πολιτικής,

γ) την ανταγωνιστικότητα, και

δ) τη διαφορετική ικανότητα των κρατών μελών να αναλαμβάνουν δράση,

για τα οποία ζητείται η συμβολή των εμπλεκόμενων παραγόντων, με την εμπειρία και τις απόψεις τους, οι οποίες θεμελιώνονται, όπου καθίσταται δυνατό, με έγκυρες αποδείξεις. Ειδικότερα, για τους στόχους τίθενται οι εξής ερωτήσεις:

- Ποια στόχευση θα ήταν αποτελεσματικότερη για την προώθηση των στόχων της πολιτικής για το κλίμα και την ενέργεια με χρονικό ορίζοντα το 2030; Σε ποιο επίπεδο οφείλει να εφαρμόζεται (ΕΕ, κράτη μέλη ή τομείς) και σε ποιο βαθμό πρέπει να είναι νομικά δεσμευτική;
- Έχουν διαπιστωθεί αντιφάσεις στους τρέχοντες στόχους για το 2020 και, εάν ναι, με ποιο τρόπο θα μπορούσε να εμπεδωθεί καλύτερα η συνοχή των υποψήφιων στόχων για το έτος 2030;
- Κρίνεται άραγε σκόπιμος ο καθορισμός στόχων σε επιμέρους τομείς, όπως οι μεταφορές, η γεωργία και η βιομηχανία και, εάν ναι, σε ποιους από αυτούς; Για παράδειγμα, είναι για τον τομέα των μεταφορών αναγκαίος ο καθορισμός στόχου για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, λαμβανομένων υπόψη των στόχων για μείωση των εκπομπών CO₂ για τα επιβατηγά αυτοκίνητα και τα ελαφρά εμπορικά οχήματα;
- Πώς μπορούν η οικονομική βιωσιμότητα, καθώς και ο μεταβαλλόμενος βαθμός ωριμότητας των τεχνολογιών να αντανakλώνται καλύτερα στους στόχους στο πλαίσιο για το 2030;
- Πώς πρέπει να αξιολογείται η πρόοδος για άλλες πτυχές της ενεργειακής πολιτικής της ΕΕ, όπως η ασφάλεια του εφοδιασμού, οι οποίες ενδέχεται να μην ανήκουν στους πρωταρχικούς στόχους;

Σε συνέχεια της απόκρισης των ενδιαφερόμενων στην Πράσινη Βίβλο και της φιλόδοξης δέσμευσης των χαρτών πορείας για το 2050, στις 22 Ιανουαρίου 2014, ανακοινώθηκε από την Επιτροπή προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών, το πλαίσιο πολιτικής για το κλίμα και την ενέργεια κατά την περίοδο από το 2020 έως το 2030. Το πλαίσιο αυτό θα πρέπει να στηρίζεται στην πλήρη υλοποίηση των στόχων 20-20-20 και ειδικότερα στα εξής (COM (2014) 15 final):

- ο «Φιλόδοξη δέσμευση για τη μείωση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου σύμφωνα με τους χάρτες πορείας για το 2050. Για την υλοποίηση αυτής της δέσμευσης θα πρέπει να υιοθετηθεί οικονομικά αποδοτική προσέγγιση, που να ανταποκρίνεται στις προκλήσεις προσιτού κόστους, ανταγωνιστικότητας, ασφάλειας των προμηθειών και αειφορίας, και να λαμβάνει υπόψη την τρέχουσα οικονομική και πολιτική συγκυρία.
- ο Απλούστευση του ευρωπαϊκού πλαισίου πολιτικής και παράλληλη βελτίωση της συμπληρωματικότητας και της συνάφειας μεταξύ στόχων και μέσων.
- ο Εντός αυτού του πλαισίου της ΕΕ, παροχή ευελιξίας στα κράτη μέλη να ορίζουν τη μετάβαση προς οικονομία χαμηλών επιπέδων ανθρακούχων εκπομπών ανάλογα με

τις ιδιαίτερες συνθήκες τους, το ενεργειακό μείγμα που προτιμούν και τις ανάγκες από πλευράς ενεργειακής ασφάλειας, καθώς και της δυνατότητας να διατηρούν το κόστος στα ελάχιστα επίπεδα.

- ο *Ενίσχυση της περιφερειακής συνεργασίας μεταξύ των κρατών μελών που θα τα βοηθήσει να αντιμετωπίσουν κοινές ενεργειακές και κλιματικές προκλήσεις με το χαμηλότερο κόστος, ενώ παράλληλα θα ενισχύεται η ενοποίηση της αγοράς και θα αποτρέπεται η στρέβλωση της αγοράς.*
- ο *Αξιοποίηση της δυναμικής της ανάπτυξης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές με πολιτική που θα στηρίζεται σε πιο αποδοτική ως προς το κόστος προσέγγιση, η οποία θα ενισχύει την ευρωπαϊκή διάσταση και θα επικεντρώνεται σε μεγαλύτερη ενοποίηση της εσωτερικής ενεργειακής αγοράς και σε ανόθευτο ανταγωνισμό.*
- ο *Πλήρης κατανόηση των παραγόντων που καθορίζουν το ενεργειακό κόστος, ούτως ώστε η πολιτική να στηρίζεται σε πραγματικά γεγονότα και στοιχεία για να είμαστε σαφείς ως προς ποιες πτυχές μπορούν να επηρεάσουν οι εθνικές και οι ενωσιακές πολιτικές και ποιες όχι. Διασφάλιση ότι η ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων και το προσιτό κόστος της ενέργειας για τους καταναλωτές αποτελούν κεντρικά στοιχεία στον καθορισμό των στόχων του πλαισίου και των μέσων για την εφαρμογή του.*
- ο *Βελτίωση της ενεργειακής ασφάλειας και παράλληλη θέσπιση ανταγωνιστικού συστήματος χαμηλών επιπέδων ανθρακούχων εκπομπών, μέσω κοινής δράσης, ενοποιημένων αγορών, διαφοροποίησης των εισαγωγών, αειφόρου ανάπτυξης εγχώριων ενεργειακών πηγών, επενδύσεων σε απαραίτητη υποδομή, εξοικονόμησης ενέργειας κατά την τελική χρήση και στήριξης της έρευνας και καινοτομίας.*
- ο *Ενίσχυση της ασφάλειας για τους επενδυτές με σαφή πλέον μηνύματα για τον τρόπο με τον οποίο θα αλλάξει το πλαίσιο πολιτικής μετά το 2020 και με εγγυήσεις ότι πριν από το έτος δεν θα επέλθουν σημαντικές αλλαγές στους υπάρχοντες στόχους και τα μέσα.*
- ο *Δίκαιο επιμερισμό των προσπαθειών μεταξύ κρατών μελών που θα αντικατοπτρίζει τις ειδικές συνθήκες και ικανότητές τους.»*

Πιο συγκεκριμένα, τα βασικά στοιχεία του πλαισίου έγκεινται: α) στο νέο στόχο μείωσης των εγχώριων εκπομπών αερίων θερμοκηπίου κατά 40% σε σύγκριση με το 1990, ποσοστό που θα κατανεμηθεί μεταξύ των τομέων ΣΕΔΕ (σύστημα εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής αερίων θερμοκηπίου εντός της ΕΕ) και των τομέων εκτός ΣΕΔΕ, β) στην ανάγκη ενθάρρυνσης, κατ' επέκταση του προαναφερθέντος στόχου μείωσης, της αύξησης του μεριδίου ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές στην ΕΕ σε τουλάχιστον 27% και της απαίτησης για υψηλότερο επίπεδο εξοικονόμησης ενέργειας κατά περίπου 25% το 2030, γ) στην αναβολή έως το 2019/2020 της δημοπράτησης δικαιωμάτων εκπομπών ύψους 900 εκατ., δ) στις πρόσφατες κατευθυντήριες γραμμές για τη δημόσια παρέμβαση σε αγορές ηλεκτρικής ενέργειας που εξέδωσε πρόσφατα η επιτροπή και στη διεξαγωγή, επί του παρόντος, διαβούλευσης σχετικά με την αναθεώρηση των κατευθυντήριων γραμμών για τις κρατικές ενισχύσεις στο περιβάλλον και την ενέργεια την περίοδο ως το 2020., και τέλος ε) στην αναγκαία περαιτέρω αξιοποίηση εγχώριων αειφόρων

ενεργειακών πηγών και συλλογική δράση των κρατών μελών για τη διαφοροποίηση των χωρών εφοδιασμού και των οδύσεων εισαγωγών ορυκτών καυσίμων.

Παράλληλα, στο ίδιο πλαίσιο πολιτικής αναφέρεται η Ευρωπαϊκή Διακυβέρνηση που τίθεται για την υλοποίησή του. Απαιτούνται, δηλαδή, εθνικά σχέδια για ανταγωνιστική, ασφαλή και αειφόρο ενέργεια με 3 στάδια:

- 1) η Επιτροπή θα εκπονήσει λεπτομερή καθοδήγηση σχετικά με τη λειτουργία της νέας διαδικασίας διακυβέρνησης και ιδίως σχετικά με το περιεχόμενο των εν λόγω εθνικών σχεδίων,
- 2) κατάρτιση σχεδίων των κρατών μελών, μέσω επαναληπτικής διαδικασίας και
- 3) αξιολόγηση σχεδίων και ανειλημμένων δεσμεύσεων των κρατών μελών,

καθώς και δείκτες και στόχοι που θα περιλαμβάνουν τις διαφορές στις τιμές ενέργειας μεταξύ της ΕΕ και μεγάλων εμπορικών εταίρων, την εγκατάσταση έξυπνων δικτύων και γραμμών διασύνδεσης μεταξύ κρατών μελών με ιδιαίτερη προτεραιότητα στη μεγαλύτερη καθυστέρηση της επίτευξης του στόχου κτλ.

Στο πλαίσιο της πολιτικής για την μετρίαση της Κλιματικής Αλλαγής και τις επίτευξης των παραπάνω στόχων η ΕΕ έχει θεσπίσει ένα σύνολο Οδηγιών που προσδιορίζουν επιμέρους στόχους και τρόπους δράσης για την επίτευξη των παραπάνω Στρατηγικών Στόχων (αρχικά της επίτευξης του 20-20-20). Σημαντικότερες από αυτές είναι:

Η **Οδηγία 2009/28/ΕΚ** σχετικά με την προώθηση της χρήσης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές και την τροποποίηση και τη συνακόλουθη κατάργηση των οδηγιών 2001/77/ΕΚ και 2003/30/ΕΚ (Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ).

Η Οδηγία αποσκοπεί στη δημιουργία ενός κοινού πλαισίου παραγωγής και προώθησης της ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές. Βάση της Οδηγίας κάθε κράτος μέλος έχει θέσει έναν εκτιμώμενο στόχο σχετικά με το μερίδιο της ενέργειας που παράγει από ανανεώσιμες πηγές, στο σύνολο της ακαθάριστης τελικής κατανάλωσης ενέργειας για το 2020. Ο στόχος αυτός συνάδει με το συνολικό στόχο «20-20-20» της Κοινότητας. Επιπλέον, το μερίδιο της ενέργειας που παράγεται από ανανεώσιμες πηγές στον τομέα των μεταφορών πρέπει να ισούται με τουλάχιστον 10 % της ακαθάριστης τελικής κατανάλωσης ενέργειας στον συγκεκριμένο τομέα έως το 2020.

Κάθε κράτος μέλος θεσπίζει Εθνικό Σχέδιο Δράσης όπου ορίζονται τα μερίδια της ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές που καταναλίσκονται στις μεταφορές, στην παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας και θέρμανσης για το 2020. Η Ελλάδα, στο πλαίσιο υιοθέτησης συγκεκριμένων αναπτυξιακών και περιβαλλοντικών πολιτικών, με το Νόμο 3851/2010 προχώρησε στην αύξηση **του εθνικού στόχου συμμετοχής των ΑΠΕ στην τελική κατανάλωση ενέργειας στο 20%, ο οποίος και εξειδικεύεται σε 40 % συμμετοχή των ΑΠΕ στην ηλεκτροπαραγωγή, 20 % σε ανάγκες θέρμανσης - ψύξης και 10 % στις μεταφορές.**

Οι **Οδηγίες 2012/27/ΕΕ** και **2010/31/ΕΕ** σχετικά με την Ενεργειακή Αποδοτικότητα θέτει ένα κοινό πλαίσιο μέτρων για την προώθηση της ενεργειακής απόδοσης εντός της Κοινότητας, ώστε να επιτευχθεί ο στόχος της εξοικονόμησης κατά 20% μέχρι το 2020 και η κατανάλωση της ενέργειας να μην υπερβαίνει τους 1.474 εκατομμύρια Ισοδύναμους Τόνους Πετρελαίου πρωτογενούς ενέργειας ή τους 1.078 εκατομμύρια Ισοδύναμους

Τόνους Πετρελαίου τελικής ενέργειας. Ο υπολογισμός του στόχου εξοικονόμησης ενέργειας «ισοδυναμεί τουλάχιστον με την πραγματοποίηση νέων εξοικονομήσεων κάθε χρόνο από την 1η Ιανουαρίου 2014 έως τις 31 Δεκεμβρίου 2020 ίσων με το 1,5% των κατ' όγκον ετήσιων πωλήσεων ενέργειας στους τελικούς καταναλωτές όλων των διανομέων ενέργειας είτε όλων των εταιρειών λιανικής πώλησης ενέργειας, του μέσου όρου των τριών τελευταίων ετών πριν από την 1η Ιανουαρίου 2013. Οι κατ' όγκον πωλήσεις ενέργειας που χρησιμοποιούνται στις μεταφορές μπορούν να εξαιρούνται εν μέρει ή εν όλω από αυτόν τον υπολογισμό».

Βάση των υπολογισμών του ΚΑΠΕ προκύπτει **ο στόχος εξοικονόμησης ενέργειας για την περίοδο 2014-2020 ο οποίος διαμορφώνεται σωρευτικά σε 3.301,8 ktoe εκ των οποίων το σύνολο των νέων ετήσιων εξοικονομήσεων είναι ίσο με 893,8 ktoe.**

I.11 Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή

I.11.1 Στρατηγική της ΕΕ για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή

Είναι γεγονός ότι με την έναρξη ισχύος του Πρωτοκόλλου του Κιότο, οι διεθνείς προσπάθειες καταπολέμησης της αλλαγής του κλίματος εισήλθαν σε νέο στάδιο. Ανάμεσα σε αυτές τις προσπάθειες συγκαταλέγεται η ανακοίνωση της Επιτροπής στις 9/2/2005 για την «επιτυχή καταπολέμηση της αλλαγής του κλίματος», η οποία αποτέλεσε τις βάσεις της στρατηγικής σχετικά με την κλιματική αλλαγή και ακολουθήθηκε από την ανακοίνωση στις 10/1/2007 για τον «Περιορισμό της αλλαγής του κλίματος του πλανήτη σε αύξηση της θερμοκρασίας κατά 2 βαθμούς Κελσίου – Η πορεία προς το 2020 και μετέπειτα».

Πιο συγκεκριμένα, στην ανακοίνωση της Επιτροπής το 2005 τίθεται ο στόχος των "2 °C" που συνιστούν οι επιστήμονες, δηλαδή ο περιορισμός της μελλοντικής ανόδου της μέσης θερμοκρασίας του πλανήτη στους 2 °C σε σχέση με τα προβιομηχανικά επίπεδα με την παράλληλη μείωση έως το 2050 των παγκόσμιων εκπομπών τουλάχιστον κατά 15% σε σχέση με τα επίπεδα εκπομπών του 1990. Επιπλέον, σημειώνεται ότι η μελλοντική στρατηγική της ΕΕ σε θέματα αλλαγής του κλίματος θα πρέπει να περιλαμβάνει τα ακόλουθα στοιχεία:

- Διεύρυνση της αντιμετώπισης της αλλαγής του κλίματος σε όλες τις ρυπαίνουσες χώρες (με κοινές αλλά διαφοροποιημένες ευθύνες) και σε όλους τους εμπλεκόμενους τομείς (σύνολο των μέτρων μεταφοράς, αποψίλωση των δασών, κλπ.) - Διεύρυνση της συμμετοχής με αύξηση του αριθμού των χωρών ανά τον κόσμο που λαμβάνουν αποτελεσματικά μέτρα για την επίτευξη των στόχων ·
- Ενίσχυση της καινοτομίας με εφαρμογή και εγκατάσταση υφιστάμενων τεχνολογιών και ανάπτυξη νέων τεχνολογιών·

- Χρήση και ενίσχυση των αγοροκεντρικών μέσων και ευέλικτων μηχανισμών (π.χ. σύστημα ανταλλαγής δικαιωμάτων εκπομπών)·
- Ενσωμάτωση πολιτικών προσαρμογής στην αλλαγή του κλίματος, σε προληπτικό και επανορθωτικό επίπεδο, ανάλογα με τους πλέον πληττόμενους οικονομικούς τομείς και περιφέρειες·
- Συστράτευση και άλλων πολιτικών π.χ. το πεδίο εφαρμογής της διεθνούς δράσης θα πρέπει να διευρυνθεί ούτως ώστε να καλύπτει όλα τα αέρια του θερμοκηπίου και όλους τους τομείς της οικονομίας κτλ·
- Άμεση και αποτελεσματική εφαρμογή των συμπεφωνημένων πολιτικών·
- Αύξηση της ευαισθητοποίησης του κοινού·
- Αύξηση και καλύτερη εστίαση της έρευνας·
- Ενίσχυση της συνεργασίας με τις τρίτες χώρες·
- Μετάβαση του ευρωπαϊκού προγράμματος για την αλλαγή του κλίματος σε ένα νέο στάδιο εντός του 2005·

Στη συνέχεια η Επιτροπή με τη στρατηγική σχετικά με την αλλαγή του κλίματος μέχρι το 2020, προτείνει πιο συγκεκριμένες ενέργειες για να περιοριστούν οι επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής και να μειωθούν οι πιθανότητες μειζόνων και οριστικών διαταράξεων του κλίματος σε παγκόσμιο επίπεδο. Έτσι, αφού η ΕΕ και τα κράτη μέλη επιβεβαίωσαν το στόχο των 2 °C και μετέπειτα, καθόρισαν τις εξής δράσεις στην ΕΕ:

- Καθορισμός στόχων μείωσης των εκπομπών με σκοπό την υιοθέτηση ως στόχο, στο πλαίσιο των διεθνών διαπραγματεύσεων, την κατά 30 % μείωση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου στις αναπτυγμένες χώρες (ως προς τα επίπεδα του 1990) έως το 2020. Έως ότου επιτευχθεί αυτή η συμφωνία, η ΕΕ είναι αναγκαίο να αναλάβει ρητή και ανεξάρτητη δέσμευση υπέρ της μείωσης των εσωτερικών της εκπομπών τουλάχιστον κατά 20 % μέχρι το 2020.
- Ενέργειες που απορρέουν από την ενεργειακή πολιτική της Ε.Ε. και περιλαμβάνουν τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης της Ε.Ε. κατά 20% έως το 2020, την αύξηση του μεριδίου των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας σε 20% έως το 2020 και την υιοθέτηση μιας πιο ασφαλούς από περιβαλλοντική άποψη πολιτικής δέσμευσης άνθρακα και αποθήκευσης σε γεωλογικούς σχηματισμούς (CCS), συμπεριλαμβανομένης της κατασκευής δώδεκα μεγάλης κλίμακας μονάδων επίδειξης στην Ευρώπη έως το 2015
- Αναγκαία η ενίσχυση του κοινοτικού συστήματος εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής (ΣΕΔΕ) αερίων θερμοκηπίου λαμβάνοντας τα εξής μέτρα: αύξηση της διάθεσης των δικαιωμάτων εκπομπής για περίοδο που να υπερβαίνει την πενταετία· επέκταση του συστήματος και σε άλλα αέρια και τομείς· αναγνώριση της δέσμευσης άνθρακα και αποθήκευσης σε γεωλογικούς σχηματισμούς· εναρμόνιση των διαδικασιών κατανομής των δικαιωμάτων εκπομπής μεταξύ των κρατών μελών· σύνδεση του συστήματος με τα συμβατά και δεσμευτικά συστήματα άλλων κρατών

- Μείωση εκπομπών στον τομέα των μεταφορών με έγκριση των προτάσεων σχετικά με τη συμπερίληψη των αεροπορικών μεταφορών στο ΣΕΔΕ και τη φορολογία επί των επιβατικών οχημάτων ανάλογα με τις εκπομπές CO₂ που προκαλούν. Η μείωση των εκπομπών CO₂ από τα αυτοκίνητα αντιμετωπίζεται επίσης ως ενδεχόμενο, πρωτίστως για να επιτευχθεί ο στόχος των 120 g CO₂/km. Σημαντική θεωρείται η ενίσχυση των μέτρων της Λευκής Βίβλου, ο περιορισμός των εκπομπών GHG από τις οδικές εμπορευματικές μεταφορές και τη ναυτιλία, καθώς και η μείωση των εκπομπών κύκλου ζωής CO₂ στα καύσιμα μεταφορών, ενισχύοντας παράλληλα τα βιοκαύσιμα.
- Μείωση των εκπομπών του CO₂ σε άλλους τομείς όπως στις κατοικίες και τα εμπορικά κτίρια μέχρι και 30%. Παράλληλη μείωση και άλλων αερίων, ιδίως μέσω της εφαρμογής και της ενίσχυσης των μέτρων στον τομέα της γεωργίας και των δασών, και καθορισμός ορίων για τις εκπομπές μεθανίου από κινητήρες αερίου κτλ, περαιτέρω περιορισμός ή απαγόρευση της χρήσης φθοριούχων αερίων· μείωση των εκπομπών οξειδίων του αζώτου που παράγονται από καύση και συμπερίληψη των εκπομπών από μεγάλες εγκαταστάσεις στο ΣΕΔΕ.
- Στον τομέα της έρευνας και της τεχνολογικής ανάπτυξης θεωρείται αναγκαίο να ενεργοποιηθούν τάχιστα οι χρηματοδοτικοί πόροι στο πλαίσιο του 7ου κοινοτικού προγράμματος – πλαισίου με παράλληλη αύξηση του προϋπολογισμού υπέρ της έρευνας μετά το 2013· πλήρης εφαρμογή των σχεδίων δράσεων για την ενεργειακή τεχνολογία και τις οικοτεχνολογίες.
- Υλοποίηση των στρατηγικών προσανατολισμών για τη συνοχή που συμβάλλουν στην ανάπτυξη των αειφόρων συστημάτων μεταφορών και ενέργειας και προάγουν τις τεχνικές που σέβονται το περιβάλλον.
- Περαιτέρω δράσεις στις αναπτυγμένες χώρες για δέσμευση μείωσης των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου κατά 30% σε σχέση με τα επίπεδα του 1990 μέχρι το 2020 και δραστηριοποίηση των αναπτυσσόμενων χωρών για να επιτύχουν μείωση σε απόλυτα μεγέθη των εν λόγω εκπομπών μετά το 2020. Οι ενέργειες αυτές μπορούν να υλοποιηθούν με: Μια νέα προσέγγιση στον μηχανισμό καθαρής ανάπτυξης· Μια Βελτιωμένη πρόσβαση σε χρηματοδότηση· Με κλαδικές προσεγγίσεις· Με ποσοτικά προσδιορισμένα όρια εκπομπών και με απουσία υποχρεώσεων για τις λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες.

Έχοντας, λοιπόν, ως βάση της στρατηγική του 2007 σχετικά με τον περιορισμό της αλλαγής του κλίματος του πλανήτη μέχρι το 2020, η Επιτροπή στις 26.3.2013 εξέδωσε γνωμοδοτική ανακοίνωση (αποσκοπεί σε διάλογο μεταξύ κρατών μελών κτλ) για τη «*Διεθνή συμφωνία του 2015 για την κλιματική αλλαγή: Η διαμόρφωση της διεθνούς πολιτικής για το κλίμα μετά το 2020*». Βάσεις για αυτή τη συμφωνία αποτελούν τα εξής:

- Επίδειξη της απαιτούμενης φιλοδοξίας για τη μείωση των εκπομπών παγκοσμίως·
- Διευκόλυνση της συμβολής όλων των μεγάλων οικονομιών και όλων των τομέων στην παγκόσμια προσπάθεια μετριασμού·
- Ενσωμάτωση της αλλαγής του κλίματος και της αμοιβαίας ενίσχυσης των διαδικασιών και πρωτοβουλιών·

- Μετριασμός των εκπομπών των αερίων του θερμοκηπίου παγκοσμίως κάτω από τα επίπεδα του 1990 έως το 2030, δηλαδή μείωση περίπου κατά 25% σε σύγκριση με τις εκπομπές του 2010·
- Ανάγκη για πλήρη ενσωμάτωση των ζητημάτων της διεθνούς πολιτικής στο ευρύ φάσμα των τομέων πολιτικής, π.χ. στον περιφερειακό και χωροταξικό σχεδιασμό, στη διαχείριση παράκτιων ζωνών κτλ·
- Προώθηση μιας περιεκτικής και ολοκληρωμένης προσέγγισης για τα μέσα εφαρμογή, περιλαμβανομένων των ζητημάτων χρηματοδότησης σε παγκόσμιο επίπεδο·
- Προώθηση του θεσμού του Κέντρου και Δικτύου Τεχνολογίας για το Κλίμα για την ταχύτερη διάδοση των νέων και προηγμένων τεχνολογιών·
- Προώθηση των μηχανισμών που βασίζονται στην αγορά π.χ. εμπόριο εκπομπών κτλ.

Η πιο πρόσφατη στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή ανακοινώθηκε στις 16/04/2013 από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών. Υπό το πρίσμα ότι, οι συνέπειες της αλλαγής του κλίματος γίνονται όλο και περισσότερο αισθητές στην Ευρώπη, με την πλανητική αύξηση της θερμοκρασίας να πρέπει να συγκρατηθεί σε λιγότερο από 2 °C σε σχέση με τα επίπεδα της προβιομηχανικής εποχής, είναι αναγκαίο να ληφθούν μέτρα προσαρμογής σε όλα τα επίπεδα, από το τοπικό έως το περιφερειακό και το εθνικό, για την αντιμετώπιση των αναπόφευκτων επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής και του οικονομικού, περιβαλλοντικού και κοινωνικού κόστους τους.

Ειδικότερα, στη στρατηγική αυτή, σημειώνεται ότι την τελευταία δεκαετία (2002-2011) η θερμοκρασία της χερσαίας έκτασης της Ευρώπης έχει διαμορφωθεί κατά μέσο όρο σε επίπεδα υψηλότερα κατά 1,3 °C από τα προβιομηχανικά, γεγονός που σημαίνει ότι η αύξηση στην Ευρώπη ήταν ταχύτερη από τον παγκόσμιο μέσο όρο, ενώ παράλληλα αυξήθηκαν ορισμένα ακραία καιρικά φαινόμενα (κύματα καύσωνα, ξηρασία κτλ). Ως συνέπεια αυτών των επιπτώσεων, το 2009 υιοθετήθηκε η Λευκή Βίβλος «Η προσαρμογή στην αλλαγή του κλίματος: προς ένα ευρωπαϊκό πλαίσιο δράσης», όπου καθορίστηκαν ορισμένα μέτρα. Από αυτά, το βασικό παραδοτέο ήταν η διαδικτυακή ευρωπαϊκή πλατφόρμα προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή με την ονομασία Climate - ADAPT, όπου ενσωματώνονται τα πλέον πρόσφατα δεδομένα για τα μέτρα προσαρμογής στην ΕΕ, καθώς και διάφορα χρήσιμα εργαλεία υποστήριξης της πολιτικής. Αξίζει να σημειωθεί ότι στην περίπτωση της Ελλάδας, δίνονται δεδομένα για 4 περιπτώσεις: Παρακολούθηση για την προστασία του εδάφους στην Πελοπόννησο, Ολοκληρωμένο σύστημα ανάλυσης για την αποτελεσματική πυροπροστασία των δασών στην Αττική, Επιπτώσεις της ανόδου της στάθμης της θάλασσας για τις παράκτιες περιοχές του Ανατολικού Αιγαίου και Ήπιες τεχνικές για την προστασία των ακτών στην Ελλάδα. Ωστόσο, πρέπει να σημειωθεί ότι μέχρι σήμερα 15 μέλη της ΕΕ έχουν θεσπίσει στρατηγική προσαρμογής, στα οποία δε συμπεριλαμβάνεται η Ελλάδα.

Η στρατηγική αυτή, λαμβάνοντας υπόψη τις επιπτώσεις της αλλαγής του κλίματος του πλανήτη, όπως οι διαταραχές στις αλυσίδες εφοδιασμού ή η μειωμένη πρόσβαση σε

πρώτες ύλες κτλ, το διάλογο και τη συνεργασία της ΕΕ με τις γειτονικές και τις αναπτυσσόμενες χώρες σε θέματα προσαρμογής, ορίζει ορισμένους στόχους:

Γενικός στόχος της στρατηγικής της ΕΕ για την προσαρμογή είναι η συμβολή στην ενίσχυση της ανθεκτικότητας της Ευρώπης στην κλιματική αλλαγή. Δηλαδή, αύξηση της ετοιμότητας και της ικανότητας αντιμετώπισης των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής σε τοπικό, περιφερειακό, εθνικό και ενωσιακό επίπεδο, διαμόρφωση συνεκτικής προσέγγισης και βελτίωση του συντονισμού.

Ειδικοί στόχοι της στρατηγικής είναι:

1. Προώθηση της ανάληψης δράσης από τα κράτη μέλη – Δράση 1: Ενθάρρυνση της θέσπισης συνολικών στρατηγικών προσαρμογής από όλα τα κράτη μέλη & Δράση 2: Χρηματοδότηση μέσω του LIFE για τη στήριξη της δημιουργίας δυναμικότητας και την επιτάχυνση της δράσης προσαρμογή στην Ευρώπη (2013-2020).
2. Λήψη αποφάσεων με βάση πληρέστερες πληροφορίες – Δράση 4: Συμπλήρωση των κενών των γνώσεων & Δράση 5: Περαιτέρω εξέλιξη της πλατφόρμας Climate-ADAPT σε ενιαίο κέντρο εξυπηρέτησης (one-stop shop) για πληροφορίες σχετικά με την προσαρμογή στην Ευρώπη.
3. Θωράκιση της δράσης της ΕΕ έναντι του κλίματος: προαγωγή της προσαρμογής σε βασικούς τρωτούς τομείς – Δράση 6: Διευκόλυνση της θωράκισης της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής (ΚΓΠ), της πολιτικής για τη συνοχή και της Κοινής Αλιευτικής Πολιτικής (ΚΑΛΠ) έναντι του κλίματος, Δράση 7: Εξασφάλιση ανθεκτικότερης στην κλιματική αλλαγή υποδομής & Δράση 8: Προώθηση ασφαλιστικών προγραμμάτων και άλλων χρηματοπιστωτικών προϊόντων για ανθεκτικές στην κλιματική αλλαγή επενδυτικές και επιχειρηματικές αποφάσεις

Είναι σημαντικό να σημειωθεί για μια πλήρη εικόνα της στρατηγικής της Ε.Ε. για την κλιματική αλλαγή, η δεύτερη περίοδος του Πρωτοκόλλου του Κιότο. Το Πρωτόκολλο του Κιότο αποτελεί μια διεθνή συμφωνία που συνδέεται με τη Σύμβαση – Πλαίσιο των Ηνωμένων Εθνών για την κλιματική αλλαγή, η οποία δεσμεύει τα συμβαλλόμενα μέρη της, θέτοντας διεθνώς δεσμευτικούς στόχους μείωσης των εκπομπών. Υιοθετήθηκε στο Κιότο της Ιαπωνίας στις 11 Δεκεμβρίου 1997 και τέθηκε σε ισχύ στις 16 Φεβρουαρίου 2005. Η πρώτη περίοδος δέσμευση ξεκίνησε το 2008 και τελείωσε το 2012.

Στις 8 Δεκεμβρίου 2012 υιοθετήθηκε, στη Ντόχα του Κατάρ, η τροποποίηση του Πρωτοκόλλου του Κιότο που αφορά:

- Νέες Υποχρεώσεις για τα συμβαλλόμενα μέρη τα οποία συμφώνησαν να αναλάβουν δεσμεύσεις στη δεύτερη περίοδο από 1^η Ιανουαρίου 2013 έως 31 Δεκεμβρίου 2020
- Έναν αναθεωρημένο κατάλογο των αερίων του θερμοκηπίου που θα αναφέρονται από τα συμβαλλόμενα μέρη κατά τη δεύτερη περίοδο δέσμευσης και
- Τροποποιήσεις σε διάφορα άρθρα του πρωτοκόλλου του Κιότο τα οποία αναφέρονται σε ειδικά θέματα της πρώτης περιόδου ανάληψης υποχρεώσεων και έπρεπε να ενημερωθούν κατά τη δεύτερη περίοδο δεσμεύσεων.

Σε αυτή τη δεύτερη περίοδο δεσμεύσεων, τα συμβαλλόμενα μέρη δεσμεύονται να μειώσουν τις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου κατά τουλάχιστον 18% κάτω από τα επίπεδα του 1990 κατά την οκταετία 2013-2020, ενώ η σύνθεση των μερών είναι διαφορετική από αυτής της πρώτης περιόδου. Οι τρεις μηχανισμοί του Πρωτοκόλλου του Κιότου:

- α) Διεθνής Εμπορία Δικαιωμάτων των Εκπομπών,
- β) Μηχανισμοί Καθαρής Ανάπτυξης και
- γ) Κοινή εφαρμογή, παραμένουν και στη δεύτερη περίοδο δεσμεύσεων.

Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι η Ελλάδα κύρωσε το Πρωτόκολλο του Κιότο για την πρώτη περίοδο δεσμεύσεων με το Νόμο 3017/2002 (ΦΕΚ Α'117). Σύμφωνα με αυτόν, δεσμεύεται να περιορίσει την αύξηση των εκπομπών της στο +25% για το διάστημα 2008-2012, προκειμένου να συνεισφέρει στο κοινό στόχο της ΕΕ για 8% μείωση των εκπομπών της για το αυτό διάστημα. Για να ανταποκριθεί στη δέσμευσή της αυτή, η χώρα εκπόνησε το Εθνικό Πρόγραμμα μείωσης εκπομπών αερίων φαινόμενου θερμοκηπίου για την περίοδο 2000-2010.

I.11.2 Οδηγία 2007/60/ΕΚ για την αξιολόγηση και τη διαχείριση των κινδύνων πλημμύρας – Σχέδια διαχείρισης (υπό κατάρτιση)

Η Κοινοτική Οδηγία 2007/60/ΕΚ “για την αξιολόγηση και τη διαχείριση των κινδύνων πλημμύρας” (Directive of the European Parliament and of the Council “on the assessment and management of flood risks”) αφορά τη θέσπιση του αντίστοιχου πλαισίου, με στόχο τη μείωση των αρνητικών συνεπειών που συνδέονται με τις πλημμύρες στην ανθρώπινη υγεία, το περιβάλλον, την πολιτιστική κληρονομιά και τις οικονομικές δραστηριότητες. Με την Απόφαση Αριθμ. Η.Π. 31822/1542/Ε103 (ΦΕΚ 1108Β2010), έγινε συμμόρφωση της εθνικής νομοθεσίας με τις διατάξεις της Οδηγίας.

Με την Οδηγία δημιουργείται το ευρωπαϊκό πλαίσιο για τη διαχείριση των κινδύνων πλημμύρας, το οποίο επεκτείνει και συντονίζεται στενά με την Οδηγία Πλαίσιο για τα Νερά (2000/60/ΕΚ), που αναφέρθηκε στο 1.6.1. Η Οδηγία προβλέπει, στο πλαίσιο μιας προσέγγισης μακροπρόθεσμου σχεδιασμού, μια διαδικασία διαχείρισης του κινδύνου πλημμύρων, η οποία υλοποιείται σε τρία στάδια:

- Στάδιο 1. Μέχρι το τέλος του 2011. Τα Κράτη Μέλη θα πρέπει έχουν προβεί σε προκαταρκτική εκτίμηση των κινδύνων πλημμύρας για τις λεκάνες απορροής ποταμών και να προσδιορίσουν τις περιοχές με σοβαρή πιθανότητα πλημμύρας (η Ελλάδα έχει ολοκληρώσει και έχει υποβάλει στην ΕΕ έκθεση προκαταρκτικής αξιολόγησης κινδύνων πλημμύρας - 23-03-2012).
- Στάδιο 2. Μέχρι το τέλος του 2013. Σε περιοχές, στις οποίες υφίστανται όντως κίνδυνοι για ζημιές από πλημμύρες, τα Κράτη Μέλη οφείλουν να εκπονήσουν, χάρτες επικινδυνότητας και χάρτες κινδύνων πλημμύρας, στους οποίους θα

αποτυπώνονται οι αρνητικές συνέπειες των πλημμύρων (σε πληθυσμό, εγκαταστάσεις, κλπ).

- Στάδιο 3. Μέχρι το 2015. Για τις παραπάνω περιοχές πρέπει να καταρτισθούν Σχέδια Διαχείρισης των κινδύνων πλημμύρας. Τα Σχέδια Διαχείρισης πρέπει να περιλαμβάνουν μέτρα για τη μείωση της πιθανότητας πλημμύρας και τον περιορισμό των πιθανών της επιπτώσεων. Τα σχέδια αυτά θα καλύπτουν μεν όλες τις φάσεις του κύκλου διαχείρισης των κινδύνων πλημμύρας, αλλά θα εστιάζονται ιδίως:
 1. στην πρόληψη των ζημιών από πλημμύρες (όπως αποφυγή κατασκευής οικιών και βιομηχανιών σε περιοχές που απειλούνται σήμερα ή που θα απειληθούν στο μέλλον από πλημμύρες ή προσαρμογή των μελλοντικών αναπτυξιακών προγραμμάτων στους κινδύνους πλημμύρας κ.ά.)
 2. την προστασία (με τη λήψη μέτρων μείωσης της πιθανότητας πλημμύρων ή/και περιορισμού των επιπτώσεων των πλημμύρων σε συγκεκριμένες τοποθεσίες όπως π.χ. με αποκατάσταση κατακλυζόμενων περιοχών και υγροτόπων)
 3. την ετοιμότητα (π.χ. μέσω της παροχής οδηγιών στο κοινό σχετικά με το τι πρέπει να κάνει σε περίπτωση πλημμύρας).

Τα τρία αυτά στάδια θα επαναλαμβάνονται σε εξαιρετές κύκλους, ώστε να εξασφαλιστεί η συνεκτίμηση των μακροπρόθεσμων εξελίξεων.

Στην Π-ΑΜΘ προς το παρόν εκπονούνται δύο σχετικές μελέτες. Η πρώτη αφορά τη Λεκάνη απορροής του ποταμού Έβρου και υλοποιείται ως πιλοτική, ενώ η δεύτερη αφορά την υπόλοιπη περιφέρεια.

Ι.12 Πολιτιστική κληρονομιά και Τοπίο

Ι.12.1 Ευρωπαϊκή Σύμβαση για το Τοπίο (2004)

Η Ευρωπαϊκή Σύμβαση για το Τοπίο, η οποία θέτει τους γενικούς άξονες πάνω στους οποίους δομείται η πολιτική για το τοπίο στην Ευρώπη και που ψηφίστηκε στην Φλωρεντία το 2000, υιοθετήθηκε από το Ελληνικό κοινοβούλιο το 2010, δηλαδή 10 χρόνια αργότερα πριν αποτελέσει τον Νόμο 3827/10.

Ο Νόμος αυτός εξαιρεί τη σημασία του τοπίου διαπιστώνοντας ότι 'το τοπίο διαδραματίζει ένα σημαντικό ρόλο δημοσίου συμφέροντος από άποψη πολιτισμική, οικολογική, περιβαλλοντική και κοινωνική και ότι συνιστά πόρο ευνοϊκό για την οικονομική δραστηριότητα, του οποίου η προστασία, η διαχείριση και ο σχεδιασμός μπορεί να συμβάλει στη δημιουργία θέσεων εργασίας. Έχοντας επίγνωση ότι το τοπίο συμβάλλει στη διαμόρφωση της τοπικής κουλτούρας και ότι αποτελεί ένα βασικό συστατικό στοιχείο

της Ευρωπαϊκής φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς, συνεισφέροντας στην ανθρώπινη ευημερία και παγίωση της Ευρωπαϊκής ταυτότητας. Αναγνωρίζοντας ότι το τοπίο είναι ένα σημαντικό μέρος της ποιότητας ζωής των ανθρώπων οπουδήποτε, σε αστικές περιοχές και στην ύπαιθρο, σε υποβαθμισμένες περιοχές, όπως και σε περιοχές υψηλής ποιότητας, σε περιοχές αναγνωρισμένες ως εξαιρετικού φυσικού κάλλους, όπως και σε περιοχές χωρίς ιδιαιτερότητες'.

Ακολουθώντας και αφού δώσει τον ορισμό της ίδιας της έννοιας, ορίζει τις έννοιες της πολιτικής, της προστασίας, της διαχείρισης, των στόχων ποιότητας και του σχεδιασμού τοπίων, θέτει δε ως στόχο της ίδιας της σύμβασης την 'προώθηση της προστασίας των τοπίων, τη διαχείριση και το σχεδιασμό τους, και την οργάνωση της Ευρωπαϊκής συνεργασίας σε ζητήματα τοπίων'. Απαραίτητη προϋπόθεση για την προώθηση του παραπάνω στόχου είναι η νομική αναγνώριση των τοπίων, η επεξεργασία και εφαρμογή πολιτικών προστασίας, διαχείρισης και σχεδιασμού, καθώς και η ένταξη των τοπίων στις περιφερειακές και αστικές πολιτικές. Για το σκοπό αυτό, είναι απαραίτητο να καταγράφονται τα χαρακτηριστικά των τοπίων, καθώς και οι δυνάμεις και οι πιέσεις που τα μετασχηματίζουν, να σημειώνονται οι μεταβολές και να ορίζονται στόχοι ποιότητας μετά από δημόσια διαβούλευση. Επιπρόσθετα, ο Νόμος αναγνωρίζει την ανάγκη για αύξηση της ευαισθητοποίησης τόσο των εμπλεκόμενων φορέων όσο και των πολιτών συνολικά.

Ι.12.2 Ολοκληρωμένη Διαχείριση Παράκτιας Ζώνης - Πρωτόκολλο για την ολοκληρωμένη διαχείριση των παράκτιων ζωνών της Μεσογείου

Σύμφωνα με τη διεθνή σύμβαση για την προστασία του θαλασσιού περιβάλλοντος και των παρακτίων περιοχών της Μεσογείου και με τα πρωτόκολλα της, έχει θεσπιστεί ένα κοινό πλαίσιο για την ολοκληρωμένη διαχείριση των παράκτιων ζωνών της Μεσογείου, το οποίο περιλαμβάνει τα αναγκαία μέτρα για την ενδυνάμωση της περιφερειακής συνεργασίας για το σκοπό αυτό.

Σύμφωνα με το Πρωτόκολλο, η ζώνη οριοθετείται από:

- α) το θαλάσσιο όριο των παράκτιων ζωνών, το οποίο είναι το εξωτερικό όριο των χωρικών υδάτων των μερών και
- β) το χερσαίο όριο των παράκτιων ζωνών, το οποίο είναι το όριο των ανάλογων παράκτιων μονάδων, όπως αυτές έχουν οριστεί από τα συμβαλλόμενα μέρη.

Στόχοι της ολοκληρωμένης διαχείρισης των παράκτιων ζωνών είναι:

- α) η διευκόλυνση της αειφόρου ανάπτυξης των παράκτιων ζωνών μέσω του λογικού σχεδιασμού των δραστηριοτήτων, λαμβανομένου υπόψη ότι η οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική ανάπτυξη συνάδει με το περιβάλλον και τα τοπία·

- β) η διατήρηση των παράκτιων ζωνών προς όφελος των σημερινών και μελλοντικών γενεών·
- γ) η εξασφάλιση της αειφόρου εκμετάλλευσης των φυσικών πόρων, ιδίως όσον αφορά τα ύδατα·
- δ) η διατήρηση της ακεραιότητας των παράκτιων οικοσυστημάτων και τοπίων και της γεωμορφολογίας των παράκτιων ζωνών·
- ε) η αποτροπή ή/και μείωση των αποτελεσμάτων των φυσικών κινδύνων και ειδικότερα της αλλαγής του κλίματος, που μπορούν να προκληθούν από φυσικές αιτίες ή ανθρωπογενείς δραστηριότητες·
- στ) η επίτευξη συνοχής μεταξύ δημόσιων και ιδιωτικών πρωτοβουλιών και μεταξύ όλων των αποφάσεων που λαμβάνονται από τις δημόσιες αρχές, σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, οι οποίες επηρεάζουν τη χρήση των παράκτιων ζωνών.

Ως γενικές αρχές της ολοκληρωμένης διαχείρισης των παράκτιων ζωνών κατά την εφαρμογή του παρόντος πρωτοκόλλου, τα συμβαλλόμενα μέρη ακολουθούν τις εξής αρχές όσον αφορά την ολοκληρωμένη διαχείριση των παράκτιων ζωνών:

- α) Ο βιολογικός πλούτος και η φυσική δυναμική και λειτουργία της παλιρροιακής περιοχής και η συμπληρωματική και αλληλοεξαρτώμενη φύση του θαλάσσιου και του χερσαίου τμήματος που συναποτελούν μια ενιαία οντότητα λαμβάνονται ιδιαίτερος υπόψη.
- β) Όλα τα στοιχεία σχετικά με τα υδρολογικά, γεωμορφολογικά, κλιματολογικά, οικολογικά, κοινωνικοοικονομικά και πολιτιστικά συστήματα λαμβάνονται υπόψη με ολοκληρωμένο τρόπο, ώστε να μην σημειώνεται υπέρβαση της φέρουσας ικανότητας των παράκτιων ζωνών και να προλαμβάνονται οι αρνητικές επιπτώσεις λόγω φυσικών καταστροφών και ανάπτυξης.
- γ) Κατά το σχεδιασμό και τη διαχείριση των παράκτιων ζωνών εφαρμόζεται προσέγγιση βασιζόμενη στα οικοσυστήματα, ώστε να εξασφαλίζεται αειφόρος ανάπτυξή τους.
- δ) Διασφαλίζεται η κατάλληλη διακυβέρνηση, η οποία επιτρέπει στους τοπικούς πληθυσμούς και τα μέλη της κοινωνίας των πολιτών που ενδιαφέρονται για τις παράκτιες ζώνες επαρκή και έγκαιρη συμμετοχή τους σε μια διαφανή διαδικασία λήψης αποφάσεων.
- ε) Διασφαλίζεται ο θεσμικός διατομεακός συντονισμός των διάφορων διοικητικών υπηρεσιών και των περιφερειακών και τοπικών αρχών, αρμόδιων για τις παράκτιες ζώνες.
- στ) Διασφαλίζεται χάραξη χωροταξικών στρατηγικών, σχεδίων και προγραμμάτων που καλύπτουν την αστική ανάπτυξη και τις κοινωνικοοικονομικές δραστηριότητες, καθώς και άλλες σχετικές τομεακές πολιτικές.
- ζ) Λαμβάνονται υπόψη η πολλαπλότητα και η ποικιλομορφία των δραστηριοτήτων στις παράκτιες ζώνες και δίνεται προτεραιότητα, όπου είναι απαραίτητο, στις

δημόσιες υπηρεσίες και δραστηριότητες που απαιτούν, από την άποψη της χρήσης και της θέσης, άμεση εγγύτητα με τη θάλασσα.

η) Η κατανομή χρήσεων στο σύνολο των παράκτιων ζωνών είναι ισόρροπη και αποφεύγεται η περιττή συγκέντρωση και η υπερβολική αστική ανάπτυξη.

θ) Εκτελούνται προκαταρκτικές αξιολογήσεις των κινδύνων που συνδέονται με τις διάφορες ανθρωπογενείς δραστηριότητες και υποδομές, ώστε να αποτρέπεται ή να περιορίζεται ο αρνητικός αντίκτυπος τους στις παράκτιες ζώνες.

ι) Αποτρέπεται η ζημία στο παράκτιο περιβάλλον και, όταν συμβαίνει, λαμβάνονται κατάλληλα μέτρα αποκατάστασης.

Σύμφωνα με τους στόχους και τις αρχές του παρόντος πρωτοκόλλου, και λαμβάνοντας υπόψη τις σχετικές διατάξεις της σύμβασης της Βαρκελώνης και των πρωτοκόλλων της, τα συμβαλλόμενα μέρη:

α) αποδίδουν τη δέουσα προσοχή στις οικονομικές δραστηριότητες που απαιτούν την άμεση εγγύτητα με τη θάλασσα·

β) εξασφαλίζουν ότι στις διάφορες οικονομικές δραστηριότητες ελαχιστοποιείται η χρήση των φυσικών πόρων και λαμβάνονται υπόψη οι ανάγκες των μελλοντικών γενεών·

γ) εξασφαλίζουν ότι τηρείται ολοκληρωμένη διαχείριση των υδάτινων πόρων και περιβαλλοντικά ορθή διαχείριση των αποβλήτων·

δ) διασφαλίζουν ότι η παράκτια και η θαλάσσια οικονομία είναι προσαρμοσμένες στην ευπαθή φύση των παράκτιων ζωνών και ότι οι πόροι της θάλασσας προστατεύονται από τη ρύπανση·

ε) καθορίζουν τους δείκτες ανάπτυξης των οικονομικών δραστηριοτήτων για να εξασφαλίσουν βιώσιμη χρήση των παράκτιων ζωνών και να μειώσουν πιέσεις που υπερβαίνουν τη φέρουσα ικανότητά τους·

στ) προωθούν κώδικες ορθής πρακτικής μεταξύ των δημοσίων αρχών, των οικονομικών παραγόντων και των μη κυβερνητικών οργανώσεων.

Επιπλέον, όσον αφορά τις ακόλουθες οικονομικές δραστηριότητες, τα συμβαλλόμενα μέρη συμφωνούν:

α) για τη γεωργία και βιομηχανία, να εξασφαλίσουν υψηλό επίπεδο προστασίας του περιβάλλοντος, όσον αφορά τη χωροθέτηση και την εκτέλεση των γεωργικών και βιομηχανικών δραστηριοτήτων, ώστε να προστατεύονται τα παράκτια οικοσυστήματα και τα τοπία και να αποτρέπεται η ρύπανση της θάλασσας, των υδάτων, του αέρα και του εδάφους·

β) για την αλιεία, να λαμβάνουν υπόψη στα αναπτυξιακά έργα την ανάγκη προστασίας των περιοχών αλιείας, να εξασφαλίζουν ότι οι αλιευτικές πρακτικές είναι συμβατές με την αειφόρο εκμετάλλευση των φυσικών θαλάσσιων πόρων·

γ) για την υδατοκαλλιέργεια, να λαμβάνουν υπόψη στα αναπτυξιακά έργα την ανάγκη προστασίας των περιοχών υδατοκαλλιέργειας και οστρακοκαλλιέργειας,

να ρυθμίζουν την υδατοκαλλιέργεια με έλεγχο της χρήσης των εισροών και της επεξεργασίας αποβλήτων·

- δ) για τον τουρισμό, τις αθλητικές και τις ψυχαγωγικές δραστηριότητες: i) να ενθαρρύνουν τον αειφόρο παράκτιο τουρισμό με τον οποίο διατηρούνται τα παράκτια οικοσυστήματα, οι φυσικοί πόροι, η πολιτιστική κληρονομιά και τα τοπία· ii) να προωθούν ιδιαίτερες μορφές παράκτιου τουρισμού, συμπεριλαμβανομένου του πολιτιστικού, του αγροτικού και του οικολογικού τουρισμού, με σεβασμό στις παραδόσεις των τοπικών πληθυσμών, iii) να ρυθμίζουν ή, όπου είναι απαραίτητο, να απαγορεύουν την πρακτική διάφορων αθλητικών και ψυχαγωγικών δραστηριοτήτων, συμπεριλαμβανομένης της αλιείας αναψυχής και της αφαίρεσης οστρακόδερμων·
- ε) για τη χρήση συγκεκριμένων φυσικών πόρων: i) να επιβάλλουν την έκδοση αδειάς για τις δραστηριότητες ανασκαφής και εξόρυξης μεταλλευμάτων, ii) να ρυθμίζουν την αμμοληψία, και iii) να παρακολουθούν τα παράκτια υδροφόρα στρώματα και τις δυναμικές περιοχές επαφής ή διεπαφής μεταξύ γλυκού και αλμυρού ύδατος, που ενδέχεται να επηρεαστεί αρνητικά από την εξαγωγή υπόγειου ύδατος ή από απορρίψεις στο φυσικό περιβάλλον·
- στ) για υποδομή, ενεργειακές εγκαταστάσεις, λιμένες και θαλάσσιες εργασίες και δομές, να επιβάλλουν έγκριση για αυτού του είδους τις υποδομές, εγκαταστάσεις, εργασίες και δομές, ώστε ο αρνητικός αντίκτυπός τους στα παράκτια οικοσυστήματα, τα τοπία και τη γεωμορφολογία να ελαχιστοποιείται ή, όπου απαιτείται, να αντισταθμίζεται από μέτρα μη οικονομικού χαρακτήρα,
- ζ) για τις θαλάσσιες δραστηριότητες, να διεξάγουν θαλάσσιες δραστηριότητες με τέτοιο τρόπο ώστε να εξασφαλίζεται η διατήρηση των παράκτιων οικοσυστημάτων σύμφωνα με τους κανόνες, τα πρότυπα και τις διαδικασίες των σχετικών διεθνών συμβάσεων.

Για την πρόληψη και τον έλεγχο των πιέσεων στην παράκτια ζώνη, τα συμβαλλόμενα μέλη οφείλουν να λαμβάνουν τα παρακάτω μέτρα:

1. Περιβαλλοντική εκτίμηση: για την εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων στις παράκτιες ζώνες, και ιδίως στα οικοσυστήματά τους, συνεκτιμούν τη συγκεκριμένη ευαισθησία του περιβάλλοντος και τις αλληλεξαρτήσεις μεταξύ θαλάσσιων και χερσαίων τμημάτων των παράκτιων ζωνών. Σύμφωνα με τα ίδια κριτήρια, τα συμβαλλόμενα μέρη διατυπώνουν, ανάλογα με την περίπτωση, στρατηγική περιβαλλοντική εκτίμηση των σχεδίων και προγραμμάτων που επιδρούν στις παράκτιες ζώνες. Στις περιβαλλοντικές εκτιμήσεις λαμβάνονται υπόψη οι σωρευτικές επιπτώσεις στις παράκτιες ζώνες, με τη δέουσα προσοχή, μεταξύ άλλων, στις φέρουσες ικανότητές τους.
2. Χωροταξική πολιτική: με σκοπό την προώθηση της ολοκληρωμένης διαχείρισης των παράκτιων ζωνών, τη μείωση των οικονομικών πιέσεων, τη διατήρηση ανοικτών περιοχών και τη διευκόλυνση της δημόσιας πρόσβασης στη θάλασσα και κατά μήκος της ακτής, τα συμβαλλόμενα μέρη θεσπίζουν κατάλληλα χωροταξικά μέσα και μέτρα, συμπεριλαμβανομένης της διαδικασίας του χωροταξικού σχεδιασμού. Για το σκοπό αυτό, και προκειμένου να διασφαλιστεί η

αειφόρος διαχείριση της δημόσιας και ιδιωτικής γης των παράκτιων περιοχών, τα συμβαλλόμενα μέρη μπορούν μεταξύ άλλων να θεσπίσουν μηχανισμούς για την αγορά, την εκχώρηση, τη δωρεά ή τη μεταφορά εδαφών στο δημόσιο και να επιβάλουν δουλείες στις ιδιοκτησίες.

II. Κατάσταση και έργα Διαχείρισης σε Περιοχές του Δικτύου NATURA 2000

II.1. Περιοχές του Εθνικού Καταλόγου Περιοχών Natura 2000 που εντάσσονται ως ΕΖΔ

	TYPE	NAME	AREA (ha)	% AREA WITH SES	SPECIFIC ENV/NTAL STUDY (SES)	STAGE OF SES	DESIGNATION	MAN. SCHEME	MANAGEMENT PLAN	PROJECTS - MEASURES
GR111000 3	SAC	TREIS VRYSES	9912,62							
GR111000 4	SAC	FENGARI SAMOTHRAKIS, ANATOLIKES AKTES, VRACHONISSIDA ZOURAFA KAI THALASSIA ZONI	16437,74							
GR111000 5	SAC	VOUNA EVROU	42372,5	98%	SPECIFIC ENVIRONME NTAL STUDY FOR DADIA	APPRO VED	NATIONAL PARK (OJ 911/D /13-10-06)	YES	Routed	Management project through Operational project "Environment" (2002-2008), Management project through Operational Project "Environment Sustainable Development (2009-2015)
GR111000 7	SAC	DELTA EVROU KAI DYTIKOS VRACHIONAS	9857,56	100%	SPECIFIC ENVIRONME NTAL STUDY FOR EVROS	APPRO VED	NATIONAL PARK (OJ 102/D /16-3-07)	YES	Elaborated	Management project through Operational project "Environment" (2002-2008), Management project through Operational Project "Environment Sustainable Development (2009-2015)
GR112000 3	SAC	OROS CHAINTOU - KOULA KAI GYRO KORYFES	3491,99	100%	SPECIFIC ENVIRONME NTAL STUDY FOR RHODOPI	APPRO VED	NATIONAL PARK (OJ 445/D/2-10-09)	YES	Routed	Application of agrienviromental measures (2004-2008). Management project through Operational project "Environment" (2002-2008), Management project through Operational Project "Environment Sustainable Development (2009-2015). Application of Life-Nature project (management plan in Grammos and Rodopi areas, 2000-2003). Application of INTERREG III project (Mapping and creation of specific ecological pathways in Mountain area of Xanthi Prefecture, 2004-2005)
GR112000 5	SAC	AISTHITIKO DASOS NESTOU	2335,86							

TYPE	NAME	AREA (ha)	% AREA WITH SES	SPECIFIC ENV/NTAL STUDY (SES)	STAGE OF SES	DESIGNATION	MAN. SCHEME	MANAGEMENT PLAN	PROJECTS - MEASURES
GR1130006	SAC POTAMOS FILIOURIS	2058,44	9%	SPECIFIC ENVIRONME NTAL STUDY FOR NESTOS - VISTONIS - ISMARIS	APPROVED	NATIONAL PARK (OJ 497/D /17-10-08)	YES	Elaborated	Management project through Operational project "Environment" (2002-2008), Management project through Operational Project "Environment Sustainable Development (2009-2015). Project from European Economic Area (Protection and rehabilitation of forest and water resources of Rhodopi Prefecture)
GR1130007	SAC POTAMOS KOMPSATOS (NEA KOITI)	423,65							Project from European Economic Area (Protection and rehabilitation of forest and water resources of Rhodopi Prefecture)
GR1130008	SAC MARONEIA - SPILAION	1,31							
GR1130009	SAC LIMNES KAI LIMNOTHALASSES TIS THRAKIS - EVRYTERI PERIOCHI KAI PARAKTIA ZONI	29455,98	98%	SPECIFIC ENVIRONME NTAL STUDY FOR NESTOS - VISTONIS - ISMARIS	APPROVED	NATIONAL PARK (OJ 497/D /17-10-08)	YES	Elaborated	Management project through Operational project "Environment" (2002-2008), Management project through Operational Project "Environment Sustainable Development (2009-2015). Project from European Economic Area (Protection and rehabilitation of forest and water resources of Rhodopi Prefecture). Operational project Environment & Sustainable Development 2009-2015 (Biodiversity of the Rhodopes and Vistonida Lake - Datum for Economic Rise through Active Cooperation of the Territories)
GR1140001	SAC DASOS FRAKTOU	1090,05	100%	SPECIFIC ENVIRONME NTAL STUDY FOR RHODOPI	APPROVED	NATIONAL PARK (OJ 445/D/2-10-09)	YES	Routed	Application of agrienviromental measures (2004-2008).Management project through Operational project "Environment" (2002-2008), Management project through Operational Project "Environment Sustainable Development (2009-2015). Application of Life-Nature project (management plan in Grammos and Rodopi areas, 2000-2003).
GR1140002	SAC RODOPI (SIMYDA)	6715,45	100%	SPECIFIC ENVIRONME NTAL STUDY FOR RHODOPI	APPROVED	NATIONAL PARK (OJ 445/D/2-10-09)	YES	Routed	Application of agrienviromental measures (2004-2008). Management project through Operational project "Environment" (2002-2008), Management project through Operational Project "Environment Sustainable Development (2009-2015). Application of Life-Nature project (management plan in Grammos and Rodopi areas, 2000-2003), Application of INTERREG III project (Plan for guarding, surveillance and monitoring of wild fauna species and their habitats focusing on game species and hunting activity in protected area Oroseira Rodopis , 2004-2006 and Exchange of knowhow for the promotion of common planning for the management of areas of particular ecological importance at the Mountain area of Rhodopi in the frame of EU Directive 92/43/EC, 2004-2006 and Campaign for sensitivity and information for the mountain ecosystems and large carnivores at the transboundary area of Rhodopi, 2005-2006). Operational project Environment & Sustainable Development 2009-2015 (Biodiversity of the Rhodopes and Vistonida

PROJECTS - MEASURES										
TYPE	NAME	AREA (ha)	% AREA WITH SES	SPECIFIC ENV/NTAL STUDY (SES)	STAGE OF SES	DESIGNATION	MAN. SCHEME	MANAGEMENT PLAN	PROJECTS - MEASURES	
Lake - Datum for Economic Rise through Active Cooperation of the Territories)										
GR1140003	SAC	PERIOCHI ELATIA, PYRAMIS KOUTRA	7447,1	100%	SPECIFIC ENVIRONME NTAL STUDY FOR RHODOPI	APPROVED	NATIONAL PARK (OJ 445/D/2-10-09)	YES	Routed	Application of agrienviromental measures (2004-2008). Management project through Operational project "Environment" (2002-2008), Management project through Operational Project "Environment Sustainable Development (2009-2015). Application of Life-Nature project (management plan in Grammos and Rodopi areas, 2000-2003).
GR1140004	SAC	KORYFES OROUS FALAKRO	9845,62	18%	SPECIFIC ENVIRONME NTAL STUDY FOR RHODOPI	APPROVED	NATIONAL PARK (OJ 445/D/2-10-09)	YES	Routed	Application of agrienviromental measures (2004-2008). Management project through Operational project "Environment" (2002-2008), Management project through Operational Project "Environment Sustainable Development (2009-2015). Application of Life-Nature project (management plan in Grammos and Rodopi areas, 2000-2003).
GR1150005	SAC	KORYFES OROUS PANGAIO	10345,47							
GR1150008	SAC	ORMOS POTAMIAS - AKR. PYRGOS EOS N. GRAMVOUSSA	357,89							
GR1150009	SAC	KOLPOS PALAIΟΥ - ORMOS ELEFThERON	1168,27							
GR1150010	SAC	DELTA NESTOU KAI LIMNOTHALASSES KERAMOTIS - EVRYTERI PERIOCHI KAI PARAKTIA ZONI	22484,63	96%	SPECIFIC ENVIRONME NTAL STUDY FOR NESTOS - VISTONIS - ISMARIS	APPROVED	NATIONAL PARK (OJ 497/D /17-10-08)	YES	Elaborated	Management project through Operational project "Environment" (2002-2008), Management project through Operational Project "Environment Sustainable Development (2009-2015)

II.2 Περιοχές του Εθνικού Καταλόγου Περιοχών Natura 2000 που εντάσσονται ως ΖΕΠ

CODE	TYPE	NAME	AREA (ha)	% AREA WITH SES	SPECIFIC EN/TAL STUDY (SES)	STAGE OF SES	DESIGNATION	MAN. SCHEME	MAN. PLAN	PROJECT
GR1110002	SPA	DASOS DADIAS - SOUFLI	41111,58	99%	SPECIFIC ENVIRONME NTAL STUDY FOR DADIA	APPROV ED	NATIONAL PARK (OJ 911/D /13-10-06)	YES	Routed	Management project through Operational project "Environment" (2002-2008), Management project through Operational Project "Environment Sustainable Development (2009-2015). Application of Life nature project: Conservation of birds of prey in the Dadia Forest Reserve, Greece 2002-2005.
GR1110006	SPA	DELTA EVROU	12557,92	93%	SPECIFIC ENVIRONME NTAL STUDY FOR EVROS	APPROV ED	NATIONAL PARK (OJ 102/D /16-3-07)	YES	Elaborated	Management project through Operational project "Environment" (2002-2008), Management project through Operational Project "Environment Sustainable Development (2009-2015). Application of Life Nature project : Conservation action for the slender billed curlew 1995-1999, Conservation of Phalacrocorax pygmaeus and Anser erythropus in Greece 1997-2000, Restoration and conservation management of Drana lagoon in Evros Delta 2001-2005, Safeguarding the lesser white-fronted goose fennoscandian population in key wintering and staging sites within the European flyway 2011-2016
GR1110008	SPA	PARAPOTAMIO DASOS VOREIOU EVROU KAI ARDA	25931,73							
GR1110009	SPA	NOTIO DASIKO SYMPLEGMA EVROU	29275,36							
GR1110010	SPA	OREINOS EVROS - KOILADA DEREIOU	48907,49							Study "Determination of methodology and specifications for the evaluation of sites and their designation as SPA - pilot implementation in 10 sites, 2005"
GR1110011	SPA	KOILADA ERYTHROPOTAMOU: ASVESTADES, KOUFOVOUNO, VRYSIKA	9587,12							Study "Project for the reevaluation of 69 Important Bird Areas for their designation as SPA. Drafting of action plans for the protection of priority species, 2009"
GR1110012	SPA	SAMOTHRAKI: OROS FENGARI KAI PARAKTIA ZONI	21021,87							Study "Project for the reevaluation of 69 Important Bird Areas for their designation as SPA. Drafting of action plans for the protection of priority species, 2009"
GR1120004	SPA	STENA NESTOU	8752,99							Application of Life Nature: Habitat Management and Raptor Conservation in Nestos Delta and Gorge 2002-2006
GR1130010	SPA	LIMNES VISTONIS, ISMARIS - LIMNOTHALASSES PORTO LAGOS, ALYKI PTELEA, XIROLIMNI, KARATZA	18217,14	100%	SPECIFIC ENVIRONME NTAL STUDY FOR NESTOS - VISTONIS - ISMARIS	APPROV ED	NATIONAL PARK (OJ 497/D /17-10-08)	YES	Elaborated	Application of Life Nature project : Conservation action for the slender billed curlew, 1995-1999, Conservation of Phalacrocorax pygmaeus and Anser erythropus in Greece 1997-2000, Safeguarding the lesser white-fronted goose fennoscandian population in key wintering and staging sites within the European flyway 2011-2016

CODE	TYPE	NAME	AREA (ha)	% AREA WITH SES	SPECIFIC EN/TAL STUDY (SES)	STAGE OF SES	DESIGNATION	MAN. SCHEME	MAN. PLAN	PROJECT
GR113001 1	SPA	KOILADA FILIOURI	37565,9							
GR113001 2	SPA	KOILADA KOMPSATOU	16600,86							
GR114000 8	SPA	KENTRIKI RODOPI KAI KOILADA NESTOU	105948,3	100%	SPECIFIC ENVIRONME NTAL STUDY FOR RHODOPI	APPROV ED	NATIONAL PARK (OJ 445/D/2-10-09)	YES	Routed	Management project through Operational project "Environment" (2002-2008), Management project through Operational Project "Environment Sustainable Development (2009-2015). Application of Life-Nature project (management plan in Grammos and Rodopi areas, 2000-2003). Application of INTERREG III project (Plan for guarding, surveillance and monitoring of wild fauna species and their habitats focusing on game species and hunting activity in protected area Oroseira Rodopis , 2004-2006 and Exchange of knowhow for the promotion of common planning for the management of areas of particular ecological importance at the Mountain area of Rhodopi in the frame of EU Directive 92/43/EC, 2004-2006). Operational project Environment & Sustainable Development 2009-2015 (Biodiversity of the Rhodopes and Vistonida Lake - Datum for Economic Rise through Active Cooperation of the Territories)
GR114000 9	SPA	OROS FALAKRO	24961,75							Study "Project for the reevaluation of 69 Important Bird Areas for their designation as SPA. Drafting of action plans for the protection of priority species, 2009"
GR115000 1	SPA	DELTA NESTOU KAI LIMNOTHALASSES KERAMOTIS KAI NISOS THASOPOULA	14624,76	98%	SPECIFIC ENVIRONME NTAL STUDY FOR NESTOS - VISTONIS - ISMARIS	APPROV ED	NATIONAL PARK (OJ 497/D /17-10-08)	YES	Elaborated	Management project through Operational project "Environment" (2002-2008), Management project through Operational Project "Environment Sustainable Development (2009-2015). Application of Life nature : Habitat Management and Raptor Conservation in Nestos Delta and Gorge 2002-2006, Concrete conservation actions for the Mediterranean Shag and Audouin's Gull in Greece, including the inventory of relevant marine IBAs 2009-2012
GR115001 1	SPA	OROS PANGAIO KAI NOTIES YPOREIES TOU	24384							Study "Project for the reevaluation of 69 Important Bird Areas for their designation as SPA. Drafting of action plans for the protection of priority species, 2009"
GR115001 2	SPA	THASOS (OROS YPSARIO KAI PARAKTIA ZONI) KAI NISIDES KOINYRA, XIRONISI	17592,29							Study "Project for the reevaluation of 69 Important Bird Areas for their designation as SPA. Drafting of action plans for the protection of priority species, 2009"

II.3 Καταφύγια Άγριας Ζωής στην ΠΑΜΘ.

ΠΕ Δράμας		
1	Παρθένο Δάσος Σίλλης (Παρανεστίου)	234/B/87
2	Ποταμού Νέστου	624/B/25/05/01
3	Πλατανιάς, Πτελέας (Πρινολόφου - Μαυροκορδάτου)	1213/B/31-08-05 Τροποποίηση
4	Ξηροποτάμου - Πετρούσας	624/B/25/05/01 Τροποποίηση
5	Χαριτωμένη, Καλή Βρύση	639/B/28-05-01 Τροποποίηση
6	Νευροκόπι, Λειβαδακίου, Αχλαδιάς, Μικροκλεισούρας, Βώλακος, Γρανίτου Δήμου Κ. Νευροκοπίου	639/B/28-05-01 Τροποποίηση
7	Αετοράχη Παρανεστίου	639/B/28-05-01 Τροποποίηση. 1213/B/31-08-05
ΠΕ Έβρου		
8	Άγγελος (Κομάρων)	779B/76
9	Πουλιά (Μικρού Δερείου-Σουφλίου)	343/29-6-87
10	Τσανάκτερε (Καρυοφύτων)	392/B/89
11	Καλός Γυαλός (Πλάτης-Αρζου- Ριζών)	354/B/90
12	Ζιώγα-Καλύβια (Δαδιάς-Σουφλίου)	305/B/86
13	Δαδιά-Λυκόφως- Λευκίμμη	305/B/87
14	Καλλιθέα - Τρεις Βρύσες Δήμων Αλεξανδρούπολης, Ορφέα, Σουφλίου	841/B/03-07-01 Τροποποίηση
15	Κίρκη Δήμου Αλεξανδρούπολης	841/B/03-07-01 Ίδρυση
16	Βότση Δήμων Διδυμοτείχου και Ορφέα	841/B/03-07-01 Τροποποίηση
17	Δέλτα Έβρου Δήμων Τραϊανούπολης- Φερρών	1069/B/30-08-00 Αναστολή Τροποποίησης 841/B/03-07-01 Τροποποίηση
18	Κατσαμπάς Δήμου Σαμοθράκης	841/B/03-07-01 Τροποποίηση
19	Αλωνούδια Δήμου Σαμοθράκης	841/B/03-07-01 Τροποποίηση
20	Πυλαίας - Καβησσού - Φερρών Δήμου Φερρών	841/B/03-07-01 Τροποποίηση
21	Νίψας - Δρυμού Δήμου Τραϊανούπολης	841/B/03-07-01 Τροποποίηση. 1213/B/31-08-05 Τροποποίηση
ΠΕ Καβάλας		
22	Στενά Νέστου- Αριστερή Όχθη ποταμού Νέστου	632/22-9-94
23	Άγιος Τιμόθεος- Κούπια	733/B/76
24	Παγγαίο όρος Δήμων Παγγαίου - Ελευθερούπολης - Πιερέων - Ορφανού	625/B/25-05-01 Τροποποίηση
25	Εκβολές Στρυμώννα Δήμος Ορφανού	672/B/01-06-01 Ίδρυση
26	Λιμενάρια, Θεολόγου, Ποταμιά, Πρίνου, Μαριών Νήσου Θάσου	672/B/01-06-01 Τροποποίηση
27	Καστενέ Νταγ Δήμου Ορεινού	625/B/25-05-01 Τροποποίηση
28	Καλλιράχη-Μαριές	744/B
ΠΕ Ξάνθης		
29	Φίλια-Σήμαντρα (Σελέρου)	561/B/85
30	Ντομούζ Ορμάν (Αβδήρων)	458/B/85

31	Στενά Νέστου	733/B/76
32	Κοτζά Ορμάν Νέστου Δήμου Τοπείρου	908/B/16-07-01 Τροποποίηση
33	Λίμνη Βιστονίδα - Λάγους Δήμου Αβδηρών	908/B/16-07-01 Τροποποίηση
34	Δρυμού Δήμου Σταυρούπολης	909/B/16-07-01 Τροποποίηση. 1011/B/02-08-01 Τροποποίηση
35	Παναγιάς Καλάμους Ταξιάρχων Δήμου Ξάνθης	931/B/19-07-01 Τροποποίηση
36	Γέρακα - Ωραίου και Δήμου Σταυρούπολης	909/B/16-07-01 Τροποποίηση. 1011/B/02-08-01 Κατάργηση (Μερική). 1012/B/02/08/01 Τροποποίηση
ΠΕ Ροδόπης		
37	Μαυρομάτιο-Λίμνη Μητρικού	354/B/97
38	Φανάρι-Πόρτο Λάγος	666/B/78
39	Αναδασώσεις Ισμάρου	607/B/78
40	Έλος Δήμου Αιγείρου	842/B/03-07-01 Ίδρυση
41	Πτελέα Δήμου Αιγείρου	842/B/03-07-01 Ίδρυση
42	Καρατζά Δήμου Αιγείρου	842/B/03-07-01 Ίδρυση
43	Αλυκή Δήμου Αιγείρου	842/B/03-07-01 Ίδρυση
44	Ξηρολίμνη Δήμου Αιγείρου	842/B/03-07-01 Ίδρυση
45	Αρριανών - Νέας Σάντας Δήμων Αρριανών- Σαπών	842/B/03-07-01 Τροποποίηση
46	Νυμφαία Δήμου Κομοτηνής	842/B/03-07-01 Τροποποίηση
47	Κομψάτου Δήμου Ιάσμου	842/B/03-07-01 Τροποποίηση
48	Πατέρμων - Άδας Δήμου Κομοτηνής	842/B/03-07-01 Ίδρυση
49	Κέχρου - Κερασιάς Κοινότητας Κέχρου	842/B/03-07-01 Ίδρυση
50	Πόας - Διχάλας Δήμου Σώστη	842/B/03-07-01 Ίδρυση
51	Χατήσιο (Κοσμίου)	601/B/76

Πηγή: ΥΠΕΚΑ

III. Κατάλογος Κυριοτέρων Αρχαιολογικών Χώρων

Από Α1 Στάδιο Μελέτης Αναθεώρησης του ΠΠΧΣΑΑ της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης:

Περιφερειακή Ενότητα Ροδόπης

Δύο (2) νέες κηρύξεις πραγματοποιήθηκαν από το 2000 έως σήμερα. Στη συνέχεια αναφέρονται τα ΦΕΚ των κηρύξεων και το περιεχόμενό τους:

- ΦΕΚ 1250/Β/13-10-2000, Χαρακτηρισμός ως ιστορικού διατηρητέου μνημείου και έργου τέχνης του κτιρίου του παλαιού Κοινοτικού Καταστήματος, στον οικισμό Αγίασμα του Δήμου Σώστη ΠΕ Ροδόπης.
- ΦΕΚ 793/Β/27-6-2002, Χαρακτηρισμός ως ιστορικών διατηρητέων μνημείων και έργων τέχνης του κτιρίου της Παλαιάς Μεραρχίας και του διώροφου βοηθητικού κτιρίου, ιδιοκτησίας Υπουργείου Εθνικής Άμυνας, επί της Λεωφόρου Ηρώων του Δήμου Κομοτηνής, με τον περιβάλλοντα χώρο τους στα όρια ιδιοκτησίας.

Περιφερειακή Ενότητα Δράμας

Δέκα (10) νέες κηρύξεις πραγματοποιήθηκαν από το 2000 έως σήμερα. Στη συνέχεια αναφέρονται τα ΦΕΚ των κηρύξεων και το περιεχόμενό τους:

- ΦΕΚ 900/Β/19-7-2000, Κήρυξη αρχαιολογικών χώρων περιοχής Πύργων, Δήμου Προσοτσάνης, ΠΕ Δράμας, με περιβάλλοντα χώρο προστασίας τους.
- ΦΕΚ 995/Β/9-8-2000, Χαρακτηρισμός ως ιστορικού διατηρητέου μνημείου και έργου τέχνης του κτιρίου του πρώην Ξενοδοχείου ΣΑΝΤΡΑΛ στην οδό Βενιζέλου 72 στην Δράμα, με τον περιβάλλοντα χώρο του με όρια βορειοδυτικά και νοτιοανατολικά τις όμορες ιδιοκτησίες και ανατολικά το βυζαντινό τείχος
- ΦΕΚ 1025/Β/21-8-2000, Χαρακτηρισμός ως διατηρητέου μνημείου του κτιρίου ιδιοκτησίας Άγγελου Κέρα, στο Δημοτικό Διαμέρισμα Μοναστηρακίου, Δήμου Δράμας, μαζί με τον περιβάλλοντα χώρο του και τον φούρνο και με το νότιο μονοπάτι του κτιρίου προς την πλατεία Ευζώνων.
- ΦΕΚ 1036/Β/23-8-2000, Χαρακτηρισμός ως ιστορικού διατηρητέου μνημείου του κτιρίου των Εκπαιδευτηρίων Προσοτσάνης ΠΕ Δράμας.
- ΦΕΚ 793/Β/27-6-2002, Χαρακτηρισμός ως ιστορικού διατηρητέου μνημείου του κτιρίου στη συμβολή των οδών Εθνικής Αμύνης και Αρχιμήδους στη Δράμα, ιδ. Κληρ. Βαμβακόπουλου.
- ΦΕΚ 532/Β/21-4-2005, Χαρακτηρισμός ως μνημείου της παλαιάς Καπναποθήκης «Χατζηκωνσταντίνου», επί της οδού Α. Παπαδάκη 15 στο Δήμο Προσοτσάνης Δράμας, φερόμενης ιδιοκτησίας του ομώνυμου Δήμου.

- ΦΕΚ 154/ΑΑΠ/22-4-2008, Χαρακτηρισμός ως μνημείου του κτιρίου του πρώην Γυμνασίου Αρρένων Δράμας (σήμερα 1ο Γυμνάσιο-Λύκειο Δράμας)
- ΦΕΚ 395/ΑΑΠ/9-9-2008, του Συγκροτήματος των κτιρίων που συγκροτούν το Ελληνικό Καπνολογικό Ινστιτούτο, στην πόλη της Δράμας (ΠΕ Δράμας), φερομένης ιδιοκτησίας Ελληνικού Δημοσίου (Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων)
- ΦΕΚ 426/ΑΑΠ/15-10-2010, Χαρακτηρισμός του ΙΝ των Εισοδίων της Θεοτόκου στη Χωριστή Δράμας ως μνημείου.
- ΦΕΚ 542/ΑΑΠ/21-12-2010, Χαρακτηρισμός ως μνημείου του κελύφους της διώροφης κατοικίας, επί της οδού Αγ. Βαρβάρας στο ΟΤ 84, εντός του Ιστορικού τόπου της Δράμας, φερόμενης ιδιοκτησίας Αικατερίνης Καπετανίδου.

Περιφερειακή Ενότητα Έβρου

Έξι νέες κηρύξεις πραγματοποιήθηκαν από το 2000 έως σήμερα. Στη συνέχεια αναφέρονται τα ΦΕΚ των κηρύξεων και το περιεχόμενό τους:

- ΦΕΚ 1456/Β/26-10-2001, Συμπλήρωση - επέκταση και οριοθέτηση του αρχαιολογικού χώρου της περιοχής Μεσημβρίας - Ζώνης ΠΕ Έβρου.
- ΦΕΚ 492/Δ/14-6-2002, Καθορισμός Ζώνης Οικιστικού Ελέγχου, κατωτάτου ορίου κατάτμησης και λοιπών όρων και περιορισμών δόμησης στην εκτός εγκεκριμένου ρυμοτομικού σχεδίου και εκτός ορίων οικισμών προϋφισταμένων του έτους 1923 περιοχή του δήμου Αλεξανδρουπόλης και της τέως κοινότητας Μάκρης (ΠΕ Έβρου) και έγκριση σχεδίου ανάπτυξης περιοχών δεύτερης κατοικίας (ΣΧΑΠ) του ίδιου δήμου.
- ΦΕΚ 770/Β/20-6-2002, Μερική ανάκληση της ΥΑ/ΥΠΠΟ/ΔΙΛΑΠ/Γ/1223/17340/7-8-1986 (ΦΕΚ 717/Β/23-10-1986) ως προς το κτίριο ιδιοκτησίας κληρονόμων Τιάκα, στην Πλατεία Ζάχου στο Σουφλί, και τροποποίηση του χαρακτηρισμού του κτιρίου αυτού.
- ΦΕΚ 1498/Β/10-10-2003, Ορισμός όρων άσκησης υποβρύχιων δραστηριοτήτων με αναπνευστικές συσκευές, βαθυσκάφη ή άλλα μέσα επισκόπησης του βυθού, κατ εφαρμογή του άρθρου 15, παρ.3, του Ν.3028/2002 Για την προστασία των Αρχαιοτήτων και εν γένει της Πολιτιστικής Κληρονομιάς.
- ΦΕΚ 86/Β/22-1-2004, Χαρακτηρισμός ως μνημείου, του κτιρίου με το πρόσκτισμά του, (φούρνος) και τον περιβάλλοντα χώρο του στα όρια της ιδιοκτησίας στον οικισμό Λευκίμη ΠΕ Έβρου, ιδιοκτησίας Γ. Ντόμπρα.
- ΦΕΚ 836/Β/21-3-2005, Χαρακτηρισμός ως μνημείου της αγροτικής κατοικίας με το πρόσκτισμα (φούρνο), που βρίσκεται στον οικισμό Βρυσικών Έβρου στο Δήμο Μεταξάδων, φερόμενης ιδιοκτησίας Χρήστου Γκροζούδη.

Περιφερειακή Ενότητα Θάσου

Τέσσερις νέες κηρύξεις πραγματοποιήθηκαν από το 2000 έως σήμερα. Στη συνέχεια αναφέρονται τα ΦΕΚ των κηρύξεων και το περιεχόμενό τους:

- ΦΕΚ 1057/Β/28-8-2000, Χαρακτηρισμός ως ιστορικού διατηρητέου μνημείου και έργου τέχνης της οικίας ιδιοκτησίας Βενετίας Χρηστίδη, με τον εσωτερικό διάκοσμο και τον αύλειο χώρο, στον Θεολόγο Θάσου.
- ΦΕΚ 782/Β/25-6-2002, Χαρακτηρισμός ως ιστορικού διατηρητέου μνημείου της κρήνης που βρίσκεται στον ορεινό οικισμό Σωτήρα (Πλατεία Πλατανά) στη νήσο Θάσο.
- ΦΕΚ 99/Β/23-1-2004, Χαρακτηρισμός των όψεων του κτιρίου με την επωνυμία «Κονάκι» στο Θεολόγο Θάσου, ιδιοκτησίας Δήμου Θάσου.
- ΦΕΚ 68/ΑΑΠ/23-10-2006, Χαρακτηρισμός ως ιστορικού τόπου του αργούντος μεταλλείου στην περιοχή «Βουβές» που βρίσκεται ανατολικά του οικισμού Λιμενάρια στη νήσο Θάσο.

Περιφερειακή Ενότητα Καβάλας

Δώδεκα νέες κηρύξεις πραγματοποιήθηκαν από το 2000 έως σήμερα. Στη συνέχεια αναφέρονται τα ΦΕΚ των κηρύξεων και το περιεχόμενό τους:

- ΦΕΚ 1465/Β/26-10-2001, Κήρυξη είκοσι πέντε (25) αρχαιολογικών χώρων του δήμου Ορφανού Καβάλας.
- ΦΕΚ 1464/Β/26-10-2001, Κήρυξη αρχαιολογικού χώρου Χαλκερού του δήμου Καβάλας στην ΠΕ Καβάλας.
- ΦΕΚ 1481/Β/31-10-2001, Κήρυξη αρχαιολογικών χώρων του δήμου Ελευθερών και του Δήμου Ελευθερουπόλεως στο νομό Καβάλας.
- ΦΕΚ 431/Β/8-4-2002, Διόρθωση σφαλμάτων στην ΥΠΠΟ/ΓΔΑ/ΑΡΧ/Α1/Φ43/23975/1501/ 17-10-2001 υπουργική απόφαση.
- ΦΕΚ 800/Β/28-6-2002, Ανάκληση της απόφασης χαρακτηρισμού ως έργου τέχνης του κτιρίου επί της οδού Ολυμπιάδος 4 στην Καβάλα.
- ΦΕΚ 1196/Β/16-9-2002, Χαρακτηρισμός του μουσουλμανικού τεμένους Χαλίλ Μπέη, με την επωνυμία «Παλιά Μουσική», καθώς και κτηρίου συνοδείας του, στη συνοικία «Παναγία» Καβάλας, ως ιστορικών διατηρητέων μνημείων.
- ΦΕΚ 1498/Β/10-10-2003, Ορισμός όρων άσκησης υποβρύχιων δραστηριοτήτων με αναπνευστικές συσκευές, βαθυσκάφη ή άλλα μέσα επισκόπησης του βυθού, κατ εφαρμογή του άρθρου 15, παρ.3, του Ν.3028/2002 Για την προστασία των Αρχαιοτήτων και εν γένει της Πολιτιστικής Κληρονομιάς.
- ΦΕΚ 1081/Β/8-8-2006, Χαρακτηρισμός ως μνημείου του κτιρίου με τον αύλειο χώρο του στην Μουσθένη Καβάλας φερομένης ιδιοκτησίας Χρύσας Κονδυλίδου, Μαρίας Φλώρου και Δημ. και Κων. Μπότση.
- ΦΕΚ 29/ΑΑΠ/3-10-2006, Χαρακτηρισμός ως μνημείου του κτιρίου όπου στεγάζεται το 5ο Γυμνάσιο Καβάλας, επί της οδού Πουλίδου 16, στη συνοικία Παναγιά του Δήμου Καβάλας.

- ΦΕΚ 199/ΑΑΠ/28-5-2008, Χαρακτηρισμός ως μνημείου του κτιρίου του 1^{ου} Δημοτικού Σχολείου επί της οδού Ελ. Βενιζέλου, στο ΔΔ Χρυσούπολης, (χωρίς τη νεώτερη προσθήκη στο πίσω μέρος του κτιρίου)
- ΦΕΚ 596/ΑΑΠ/31-12-2008, Χαρακτηρισμός ως διατηρητέων των κελυφών των κτιρίων επί των οδών 7ης Μεραρχίας 4, Αγ. Λαύρας 1 και στη γωνία των οδών 7ης Μεραρχίας 2 και Π.Π. Γερμανού 1, φερομένων ως ιδιοκτησίας των Αλκ.Σμπαρούνη, Αθ. Σμπαρούνη, Φεβρ. Μπαλάνου, Αικ.Παναγιωτάκου στην πόλη της Καβάλας και καθορισμός ειδικών όρων και περιορισμών δόμησης αυτών.
- ΦΕΚ 290/ΑΑΠ/19-6-2009, Προσωρινή οριοθέτηση αρχαιολογικού χώρου Ο.Τ.Γ988Α και Γ983 της περιοχής «Περιγιάλι» Δήμου Καβάλας, στο πλαίσιο Σχεδίου Πολεοδομικής Μελέτης Επέκτασης και Αναθεώρησης του εγκεκριμέ-νου Ρυμοτομικού Σχεδίου της περιοχής «Περιγιάλι» Δήμου Καβάλας και επικύρωσης οριογραμμών ρεμάτων.

Περιφερειακή Ενότητα Ξάνθης

Δεκατρείς νέες κηρύξεις πραγματοποιήθηκαν από το 2000 έως σήμερα. Στη συνέχεια αναφέρονται τα ΦΕΚ των κηρύξεων και το περιεχόμενό τους:

- ΦΕΚ 1042/Β/23-8-2000, Χαρακτηρισμός ως ιστορικού διατηρητέου μνημείου τμήματος του κτιρίου, γνωστού ως "Χάνι Αβέρωφ", στην Ξάνθη, με τον περιβάλλοντα χώρο του.
- ΦΕΚ 239/Δ/30-3-2001
- ΦΕΚ 611/Β/23-5-2001, Χαρακτηρισμός ως ιστορικών διατηρητέων μνημείων των κτιρίων των Καπναποθηκών στην Ξάνθη: α) στη συμβολή των οδών 12 Αποστόλων αρ. 14 και Ανδρούτσου, ιδιοκτησίας του Ελληνικού Αντικαρκινικού Ινστιτούτου, και β) στη συμβολή των οδών Κουγιουμτζόγλου και Σταθμού, ιδιοκτησίας του Δήμου Ξάνθης.
- ΦΕΚ 1353/Β/17-10-2001, Χαρακτηρισμός ως ιστορικών διατηρητέων μνημείων δύο εξοχικών κατοικιών με τον περιβάλλοντα χώρο κληρον. Ιωάννη Αγκόρτζα και κληρον. Βόγιαστην περιοχή Πύργου, στο Δήμο Ξάνθης.
- ΦΕΚ 1351/Β/17-10-2001, Χαρακτηρισμός ως ιστορικών διατηρητέων μνημείων νερόμυλου ιδιοκτησίας του Δήμου Σταυρούπολης και αγροτικής κατοικίας ιδιοκτησίας Σπυριάδη με τον περιβάλλοντα χώρο τους στην περιοχή Πλατάνια του κάτω Καρυόφυτου του Δήμου Σταυρούπολης.
- ΦΕΚ 1350/Β/17-10-2001, Χαρακτηρισμός ως ιστορικού διατηρητέου μνημείου της καπναποθήκης ιδιοκτησίας Ένωσης Αγροτικών Συνεταιρισμών Ξάνθης, στην οδό Μ. Καραολή αρ. 81, στην Ξάνθη.
- ΦΕΚ 1368/Β/18-10-2001, Χαρακτηρισμός ως ιστορικού διατηρητέου μνημείου του Λιμεναρχείου Πόρτο Λάγος του Δήμου Αβδήρων με τον περιβάλλοντα χώρο, ιδιοκτ. Δημοσίου (Β. Κ. 14).

- ΥΑ ΥΜΑΘ/9554/28-12-2001, Συμπλήρωση-τροποποίηση της απόφασης 5385/24.11.1995 (Δ 1097) για το χαρακτηρισμό ως διατηρητέων πεντακοσίων ενενήντα τριών (593) κτιρίων που βρίσκονται στην πόλη της Ξάνθης.
- ΦΕΚ 141/Β/12-2-2002, Χαρακτηρισμός ως ιστορικών διατηρητέων μνημείων και ως αρχιτεκτονικού συνόλου των καπναποθηκών στις οδούς Σταθμού 14, Σαλαμίνος 1,3,5, και Γ. Κονδύλη στην Ξάνθη.
- ΦΕΚ 1775/Β/2-12-2004, Χαρακτηρισμός ως μνημείων των κτιρίων που βρίσκονται στη Γενισέα του Δήμου Βιστωνίδας και συγκεκριμένα:
 1. της παλαιάς Καπναποθήκης στην οποία στεγάζονται τα Γραφεία της Ένωσης Γεωργικών Συνεταιρισμών Γενισέας,
 2. της κατοικίας επί της οδού Αγίου Αθανασίου, φερόμενης ιδιοκτησίας Μυλωνοπούλου,
 3. της κατοικίας επί της οδού Αγίου Αθανασίου, φερόμενης ιδιοκτησίας Δέσποινας Χιάλη,
 4. του κτιρίου που στεγάζει τον Οργανισμό Τηλεπικοινωνιών Ελλάδος (ΟΤΕ),
 5. του κτιρίου (Παλαιά «Ταβέρνα»), φερόμενης ιδιοκτησίας του Δήμου Βιστωνίδας,
 6. του κτιρίου επί της οδού Αγίου Αθανασίου, ιδιοκτησίας του Ελληνικού Δημοσίου (που στέγαζε παλαιότερα την Υποδιοίκηση Χωροφυλακής Γενισέας),
 7. του Συγκροτήματος δύο (2) Καπναποθηκών «Αφοι Σ. Κόντη», ιδιοκτησίας Δ. Βιστωνίδας.
- ΦΕΚ 347/ΑΑΠ/7-8-2008, Χαρακτηρισμός ως μνημείου του κτιρίου κατοικίας με την αποθήκη και τον περίβολο της αυλής, φερόμενης ιδιοκτησίας Γαρυφαλιάς Μακρή, στο Δήμο Αβδήρων.
- ΦΕΚ 469/ΑΑΠ/23-9-2009, Έγκριση οριοθέτησης με σημεία και τοπογραφικές συντεταγμένες του κηρυγμένου αρχαιολογικού χώρου Αβδήρων.
- ΦΕΚ 503/ΑΑΠ/2-10-2009, Καθορισμός Ζώνης Α' Προστασίας του αρχαιολογικού χώρου Αβδήρων, Χρήσεις γης εντός αυτής.